

İnönü bu akşam Ankaraya dönüyor

Millî Şefin dün Karabükte yaptığı mühim tetkikler

Cümhurreisimiz İngiliz mühendislerle İngilizce olarak görüştüler

Millî Şef İngiliz mümessiline sordukları bir suale verilen cevabı bilâhare şöyle tebarüz ettirdiler: "Her şey yolunda yalnız çok pahalısınız," dedim. "5 sene sonra ucuz olduğumuzu göreceksiniz," cevabını verdi

Millî Şefin seyahatinden bir intiba: İnönü halkın içinde

(Yazısı 11 inci sayfada)

İtalya Fransaya tecavüz edecek olursa İngiltere ne yapacak?

Çemberlayn: "Fransaya askerî yardımda bulunacağımıza dair hiçbir taahhüdümüz yoktur!," dedi

Londra 12 (Hususi) — Avam Kamarasının bugünkü toplantısında Başvekil Çemberlayne şu sualler sorulmuştur:

S — Fransa ve İtalya Fransız müstemlekeleri İtalya tarafından hücuma maruz kaldığı takdirde, İngilterenin Fransaya askerî yardım yapacağına dair herhangi bir muahede, pakt veya anlaşma mevcut mudur?

C — İtalya Fransaya veya Fransız müstemlekelerine hücum ettiği takdirde, Fransaya askerî yardım yapılacağına dair İngilterenin Fransaya karşı hiçbir taahhüdü yoktur.

S — Haricive Nazırı Lord Halifaks

Pariste Fransız gençlerinin İtalya aleyhine nümayişleri

ile birlikte Romayı ziyaretiniz esnasında

(Devamı 5 inci sayfada)

Başvekilin dün akşam söylediği nutuk

Celâl Bayar, İktisadî, malî ve haricî vaziyetimizi anlattı

"Atatürk seni sevmek Türk milleti için millî bir ibadettir!,"

Başvekil haricî siyasetten bahsederken "Her hangi bir şekilde macera şemmesi olan politikadan daima uzak kaldık ve kalacağız. Kudretli ordumuz bu samimî politikamızın nıgehbanıdır," dedi

Ankara 12 — Başvekil Celâl Bayar bugün saat 17 de Halkevinde söylediği bir nutukla dokuzuncu Yerli Malları ve artırma haftasını açmıştır.

Bu münasebetle Halkevinde yapılan toplantıda Dahiliye Vekili ve Parti genel sekreteri Refik Saydam ile vekiller, meb'uslar, devair rüesası ile Vekâletler ileri gelenleri, yerli ve ecebi matbuat mümessilleri ve kalabalık bir halk kütlesi hazır bulunmakta idi.

Merasime İstiklâl marşile başlanmış ve bunu takiben kürsüye gelen Başvekil Celâl Bayar sık sık sürekli alkışlarla karşılanan nutkunu söylemiştir.

Nutkun metni aşağıdadır:

Başvekilin nutku

Sayın vatandaşlarım, Cihan krizi dünyayı sarıp bizim hüdudlarımıza girdiği zaman, yani 1929 sonlarında, tediyeye müvazenesini korumak için bazı iktisadî tedbirler almak mecburiyetini duymuştuk. Bu tedbirlerimizin tatbikinde, büyük milletimize rehber ve mürşid olmak vazifesini de, Millî İktisad ve Tasarruf cemiyetine vermiştik. O gün-denberi, millî iktisad ve tasarruf cemiyetimiz, bu önemli vazifesini ifada he-

(Devamı 11 inci sayfada)

Atatürkle 24 sene

Atatürkün Conkbayırında düşmana 11 metre mesafede geçirdiği gece

Leyman Paşa ormanlığa sığınmıştı. Mustafa Kemal ise, çıplak bir tepenin üstünde idi. Yere bağdaş kurup oturmuş, haritasını önüne sermişti. Başının üzerinde düşman tayyareleri dolaşıyordu.

Anlatan : Cevad Abbas

Millî mücadeleden bir intiba: Atatürk Uşak istasyonunda

(Yazısı 8 inci sayfada b) (acaksınız)

MEMEL

Almanyaya ilhak mı ediliyor?

Ukranya meselesi de
Avrupayı korkutuyor

SOVYET RUSYA, ROMANYA
VE LEHİSTANIN HAREKETE
GEÇMELERİ BEKLENİYOR

Memel serbest şehriden bir manzara
Londra 12 (Hususi) — Alman namzedlerinin galebesile neticelenen Memeldeki dünkü meclis intihabatından sonra, yeni bir vaziyet husule gelmiş bulunmaktadıdır. (Devamı 5 inci sayfada)

Mühim bir döviz kaçakçılığı meydana çıkarıldı

İdhalât ve ihracat işleriyle meşgul, merkezi yabancı bir memlekette olup, İstanbul'da, Galatada mümessilliği bulunan bir firma mensublarının mühim miktarda döviz kaçakçılığı yaptıkları haber alınmıştır. (Devamı 11 inci sayfada)

"Bir harb olursa Balkanlar 5 milyonluk ordu çıkarabilirler,"

Yunan Kralının Fransız
gazetelerine beyanatı

Paris 12 (A.A.) — «İntrensigeant» gazetesine, Londrada bulunmakta olan Yunan Kralı Georges ile yaptığı bir mülâkâtı neşrediyor. Kral, ezcümle demiştir ki: (Devamı 11 inci sayfada)

Devlet Şûrası Sabur Sami ve arkadaşları hakkında takibat yapılmasını istedi

(Yazısı 11 inci sayfada)

Hergün

Stoyadinoviçin zaferi

Yazan: Muhittin Birgen

Yugoslavya intihabı, Başvekil doktor Stoyadinoviçin kat'i bir muzafferiyetle neticelendi. Yugoslavyanın hemen her tarafında, etrafında büyük bir ekseriyet toplayan listeler, onun namzedlerinin listeleri oldu. İlk verilen rakamlara bakılırsa, yeni Skopçinada bugünkü hükümetin istinad ettiği parti, beşte dörde yakın bir ekseriyet sahibi olacaktır.

Okuyucularımız hatırlar ki bundan beş hafta evvel bu sütunlarda yazdığımız bir makalede, biz doktor Stoyadinoviç için böyle bir neticenin tahakkukunu pek mümkün ve hattâ çok muhtemel olmak üzere tahmin ediyorduk. Netice tahminimizin yanlış olmadığını gösterdi.

Yugoslavya başvekilinin elde ettiği bu muvaffakiyet, her şeyden evvel sırf bir intihab muvaffakiyeti olmak bakımından mühimdir. Yugoslavyanın Yugoslavya olduğu tarihtenberi hiç bir intihabda bu memleket halkı Yugoslavyanın ayırılmaz bütünlüğü fikrini temsil eden hiç bir hükümete bu kadar geniş bir itimad göstermiş ve bu kadar kuvvetli bir itimad reyini vermiş değildir. İlk defa olmak üzere doktor Stoyadinoviç serbest bir intihab rejimi içinde kendisine kuvvetli bir ekseriyet ve geniş bir rey kütlesi temin etmiştir.

Hâdise, Yugoslavyanın tekâmülü bakımından çok mühimdir: Yirmi sene denberi bu memleket, ilk defa olarak, Belgrad hükümetinin etrafında bu kadar geniş bir ekseriyetle toplanmış bulunuyor. Bu hal, Yugoslavyanın, artık Sırbistanla Hırvatistandan, yani birbirine eklenmiş iki parçadan mürekkep bir memleket değil, belki de hududları 918 den sonraki muahedelerle çizilmiş olan saha dahilinde bulunan bütün Yugoslavların müşterek bir devleti olarak meydana çıkıyor. Demek oluyor ki Yugoslavya, Çekoslovakyanın aksine olarak, yirmi sene içinde dahilen tedricî bir kaynaşma hareketi yapmış ve birbirile mücadele halinde bulunan iki muhtelif milletten mürekkep bir devlet olmak yerine, tek bir bayrak etrafında, tek bir millî irade ve tek bir millî gaye ile toplanan bir millet haline istihale etmiştir.

Bu neticede şüphesiz tarihin tesiri büyüktür. Fakat, işi Çekoslovakya ile mukayese ettiğimiz zaman görürüz ki arada siyasetin ve onu idare eden insanların tesiri küçük olmamıştır. Bu mukayese, bize şu müşahedeleri yapmak imkânını verir:

1 — Gerek Yugoslavya, gerek Çekoslovakya birbirine çok yakın iki Slav unsurunun bir bayrak ve bir hakimiyet altında toplanmalarından ve bunlara biraz da Slav olmanın unsurlarını ilâve edilmelerinden mürekkep olarak meydana getirilmişlerdir. Birincide Sırblarla Hırvatlar, ikincide Çeklerle Slovaklar.

2 — Her iki memleketin dahili unsurlarının terekübü bakımından şu farklar göze çarpar: Çekoslovakya daha çok karışık, Yugoslavya daha az karışık. Aynı zamanda evvelkinde daha fazla, ikincisinde daha az Alman vardır.

3 — Çekoslovakya da, Yugoslavya da devlete hâkim unsurla o hakimiyete eklenen unsur arasında, kesafet bakımından, hemen hemen aynı nisbetler vardır. Şu farkla ki Çekoslovakya ekseriyete sahip ve hâkim olan unsur, yani Çekler kültür ve medeniyet bakımından daha çok ileride olduğu halde bu üstünlük, Yugoslavyada, küçük Slav parçası olan Hırvatların elinde idi.

Bu üçüncü nokta, Yugoslavyada iki muhtelif Slav unsurunun birbirine kaynaşması bakımından daha müşkül bir vaziyet bulunduğunu gösterir.

Vaziyetin bu müşkülâtı dikkate alındığı zaman, kabul edilmek lâzım gelir ki, bugün Yugoslav başvekilinin elde ettiği netice çok mühimdir.

Bu neticede bir çok âmillerin tesiri bulunduğu aşikâr olmakla beraber doktor Stoyadinoviçin hissesi büyüktür. O, Çekoslovakya da Masaryk ve Beneş tarafından temsil edilen sert siyaseti tutmadı. Bilâkis yumuşak bir yoldan gitti ve etrafına, bilâkaydû şart menfaatleri için çalıştığı halk kütlelerini muvaffakiyetle tophayabildi. Bu yolda yürürken, me-

Resmî Makale:

≡ Evvelâ plân, sonra iş.. ≡

Zemini hazırlamadan, muhittini tedkik edip anlamadan işe girişen adam, tarlasını sürüp bellemeden tohum atan çiftçiye benzer. Hasadı idrak etmesi mümkün değildir. Sarfettiği emek, atığı tohum havaya gitmiştir.

Çalışırken alında beliren terin meyva vermesini istiyor musun, hayatın üstünde kalma, içine gir, dost, arkadaş, muhit edin, çok dinle, çok tedkik et, zemin hazırla ve ondan sonra işe başla..

SÖZ ARASINDA

90 yaşında, Gözlük takmadan Dikiş dikiyor

Bu İngiliz kadını 90 yaşındadır. Buna rağmen gözlük takmadan dikiş dikmekte, yün örmektedir.

selâ ortodoks ve katolik kiliseleri arasındaki mücadelede, Stoyadinoviç sert ve keskin bir siyasetle ekseriyeti teşkil eden ortodoksları iltizam edecek yerde bilâkis bu ekseriyete rağmen katoliklerin tarafını tuttu. Daha sonra, Çekoslovakya'yı yıkmakta birinci derecede âmil rolünü oynamış olan Alman unsuru son Yugoslavya intihabatında, Yugoslavyanın bölünmez birliğini müdafaa eden hükümet lehinde rey verdi.

Sözü fazla uzatmaya lüzum görmeksizin, bu ve bu gibi daha bir çok âlâmetlere bakarak, hüküm vermekle iktifa ederseniz şunları söyleyebiliriz:

Cihan Harbinden sonra, dahili bünyeleri karışık unsurlardan mürekkep olarak kurulan üç devlet arasında, en çok muvaffak olan ve bugün meydana, kaynaşmış bir kütle olarak çıkan Yugoslavya ise bu neticeyi elde etmek bakımından en çok muvaffakiyet baş göstermiş olan devlet adamı da doktor Stoyadinoviç'tir. O, sert, dar, keskin olmanın, bilâkis, umumî ve müşterek bir refah ve saadet gayesiyle bütün zid menfaatleri telife çalışan bir devlet adamı oldu. Siyaset meselelerinden ziyade iktisad meselelerinin hallini düşündü ve birbirleriyle çarpışan kuvvetleri bir araya toplama önemiyet verdi. Bunun için, neticede onun başına bir muvaffakiyet çelengi koydu. Artık Yugoslavya, eski Yugoslavya değildir, yeni bir devlet meydana gelmiştir. Muhittin Birgen

Hergün bir fıkra

Birinci perde çok kısa oldu

Genç tiyatro muharriri yazdığı piyesin birinci perdesini bir münekkide okudu. Perde şöyle bitiyordu:

«Sahnedeki dört aktör bir masanın etrafına otururlar, aralarından biri: — Haydi çocuklar dört kol altmış altı oynayalım.

Der ve altmış altı oynarlar. Münekkid sordu: — Bu altmış altı oyununa ne lüzum var?

Genç muharrir izah etti: — Birinci perde çok kısa oldu da, altmış altı oyunla bu perdeyi bir müddet daha uzatmak imkânını temin ettim.

Londra mankenleri Bol haftalık istiyorlar

Londra mankenleri, haftalıklarının az olduğunu iddia ederek bir toplantı yaptılar ve patronlarına bir istida ile müracaat etmeğe karar vermişlerdir. Resmimiz, mankenler cemiyetinin reisini bir arkadaşla bir arada gösteriyor.

Eski Kayzerin tahsisatı kesildi

Naziler, sabık Alman Kayzeri Vilhelm'in Almanyadaki emlakından her ay çektiği 700 İngiliz liralık tahsisatı kesmişlerdir. Buna sebep de döviz ihracatının tahdidi keyfiyetidir.

Talihsiz bir hırsız!

İngiltere le İpsviç'te bir hırsız, bir eve penceresinden, girmiş, diğer bir pencereyi kırarak, bir maymuncukla da üç dört tane kapı açtıktan sonra, bulunduğu yerin tamtakır olduğunu görmüş, bütün zahmetleri boşa gitmiştir. Hırsız topu topu 15 kuruş çalabilmiştir.

Radyonun Temin ettiği İzdivaç

Mister Filby İngilizlerin tanınmış muharrirlerinden biridir. Sayılı kâşiflerdendir. Mukannen günlerde Londra radyosunda seyahatlerinden bahseder. Geçen sene Haziran ayında, gene böyle bir müşahabesinde, kendisini radyoda dinleyenlerden Mis Tayler isminde bir genç kız, muharririn tatlı sesine bayılmış, müsahebeden sonra hemen radyo idarehanesine telefon ederek, muharrirle konuşarak istediğini söylemiş. Bir gün kararlaştırılmış, ve aradan on gün geçmeden de, yüzünü asla görmediği muharrirle evlenmiştir.

Şimdi her ikisi de, Afrikayı dolaşacaklardır.

Hasta karısını bir çocuk arabasında Londraya getiren amele

Londranın uzak kasabalarından birinde yaşayan 72 yaşlarında işsiz bir İngiliz amele, karısı ve 13 yaşlarındaki çocuğu ile birlikte kıt kanaat geçiniyor, bazı günler de aç kahyorlarmış. Barınacak yerleri de olmadığından, açıkta kılarda, bayırlarda, gübrelüklerde yatıyorlarmış. Bir gün, karısı patates tarlalarında çalışırken hastalanmış. Hastalığı ağırlaşmış, bunu gören kocası, çok sevdiği karısını bir çocuk arabasına bindirerek kızını da yanına almış ve kırk kilometrelik yolu, sis, tipi arasında katederek, Londraya gelmiş, bir hastanenin önünde düşüp bayılmıştır. Kadın, hemen tedavi altına alınmıştır.

İSTER İNAN, İSTER İNANMAI

Tramvay şirketi cün İstanbul ve Beyoğlu semtine öbek öbek işçi kafileri çıkarttı. Şurada burada kavis teşkil eden rayları değiştirmeye, çökmüş parke taşlarını yükseltmeye başladı. Bu faaliyeti görenlerden bir kısmının «maşallah» dediklerini işittik. Bir kısmının ise ileri sürdükleri mütalea şuydu:

«— Nafia Vekâletinin Tramvay şirketine biçtiği kıymet

1,500,000 lıraydı, bu paranın nısıfı borca vesaireye karşılık tutulunca şirketin eline takriben 800,000 lira geçecekti. Halbuki şirket 14,000,000 dan kapı açınca müzakere kesildi, ertesi gün de gazeteler hatların ve tesisatın bozukluklarını birer birer göstermeye kalkışınca şirket hemen rayları cilalamaya başladı. Bugün görüştüğümüz faaliyetin sebebi budur.»

İSTER İNAN, İSTER İNANMAI

Sözün Kıyası

Arab Bilâl..
Çurçur Mahmud..
Fransa.. Çekoslovakya

E. Talu

Günlük hâdiselerin en ehemmiyetsizinde bile bazan insanın, hatıratını mahfuz bulundurduğu benliğinin en derin köşesine nüfuz eden acı bir kudret oluyor.

Bakın, şimdi, gözlerimin önünde canlanan şu sahnenin vukuu tarihi, en aşağı kırk seneliktir! O vakitler oturduğum semtte bir kabadayı Arab Bilâl vardı. Kuzguni siyah, ardarda sarıp içtiği sigaraların zifiri ve hölpürlettığı hesabsız kahvelerin tesiri, vücudunun yağruluğu çamur gibi katılmış gibi idi. Boy, bos yerinde pazılar yaman.. ense takkeci kalıbı. Tuttuğunu koparıp, dokunduğunu devirir, ters baktığını yerin dibine geçirirdi.

Bilâlin yanında kendisini gölge gibi takip eden, ufaktefek angaryelerini gören, ona: «Ağabeycim!» diye hitab ederek, gözlerinin içine bakan bir de Çurçur Mahmud vardı. Bu zavallı, seksen yaşında bir baba ile on üç, on dört yaşında bir ananın mahsulü idi. İhtiyar baba, o çocuk annenin rahmine bunu asılarken, damarlarına, sağlam ve temiz bir kan yerine macun usaresi ve bin türlü hastalık istidadi hediye vermişti. Mahmud bir üçübe idi. Bir karış boy, upuzun ve ipince bir boyunun üzerinde cılız bir kafa, titrek bacıklar, sıska kollar, içeriye çekik bir göğsün altında, ileriye çıkık bir karın.. işte Çurçur lâkabına hak kazanmış zavallı Mahmudun portresi!

Mahmud, bir gün çeşme başında, mahallenin sakasıle kavgaya tutuştu. Herifin başına teneke savururken, Bilâla güveniyordu. Fakat karşiki kahvede oturmakta olan Bilâl yerinden kımlıdamadı. Çurçur, sakadan adamakıllı dayak yedi. Ve o, sümüğünü çeke çeke, mecalsiz göğsünden tıkanan hıçkırıkları dışarı vurmağa dahi kudret bulamıyarak «ağabeycim» iltica ettiği vakit, izbandud Arabı: — Ey! dedi.. kendi haline bakmayıp ta, sağa sola çatanın hali budur!

Ve biçare Çurçur, o gün mağdur ömrünün en büyük sukutu hayaline uğradı..

Gel zaman, git zaman, mahallede başka bir zorba türemişti. Haddehaneden matrud, Allahın belası bir şeydi. Kâinata çatıyor, esnafı haraca kesiyor, herkesi yıldıriyordu.

Daha ilk günden, Arab Bilâl bu herifin gözüne batmıştı. Günlerce fırsat kolladı, açmazlar hazırladı. Ve nihayet, bir gün, aynı kahvenin önünde karşılaştılar.

Haddehaneli yamandı. Boyu da Arabınkinden fazla idi. Kurşun külcüsü ağırlığındaki yumruklarını kafasına indir-dikçe, Bilâl silkiniyor, fakat mukabele edemiyordu.

Bu sırada, Çurçur Mahmud nereden peyda olduysa oldu. Ağabeyinin önünde, ihtiyaten yirmi adım geride durdu, dikildi..

Haddehaneli Arabı yumrukladıkça, o da, sıska başını iki tarafa sallıyarak:

— Oh! diyordu.. vurur.. vurur. a? Sıra şimdi senin. Zararı yok: Yiyiver dayığı ağabeyciğim!

Dövüş bitip te, Bilâl kan revan içinde, burnundan soluyarak yerine dönerken, bir an için, Çurçuru yakalayıp paralıya-cağını, hıncını ondan çıkaracağını zannedeler oldu. Lâkin Bilâl, eski meseleyi hatırlamıştı. Ehemmiyet bile vermedi. kışkırtmak maksadile soranlara da şu cevabı verdi:

(Devrimi 10 ncu sayfadadır)

TAKVİM

BİRİNCİKÂNUN											
Kümü seno 1564			13			Arabî seno 1357					
2 aci Teğrin 30			Resmî seno 1938			Kasım 36					
SALI						İMSAK					
GÜNEŞ		ŞEVAL		İMSAK		S. D.		S. D.		S. D.	
5.	D.	7	15	5	50	7	15	5	50	7	15
2	34	21		12	49	2	34	12	49	2	34
Oglo		İkinci		Akşam		Yatsı		S. D.		S. D.	
5.	D.	5.	D.	5.	D.	5.	D.	5.	D.	5.	D.
12	08	14	28	16	41	18	18	20	20	20	20
4.	7	9	27	12	—	1	1	1	1	1	1

TELGRAF HABERLERİ

Resmî Alman Ajansının tebliği : "Alınan tedbirlerden maksat bütün Yahudileri hicrete mecbur etmektir,"

Macaristandaki Yahudiler, akın akın dinlerini değiştirmeye koşuyorlar, Newyork belediyesi Alman gemilerini limana sokmamayı düşünüyor

Berlin 12 (A.A.) — D. N. B. ajansı tebliği ediyor:

İyi haber alan Alman mehafili, Yahudilerin millî hayattan uzaklaştırılmaları için Almanyanın bundan böyle alacağı tedbirler bahsinde yabancı memleketlerde dolaşan şayialar etrafında aşağıdaki malûmatı vermektir:

Alman hükümetinin gerek şimdiye kadar aldığı, gerek bundan böyle alacağı bütün tedbirlerin hedefi, gerek Alman milletinin ve gerek bizzat Yahudilerin nef'ine olarak, Alman Yahudilerini hicrete mecbur etmektir. Almanyanın uk birliğini elde etmesinden sonra, alınacak bütün tedbirlere rağmen bu bahiste daima hâdiseler olacaktır. Tecrübe isbat etmiştir ki, Almanlar, Yahudilerle yanyana yaşayamazlar. Binaenaleyh, bu iki unsuru birbirinden tam bir kat'iyetle ayırmak lâzımdır. İhtimali ayrılık şimdi fiiliyatta bir ayrılık haline gelmelidir.

Almanya'da getolar tesisi düşünülmemektedir. Düşünülen şey, Yahudi-lere aid evlerde münhasıran Yahudileri oturtmaktır. Yahudilerin ekonomik hayattan ger çekilmeleri bahsinde ise, tedbirlere devam edilecektir. Esasen 12 teşrinisani tarihli emirname, Yahudilerin 1939 senesi bidavetinden itibaren ne toptan ne perakende herhangi bir ticaret yapmalarını ve herhangi bir küçük san'at üzerinde işlememelerini kâimdir. Fakat bu tarihten sonra Yahudilerin Alman mağazalarından alışveriş yapabilecekleri ve bazı müstesnalarda bütün lokanta ve kahvelere gidebileceklerdir.

Bütün bu tedbirlerin saiki Yahudileri hicrete sevk etmek olduğu için, devletin bu işi kolaylaştırmak için elinden geleni yapacağı muhakkaktır. Bu bahiste yeğâne gücünün nakil meselesi olduğu malûmdur. Fakat belki yabancı Yahudiler, Avusturya Yahudileri hakkında yaptıkları gibi Alman Yahudilerinin emrine de belki döviz vereceklerdir. Bugünkü meselenin ay-

ni tarzda halledilmesi muhtemeldir. Ve Alman devlet bakanları şimdiden bu hususta teşebbüslerde bulunmuşlardır.

Şimdiye kadar alman ve bundan böyle de alınacak olan bütün tahdidî tedbirler, Almanya Yahudilerinin kat'i surette hicretlerine kadar nizam ve sükunu temin etmeği istihdaf eylemektedir.

Alman devlet bankası müdürü Londraya gidiyor

Londra 12 (Hususî) — Berlinden bildirildiğine göre Rayhsbank umum müdürü Dr. Şaht, bu hafta içinde Londrayı ziyaret edecektir.

İktisadî mahfeller, Dr. Şaht'ın bu ziyaretine hususî bir ehemmiyet atfetmektedirler.

Dr. Şaht, İngiltere devlet bankası umum müdürü ile görüşecektir. Bu meyanda Yahudi mühacereti meselesinin de mevzuu bahsedileceği anlaşılacaktır.

Macaristandaki Yahudiler

Budapeşte 12 (A.A.) — Yahudi kanununun şiddetlendirilmesi hakkındaki haberler Budapeştede Yahudiler arasında küfe halinde din değiştirilmesine sebep olmuştur. Vibratad gazetesine göre, birkaç haftadanberi 200 bin Yahudi kanundan kurtulmak maksadile katolik veya protestan olmak için verdikleri kararı hahamlıklara bildirmişlerdir.

Bu gazeteye göre, tehacim o kadar fazladır ki müracaat eden Yahudilerin 1939 haziranından evvel hahamlar tarafından kabulü imkânsız bulunmaktadırlar.

Newyork Belediyesinin kararı

Newyork 12 (A.A.) — Belediye meclisi reisi Morris, Almanyada Yahudilere ve hristiyanlara karşı yapılan tazyiklere cevap olmak üzere Newyork belediyesinin Alman gemilerini Newyork limanına sokmamak meselesini tetkik etmekte olduğunu bildirmiştir.

İtalya Hariciye Nazırı Peşteye gidecek

Budapeşte, 12 (A.A.) — Resmen bildirildiğine göre Kont Ciano, naibi hükümet amiral Horthy tarafından bir av partisine iştirak etmesi için yapılmış olan daveti kabul etmiş olup Birincikanun ayında Budapeşteye gelecektir.

Millet Meclisinin dünkü toplantısı

Ankara 12 (A.A.) — Büyük Millet Meclisi bugün Refet Canitez'in başkanlığında toplanarak ihtiyat zabiteleri ve ihtiyat askerî memurları kanununun dördüncü maddesinin değiştirilmesine aid kanun lâyihasını, gümrük tarife cetvelinin 756 numarasına giren tazyik veya den gümrük resmine tâbi tutulmuş olan gazların safi siklet üzerinden resim ve ren eşyaya kıyasen mevzu bulundukları zarf ve ambalajlarının resimden muaf tutulmaları lâzım geldiği hakkındaki tefsir nazbatasını ikinci müzakerelerini yapıp tasvib etmiştir.

Ruznamede bulunan Şûrayı Devlet kanunu lâyihasının müzakeresine geçilmesi üzerine söz alan Refik Şevket İnce, mevzuubahs kanun lâyihasının ehemmiyetine işaret ederek kanunun tedkikine inkan verilmesini ve bu maksadla müzakeresinin Çarşamba içtimama tehirini istemiş ve bu teklif kabul edilmiştir. Meclis Çarşamba günü toplanacaktır.

"Almanya yeniden tecavüze geçiyor,"

Vinston Çurçil'in mühim bir nutku

Londra 12 (A.A.) — Essex'de «Milletler Cemiyeti Birliği» tarafından tertib edilen bir mingde nutuk söyleyen Winston Çurçil, İtalyanın Akdenizde ki metalibatından bahsederek demiştir ki:

Nazi diktatörü Şarkı Avrupada yeni bir taarruz hazırlarken, İtalyanın bu metalibatı Fransayı meşgul etmektedir. Almanyanın bu yeni taarruzunun hangi istikameti takip edeceğini henüz bilmiyoruz. Münih'ten ve Çekoslovakyanın parçalanmasından sonra, Hitler'in önünde o kadar çok imkânlar mevcuttur ki en evvel hangi yolu tutacağını kestirmesi bizzat kendisi için de güçtür. Evvelâ Memel mi, yoksa Dantzig mi? Polonya aleyhine Polonyadaki Ukranyalıları mı, yoksa Romanya aleyhine Transilvanya halkını mı kıskırtacaktır? Henüz kimse bunu bilmiyor, fakat herşey gösteriyor ki, nasıyon sosyalist Almanya yeniden tecavüze başlayacaktır. Ve bu tecavüze karşı hiçbir toplu mukavemet hazırlığı yoktur.

Çurçil, bundan sonra İngiliz - İtalyan münasebetlerine geçmiş ve sözlerine şöyle devam etmiştir:

— İngiliz - İtalyan anlaşması Mussoliniyi teskin etmemiştir. Mussolini, şimdi Nisi, Korsika'yı ve Tunus'u almak için tahrikatta bulunmaktadır. Matbuat, Süveyş kanalı bahsinde fedakârlıkta bulunmak için efkârı hazırlıyor. İngiliz - İtalyan anlaşmasının henüz daha mürekkebi kurumadan yeni talebleri ileri sürüyor. Ve bu esnada Başvekilimiz, daha ne gibi teskinlerin kabil olabileceğini görmek üzere Romaya gitmeği muvafık buluyor.

Haricî politika bahsinde İngilterede fikirler arasında derin bir inkişam vardır. Bu inkişam elzem olan silâhlama işini geriletiyor. Hükümet, muhalefet partilerine iş birliği teklifinden çekindiği için lüzumlu tedbirleri de teklif etmeğe cesaret edemiyor. Bircok kimse'nin fikirleri şöyle hülâsa edilebilir: Eğer diktatörlerin önünde çizilecek ve bunların demokrasilere karşı zaferleri kolaylaştırılacak ise, silâhlamaya ne hacet.

Çurçil, nutkunu şöyle bitirmiştir:

Bir politika fena ise onu değiştirmeğe çalışmak, bir hükümet âleti kuvvetten düşmüşse onu yeniden kuvvetlendirmeğe ve yahud değiştirmeğe teşebbüs etmek lâzımdır. Fakat her ne olursa olsun, hangi partiye mensub olursak olalım vazifemiz, bu memleketi hava bombardımanları tehdid altında bundan böyle artık fedakârlıklar yapmayacak bir hale sokmak için gece gündüz durmadan çalışmaktır.

Bütün milletin etrafında birleşebileceği ve bütün partilerin iş birliği yapabileceği haricî politika şudur: Diktatörlerin tecavüzlerine karşı bütün mukavemet kuvvetlerini bir araya toplayacak ve imkân dairesinde aynı hissiyatla mütehassis milletlerle iş birliği yapacak politika.

Türkiye ile dört devletin iştirak edecekleri konferans

Belgrad, 12 (Hususî) — Bu ayın sonuna doğru Bükreşte bir konferans toplanacağı haber alınmıştır.

Türkiye, Lehistan, Yugoslavya, Bulgaristan ve Romanya mümessillerinin iştirak edecekleri bu konferans, ismi geçen memleketler arasında eşya ve emtia transitini olâkadar eden meseleleri görüşecektir.

Konferans, transit tarifesinin tesbitiyle de meşgul olacaktır.

Meçhul cesed

Katil dün gece geç vakit yakalandı

Zabıta ve müddeiumumilik evvelki gün öğleden sonra yapılan bir ihbarla mut-tali olduğu esrarlı bir cinayetin tabki-katile ehemmiyetle meşgul olmaktadır.

Dün şehir tabimizde bildirdiğimiz üzere Karasığaç mezbanasında kesicilik yapan ve ötedenberi Pazar günleri Okmeydanı, Hasköy sirtları civarında avlanmağı itiyad edinen Hasan, Kalaycıbaşı deresinde bahçıvan Şevkinin bahçesi civarında tenha ve ıssız bir yerde bir insan cesedi görmüştür.

Hasan hâdiseden zabıtayı haberdar etmiş ve cesedin bulunduğu mahalle onun delâletile gelen resmî ve sivil memurlar, yirmi metre derinliğinde ve suların tesirile açılmış bir çukurda sirtüstü yatan ve yeknazarda bir cinayete kurban gittiği anlaşılan bir cesedle karşılaşmışlardır.

Cesedin yüzünün tanınmayacak bir hale gelmiş olması cinayetin bir kaç gün evvel işlenmiş olduğunu anlatmış ve kısaca bir teâkik neticesinde yirmi yaşlarında kadar tahmin edilen maktulün başındaki üç muhtelif tara onun tabanca kurşunile öldürüldüğü faraziyesine kuvvet vermiştir.

Tahkikata el koyan müddeumumî muavini Feridun Bagana, cesedin hüviyetini tesbite medar olacak bir delil aramıştı ise de maktulün üzerinde yalnız bir gömlek ve bir kısa don bulunması ve başkaca bir vesika ve bir delil bulunmaması bu ciheti meçhul bırakmıştır.

Cesedi muayene eden adliye tabibi Enver Karan gencin on beş gün evvel başına tabanca kurşunu sıkılmak suretile öldürüldüğünü tesbit etmiş ve gene başında bulunan derin bir yaramanın bir bıçak yarası olması ihtimali üzerinde durmuştur.

Etrafta çok dikkatle yapılan aramalarda cesedin bulunduğu yerden Hasköy istikametinde ve aynı yarık dahilinde kan lekeleri görülmüş ve bu lekelerin 30-40 metre imtidad ettiği tesbit edilmiştir.

Gerek o civarda bulunanların vak'a mahalline celbinden ve gerekse dün eliyi müteceviz kimsenin morga getirilerek cesedin teşhisi teşebbüsünden müsbet bir netice elde edilememiştir. Bittabi maktulün hüviyeti tesbit edilmedikçe katilin veya katillerin de kimler olduğunu anlaşılmamasına imkân hâsil olamamıştır. Tahkikat devam etmektedir.

Son dakikada haber aldığımız göre zabıtaca yapılmakta olan tahkikat neticesinde esrarengiz bir mahiyet arzeden bu cinayetin faili meydana çıkarılmıştır.

İkinci şube cinayet masası başkomiseri Abdurrahman ve arkadaşlarının yaptığı incelemelerle katilin hüviyeti tesbit edilmiş ve dün gece geç vakit yakalanmasına muvaffakiyet elvermiştir. Katil Arnavud Lütfi isminde biridir ve elde edilen delillerle bu cihet kat'iyetle tesbit edilmiş bulunmaktadırlar.

Kırk yaşlarında bulunan Arnavud Lütfi, İstanbul emniyet müdürlüğüne getirilmiş ve cinayetin henüz meçhul bulunan sebebi ile maktulün hüviyeti hakkında sorguya başlanmıştır.

Sobahtan sabaha :

Siyaset ALEMİNDE

● 1939 da Berlin - Roma m hveri!..

Yazan: Selim Ragıp Emeç

İtalyan hariciye nazırının irad ettiği nutuk esnasında Fransız arazisi hakkında söylenen temellük sözleri ve Alman hariciye nazırının Parisi ziyareti münasebetile yazılan bir çok şeylerin izahı münasebetile Giornale d'Italia gazetesi şayanı dikkat bir makale neğretmiştir. 1939 yılının 1938 yılını teyifi edeceği suretli bir başlık taşıyan bu yazının bütün hedefi Berlin - Roma mihverinin izahına ve İtalya ile Almanya arasında yapılması programlaştırılan bazı meselelerin haber verilmesine inhisar ediyor. Tahakkuk ettirileceği bildirilen bu program ne gibi mevzulari ihtiva ediyer? Bunu izah etmeyip mekût geçneyi tercih eden gazete bilhassa diyor ki:

«Berlin - Roma mihveri, bir çok memleketlerde zannolunduğu şekilde bir şey değildir. Bu, Avrupada yekdiğerini ta-kib eden siyasi kombinezonlardan biri de değildir. Bu, demokrasi ve liberaller rejimlerinin ölçüsile ölçülemiyen yepyeni bir vakiyadır. Öyle bir sistemdir ki payidar olacaktır. Ve müsterek menfaat, ihtiyaç ve düşünüşlere istinad etmektedir. Ve iki milleti, salâbeti her gün bir parça daha artan bir tesanüd halitasile âdetâ yekdiğerine yapıştırmıştır.

Bu sebebledir ki Avrupa, bütün hesaplarını bu mihverin kuvvetini ve hüsnü suretle faaliyette bulunacağını nazarı dikkate olarak yapmalıdır. Bu hesaplar yapılırken Berlin - Roma mihveri yalnız bir dünya ve Avrupa politika vastası olarak değil, aynı zamanda iki milletin menfaatlerini müdafaa edecek bir kuvvet bloku olarak gözönünde tutulmalıdır. Bundan dolayı 1938 yılının isbat ettiğini, 1939 yılının teyid edeceği muhakkaktır.»

Yukarıya kısaca hülâsa edilen Giornale d'Italianın mülahazaları gösteriyor ki önümüzdeki yıl içinde Avrupa diplomasi-sinin halletmiye muhtaç bulunduğuy çetin bir takım meseleler daha vardır, derilebilir. Hoş bunun böyle olduğunu anlamak için bu gazetenin kehanetinden istifade etmeye lüzum yoktur. Kont C'anonun nutkunu karşılayan «Tunus, Korsika, Cibuti...» sesleri, ihtiyar Avrupalının önde, belini bir hayli daha bükebilecek muadeleler olduğunu görüyor. Kabaran iştihaların kolay kolay sükûnet emlamıyacağını bilenler için yapılacak en mantıki hareket hazırlıklarını hızlandır-mak ve her ihtimale karşı gafil bulun-mamaktır. — Selim Ragıp Emeç

Vali dün aksâm şehrimize geldi

Ailesini almak üzere Manisaya gitmiş olan İstanbul vali ve belediye reisi doktor Lütfi Kırdar, dün gece saat 10,20 de Bandırma tarikile şehrimize gelmiştir. Vali rıhtında vali muavini Hüdaî Karataban, belediye reis muavini Lütfi Aksoy, vilâyetö, parti ve belediye erkânı tarafından karşılanmıştır.

Stoyadinoviçin kazandığı zafer

Belgrad 12 (A.A.) — Saat 22 de Başvekil ve Hariciye Nazırı Stoyadinoviç, Belgrad radyosunda beyanatta bulunarak demiştir ki:

«Yugoslav radikal birliğinin muzafkeriyetini tes'id ettiği şu sırada bütün mesai arkadaşlarıma ve memleketin her tarafında reylerini listeme veren yüz binlerce vatandaşa hitab ediyorum. Bunların hepsi de vatanları büyük Yugoslavyamızın ilerlemesi ve büyüklüğü için reylerini kullanmışlardır. Tütün bu vatandaşları şamimiyetle selâmlar ve kendilerine hararetle teşekkür ederim.

Son alınan haberler Stoyadinoviç'in parlak muvaffakiyetini ve muhalefet liderlerinin hezimetini teyid etmektedirler.

Filistinde yeni çarpışmalar oldu

Kudüs (A.A.) — Beytüllahim civarında İngiliz askerleriyle Arab partizanları arasında bir çarpışma olmuş ve bu çarpışmaya havadan tayyareler de iştirak etmiştir. Birisi asker olmak üzere bir kaç kişi yaralanmıştır. Bu havalide 31 kişi tevkif edilmiştir.

Kudüs 12 (A.A.) — Seyrüsefer mürakabesine aid tedbirleri tamamlamak maksadile, askerî kumandanlara Filistin limanları arasında sahil seyrüseferinin kontrolü salâhiyeti devrılmıştır.

Kılık, kıyafet

Şimalî Anadoluda seyahat eden Cümhurreis Yavuz İsmet İnönü tedkikleri sırasında Türk köylüsünün geçim meselesine de temas etti. Bu husustaki eski mütaleasını tazeledi, daha Başvekilliği sıralarında köylüyü ucuz giyindirecek vasıtaları düşünün ve kuran Cümhurreis bu düşüncesinin tahakkukunu elbet te görecektir.

Türk köylüsüne ucuz elbise yetiştirecek fabrikalarımız işe başlamışlardır. Fakat elde edilen basma ve kaput bezi kalite itibarile hariçten gelenlerden beki de iyi olmakla beraber fiyat itibarile onlardan pahalıdır. Köylü basmayı meselâ metresini on beş, nihayet yirmi kuruştan alamıyor. Toptan fiyatı yirmi beş kuruşu geçen basma köylüye gelinceye kadar elli kuruş buluyor. Sonra yerli kundura fabrikalarımızın yaptıkları postal cinsinden ayakkabılar hayatı dağda, tarlada geçen köylüye ipekli terlik gibi geliyor ve bir kaç gün içinde parçalanıyor. Bunun için köylü gene manda derisinden veyahud eski otomobil lastiklerinden çarık yapıyor. Bu nokta etrafında alâkadarların meşgul olmaları lâzımdır. İnsanları iyi şeye alıştıran görenek ve uzuculuğtur. Köylümüzün kılık ve kıyafetini elbet te değiştirmek, ayağını çamurdan, başını yağmurdan, sırtını rüzgârdan korumak ister. Fakat üç liraya aldığı postalın üç günde parçalandığını, otuz kuruş aldığı basmanın elli kuruş satıldığını görünce çarığı ve nihayet karısının dokuduğu bezi tercih eder. Meselenin hakikati bundan ibarettir ve muhakkak ki hükümet yerli fabrikalarımızın bu noktadaki eksiklerini görüp tedbir almakta gecikmiyecektir.

Bürhan Cahid

Et satışını Devlet Ziraat Kurumu idare edecek

Hazırlıklarını ikmal etmiş olan Ziraat Kurumu şimdilik toptan satışlar yapacak, sonra da şehrin muhtelif yerlerinde perakende satışlara da başlayacak

Halka ucuz et yedirmek için belediye tarafından yapılan mücadeleye hız verilmiştir. Belediye, et satışlarını tanzim etmek için İş Bankasından iki yüz elli bin lira almış ve İstanbul'a hayvan getirip satmıştır. Diğer taraftan İktisad Vekâleti et satışını normal bir şekilde sokmak için vücutte getirilmesi icab eden teşkilât etrafında tedkikat yapmıştır.

Yapılan tedkiklerden sonra et satış işlerinin devlet ziraat kurumu tarafından idaresi kararlaştırılmış ve bu hususta kuruma lâzım gelen salâhiyet verilmiştir.

Devlet ziraat kurumu, hazırlıklarını ikmal etmiş olduğundan on gün sonra İstanbul'da et satışına başlayacaktır. Şimdilik kurumu, hayvan borsasından hayvan

satın alacak, mezbahada kestirdikten sonra şehir içindeki kasabalara dağıtacak, toptan kasablık işleriyle meşgul olacaktır. Tecrübe mahiyetinde olan bu şekil bilâhare tevsi olunacak, kurum, perakende et satışına başlayacaktır.

İstanbulun her tarafında kasab dükkanları açılacak, buralarda kurum halka perakende et satışı yapacaktır. Bir müddet sonra kurum kasablık hayvan getirmeğe de başlayacaktır. Devlet ziraat kurumu faaliyete geçtikten sonra toptan kasabların ticaretine mâni olunmayacak, bu suretle baş gösterecek rekabet sayesinde şehir halkı ucuz ete kavuşacaktır. Kurum et satışına başlayınca belediye kasablık hayvan getirmekten sarfi nazar edecektir.

Mareşal Fevzi Çakmak dün Ankaraya hareket etti

Evvelki gün Atınadan şehrimize gelen genel kurmay başkanı Mareşal Fevzi Çakmak, dün akşam ekspresle Ankaraya hareket etmiştir.

Vali muavini Hüdaî, İstanbul konutunu Halis Bıyıktaç, General Ali Fuad, General Osman Tufan, polis müdürü Sadri Aka ile asker ve sivil bir çok zevat Mareşali uğurlamışlardır.

Talebe barındırma odaları ve çocuk bahçeleri talimatnamesi

İlk okul talebe barındırma odaları rehberi neşrolunmuştur. Normal tedrisat yapılan okullarda barındırma odaları sabahleyin 6.45 ten 8.30 a kadar, akşam üzerleri 15.30 ile 18.30 arasında faaliyette bulunacaklardır. Çift tedrisat yapılan okullarda, öğleden evvelki talebeden icab edenlerin öğleden sonra ve öğleden sonra gelen talebenin öğleden evvel barındırılmaları temin olunacaktır.

Barındırma odası bulunan ilk okullarda tatil ayları içinde bir çocuk bahçesi açılacaktır. Bu çocuk bahçeleri iyi tanzim edildiği, eşyası ve oyun malzemesi tamamlandığı takdirde barındırma odasına gelen çocukların istifadesine imkân hâsıl olacaktır. Barındırma odasında, çocuklara vazifeleri hazırlanacak, müzik, el işi, resim ve terbiyevi cyuntar gösterilecek, hikâye ve masallar okutulacaktır.

Çocuk bahçeleri programı da nazırlanmıştır. Her çocuk bahçesinde, bahçeye devam eden çocukların adı, numarası bulunduğu okul, sınıf ve yaşını gösteren birer defter tutulacaktır. Bahçede çalışan nöbetçi öğretmen öğleden evvel ve öğleden sonra bahçeye devam eden çocukların mikdarını tesbit edecektir. Bahçelere devam, okula devam mecburiyeti şeklinde olmayacaktır. Her bahçeye gönüllü isteği ile devam eden çocukların sayısı o bahçe faaliyetinin miyarı addedilecektir.

Bahçelerin tozlanmaması için sık sık sulanmasını, yerlerin temiz tutulmasına, âlet ve vasıtaların bakımlı ve yerli yerinde bulunmalarına dikkat olunacaktır.

Tayyare piyangosu talihlileri

Tayyare piyangosunun dün ve evvelki günkü talihlileri anlaşılmıştır. 45 bin lirası kazanan 3631 numaralı biletin bir parçası Selimiye kırsasında büfeci Bay Talâtta ve diğer parçası da Ayancık limesan memuru Bay Avni ile ortağı eski dünyunu umumiye memurlarından Bay Seyiddedir.

Beyoğlu Hamalbaşında 17 numarada Bayan Eleni ve Ankarada Necdet kızı Bayan Güldane ile Menemen belediye sandikeminî Ahmed ve ortağı Cevdet. Samatya'da Hacıkadın caddesinde ismini bildirmeyen bir zat, Tophanedede Bay Fahri, Bursa'da Şahin garajında Bay Rıza çocukları, Develide Taceddin, Edremitde Sabahat, Eyübdede Bostan sokağında Bay Mehmed on beşer bin lira kazanmışlardır.

DOĞUM

Matbuat Umum Müdürlüğü müşavirlerinden Bay Şekib Engineerin dün Alman hastanesinde bir kız çocuğu dünyaya gelmiştir. Yavruya uzun ömür diler, ana ve babasını tebrik ederiz.

Bu yıl Trakyada kuşyemi ve buğday fazla miktarda istihsal edildi

Evsaf itibarile de çok iyi olan istihsalâtın mühim bir kısmı dış piyasalara ihraç olundu

Bu yıl, Trakyada kuşyemi ihracatı geçen yıllara nisbetle çok fazla olmuştur.

Trakyanın başta gelen ihracat mahsullerinden birini teşkil eden kuşyemi, bu yıl bu mntakada 25 bin tonu bulmuş ve bunun 20 bin tonu muhtelif memleketlere ihraç olunmuştur. Kuşyemi, dünyanın üç yerinde, Arjantin, Fas ve Trakyada istihsal olunmaktadır. Evsaf itibarile daha mükemmel olan Trakya kuşyemleri Amerika piyasasında bile rakib memleketler mahsullerinden daha iyi şartlarla satılmaktadır.

Kuşyemi ihracatından bu yıl Trakya'ya 2 milyon lira girmiştir.

Trakya'da bu yıl sert buğday istihsalâtı geçen yıllardan yüzde 30 fazla olmuştur. Bu buğdaylardan, Yunanistan, Almanya, İtalya ve Filistine mühim miktarda ihracat yapılmıştır. Trakya'da Lüleburgazdaki devlet üretim ve örnek çiftliğinde, çiftçilere bu günlerde fenni ziraat usulleri üzerinde tekrar dersler verilmeğe başlanacaktır.

Romanyadan getirilen ve Trakya'da iskân edilen göçmenler geçen yıl, Umumi Müfettişliğin teşebbüsile Romanyadan gelirlerken beraberlerinde birer parça rapista tohumu getirmişlerdi. Hardala benziyen bu mahsul tohumlarından yapılan tecrübe sonunda birer 40 - 50 randıman alınmıştır. Bu mahsulden yağ istihsal edilmektedir. Almanlar bu mahsulü daha ziyade Romanyadan tedarik etmektedirler. Bu seneki istihsalât tecrübe mahiyetinde olmak üzere 4 - 5 bin çuvalı bulmuştur. Gelecek yıllarda daha yüksek istihsalât yapılacaktır.

Yağmurdan zarar gören çiftçilerin borçları tecil edildi

Son yağmurlar sebebiyle zarar gören çiftçilerin eski senelere aid borçları Ziraat Bankası idare meclisi kararla tecil olunmuştur. Banka Umum Müdürlüğü, bu kararı bankanın bütün şubelerine bildirmiştir. Yağmurlardan zarar gören çiftçi bu sayede vaziyetlerini düzeltmek imkânını elde etmiş olacaktır.

İki müessesenin ihraç vesikaları geri alındı

İktisad Vekâleti, ihracat ve standardizasyon nizamnamelerine aykırı hareketleri görülen ihracatçılarla devamlı bir şekilde mücadele yapmaktadır.

Vekâlet, son zamanlarda nizamnamelere aykırı hareket eden biri şehrimizde, diğeri Bandırmada icrayı faaliyete eden iki ticari müessesesinin ihracat ruhsatnamelerini geri almış ve bu müesseselerin ihracat yapmalarını menetmiştir.

Eskişehirde Toprak Mahsulleri ofisi ajanlığı ihdas edildi

Toprak Mahsulleri Ofisi Umum Müdürlüğü, Eskişehirde bir ajanlık ihdas etmiştir. Eskişehir mintakasında buğday mubayaatı ajanlık tarafından yapılmaya başlanmıştır.

Perakende plâk satanların bir şikâyeti

Şehrimizde gramofon plâkları üzerine toptan iş yapan tacirler pazarlık

sız satış kanununun tatbikatından sonra perakende fiyatla satış yapmağa başlamışlardır. Perakende satış yapan gramofon plâkçıları, alâkadâr makamlara müracaat ederek, toptancıların bu şekilde perakende fiyatlarla satış yapmalarının ticaret kanununa aykırı olduğunu ileri sürmüşler ve bunun menedilmesini istemişlerdir. Bu hususta piyasada tahkikat yapılmaktadır.

Çikolata imalatı azaldı

Mevsim dolayısıyla artması icab eden çikolata imalatının son günlerde azaldığı görülmektedir.

Evvelce Cenubi Amerikadan gelmekte olan ve çikolata imalatında kullanılan kakao tozunun son zamanlarda Şimali Amerika menşehatnamesiyle gönderilmesi bu azalmaya sebep olmaktadır. Amerikadaki Türk makamları Cenubi Amerika kakaolarının Şimali Amerika menşehatnamesiyle gönderilmesini muvafık bulmamışlar ve Türkiye'ye bu şekilde ihracat yapılmasını menetmişlerdir.

Kakao tevziinin piyasada azalması yüzünden son günlerde çikolatanın yerini doldurmak üzere, yerli karamelâ imalatı arttırılmıştır.

Ancak bu karamelâların bir kısmı han köşelerinde gayrisihhî bir şekilde yapıldığı ve ucuz fiyatlarla piyasaya sürüldüğü alâkadârların nazarı dikkatini celbetmiş ve bu hususta tetkiklere başlanmıştır. Karamelâların gayrisihhî bir şekilde yapılması menedilecektir.

Takas bürosu takviye edildi

Son zamanlarda takas işlerinin artması üzerine Türkofisten 4 memurdan müteşekkıl yeni bir takas tetkik takviye bürosu kurulmuştur. Dünden itibaren faaliyete başlayan bu büro takas muamelelerinin günü gününe bitirilmesini temin edecektir.

Pamuklu mensucat imalatı azaldı

Piyasada son zamanlarda pamuk ipliği buhranı başlaması yüzünden, pamuklu fanilâ imalatı da azalmış ve pamuklu fanilâ fiyatları yükselmiştir.

Bir hırsız çaldığı eşyayı satarken yakalandı

Beşiktaşta Abbasağa yokuşunda Bahçe sokağında oturan Rifatin evine hırsız girerek bir kostüm, bir palto ve ceeket çalıp kaçmıştır. Suçlu, dün çaldığı eşyayı satarken yakalanmıştır.

Yük taşımacı yüzünden bir kavga çıktı

Çakmakçılar yokuşunda, iplik mağazasında hamaal Yusuf, dün mağazanın arabasıyla yük götürmekte iken, bölük hamallarından Mustafa ve Ramazan menâ olmak istemişlerdir. Bu sebepten çıkan kavgaya mağazanın tezgâhtarlarından Artor, Aram ve Sonyak'ın müdahalesiyle hâdiseye büyümüşür.

Vak'a mahalline gelen zabıta memurları tarafından suçlular yakalananarak tahkikata başlanmıştır.

ŞEHİR TİYATROSU
Tepelişinde
DRAM KİSMİ
Bu akşam saat 20,30 da
VINDSOR'un ŞEN
KADINLARI

Hususi mekteblerin idare şekli tesbit edildi

Hususi mekteplerle, ekalliyet ve ecnebi mekteplerinde idare işleri şekli tesbit edilmiştir.

Memleketimizde her Türk vatandaşı veya Türk cemaat, cemiyet ve şirketleri, usulü dairesinde ruhsat almak şartıyla yeniden okul, yurd ve derhane açabilecektir. Yabancı tabiiyette olanlara kendi namlarına veya yabancı cemaat, cemiyet ve şirket adlarına veyahud muvazaa yolu ile yeniden böyle bir müessesese açılmasına müsaade edilmiyecektir.

Yeniden hususi okul inşası veya mevcud bir mektebin büyütülmesi için müessis veya mes'ul müdür istida ile vilâyet makamına müracaat edecektir.

Türk hususi okullarında öğretmenler, resmî okullardaki şeraite tevfikkan seçilecektir. Orta ve lise derecesindeki ekalliyet okullarında muallim olacakların yüksek mektebden ve ilk kısma öğretmen olacakların da muallim mektebi, kolej veya liseden mezun olmaları şarttır. Ancak mezun oldukları okulda türkçe ve kültür derslerini, Türk muallimlerinden okumamış ve usulü dairesinde imtihan geçirmemiş ve diplomasi kültür direktörlüğü ve Vekâletçe tasdik edilmemiş olan kimseler ekalliyet okullarında direktör olamayacaklar ve bu gibiler türkçeden imtihan geçirmeğe ve başarı göstermeğe mecbur tutulacaklardır. Bu okulların kütüphanelerinde türkçe lûgat, türkçe imlâ lûgati, Türk teşkilâtı esasıye kanunu, coğrafya, atlas, Maarif Vekâleti ve kültür direktörlüğünün neşriyatından birer takım, maarif ve ilk orta tedrisata aid kanun, nizamname ve talimatnameler, tedris usulü kitapları, muallimlere yarım olacak kitaplar bulunacaktır.

Dentiz işleri:

Fenerler umum müdürü şehrimize geldi

Bir müddettenberi Ege ve İzmir mintakasında tedkikler yapmakta olan İktisad Vekâleti fenerler umum müdürü Bay Yusuf Ziya, şehrimize gelmiştir.

Mersin Liman Şirketi satın alınıyor
Denizbank kanununa göre, bankaya geçmesi icab eden Mersin liman şirketinin, Denizbank tarafından satın alınması için faaliyete geçmiştir.

Bu hususta Denizbank idaresile Mersin liman şirketi arasında yapılmakta olan müzakereler yakında neticelenecektir.

Ülev vapurunun ilk tecrübesi yapıldı
Denizbankın Almanya'da yaptırdığı Ülev vapuru dün ilk tecrübe seferini yapmıştır. Vapur bir kaç güne kadar Haydarpaşa - Kadıköy hatında işlemeğe başlayacaktır.

Bisikletten düşen bir çocuk yaralandı

Kadıköyde Mühürdarda gazino karşısında 9 numarada oturan Ahmed Kaşifin 9 yaşındaki oğlu Emin, Kadıköy iskelesi önünde bisikletle giderken birine çarparak düşmüş ve ağır surette yaralanmıştır.

Dört randevu evi meydana çıkarıldı

Emniyet müdürlüğü ahlâk zabıtası son günlerde gizli fuhuşla sıkı bir mücadele başlanmış ve kısa bir müddet içinde dört muhtelif randevu evini meydana çıkarmıştır.

Bunlardan Taksimde Melâhatin evinde üç kadın ve bir erkek, İstiklâl caddesinde tanınmış randevuculardan Marikanın evinde iki kadın ve iki erkek, gene Taksimde Vasilikinin evinde iki kadın, iki erkek, Beyoğlunda Anadolu sokağında Suitana ve Atınanın evlerinde de iki kadın ve iki erkek bulunmuştur.

Yakalanan 9 genç kadın zührevî hastalıklar müessesesine sevk edilmişlerdir. Randevucu kadınlar hakkında takibata başlanılmıştır.

Karaköy ile Tepebaşı arasındaki yeni yol asfaltlanacak

Beyoğluna çıkan tramvay yolundaki izdihamı önlemek için vesaiti nakliye Tepebaşı, Meyyokuşu ve Perşembepazarından Karaköye inecek, şimdiki yoldan yalnız Beyoğluna giden otomobil, otobüs ve emsali nakil vasıtaları geçecektir.

Belediye yollar ve köprüler subesi bu husustaki etüdlere başlamıştır. Yolun altından geçen su boruların haritadan tedkik olunmaktadır. Yol boyunca yeniden istimlak yapılmıyacak, binalar yıkılıp yol genişletilmeyecektir. Yalnız kaldirimlar değiştirilecek, yokuş mozaik parke olacak, diğer kısımlar asfaltlanacaktır.

Gümrüklerde:

İstanbul gümrüklerine yeni bir başkimişer tayin olundu

İstanbul gümrükleri başmüdürlüğü, başkimişerliğine emniyet umum müdürlüğü laboratuvar şefi Hikmet Uluefe tayin edilmiştir. Yeni başkimişer yanında gelerek vazifesine başlayacaktır.

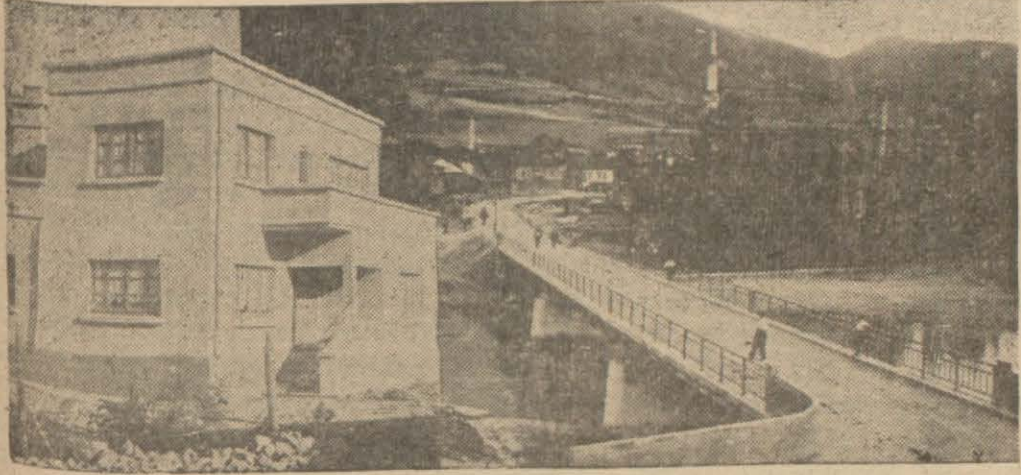
Halkevinde orkestra teşkil ediliyor
Kadıköy Halkeviden: Teşkil edilecek (ağız mızıkası orkestrasına) iştirak etmek isteyenlerin iki fotoğrafla müracaatları.

Önümüzdeki PERŞEMBE AKŞAMI
Bugüne kadar görülen Komedi Filimlerinin en Güzeli Türkçe Sözlü
ÜÇ AHBAP ÇAVUŞLAR
HAYDUTLAR ARASINDA
İzdihamın önüne geçmek ve halkımızın bu muazzam filmi RAHATÇA görebilmesi için
İPEK ve SARAY Sinemalarında birden gösterilecektir.

MEMLEKET HABERLERİ

Devrek bol elektriğe kavuşmak üzere

Belediye kasabayı ikiye bölen ırmaktan elektrik istihsalini tasavvur ediyor. Bu suretle Devrekliye elektriği çok ucuza temin edecek

Devreğin yeni köprüsü ve kaymakam evi

Zonguldak (Hususi) — Devrek kasabasına ilk adımlarını atarken gözünlüğün önüne eski ile yeni, geri ile ileriye ölçmeğe fırsat veren bir manzara serilir. Bu, Devreğin eski ve yeni köprülerinin manzarasıdır. İki sahili birbirine bağlayan köprüler, aynı zamanda, iki tarih devrini birbirine vasleden dün ile bugünün arasındaki uçurumun da canlı ve müşahhas bir ifadesidir.

Köprü'nün biri: Eski devir gibi köhne, temeli ve yapısı eski devir gibi derme çatmadır. Ve eski devir gibi çökmüş tür.

Köprü'nün öbürü: Yeni devir gibi sağlam, temeli ve yapısı yeni devir gibi kudretlidir. Ve yeni devir gibi dimdik ayakta durur.

Köprüleri yirmi adım kadar geçince modern mimari tarzında yapılmış güzel bir ev insanın gözlerini okşuyor. Bu ev kaza kaymakamlarına tahsis edilen ikametgâhtır.

Devreğe evvelce gene gelmiştim. Belediyeçilik bakımından sokakların tenvirat için gaz lambalarının yerini alan lükslerden başka bir yenilik göremedim. Yeni belediye hey'etinin şehre iyi su getirmek ve bilhassa kasabayı elektrikle aydınlatmak hakkında esaslı düşünceleri varmış... Elektrik için, şehri ortadan bölen ırmaktan enerji istihsalı düşünülüyormuş. Devreğe iyi su getirmek fikri, şimdilik tâli derecede bir ihtiyacı ifade eder. Halbuki, böylece bedava denecek bir şekilde şehri elektrik nuruna boğmak Devrek belediyesinin her şeyden önce gözönünde tutması lâzım gelen bir mesele olmalıdır.

Devreğin yeni ve genç belediye reisi bu işde en büyük yardımı halktan ve halkla beraber en başta, Devreğin çok sevildiğini halkla temasından öğrendiğim çalışkan kaymakamından görecektir.

Öyle umuyorum ki: Önümüzdeki yıllar içinde Devrek, geceleri kurunu vustal bir şehir manzarası almaktan kurtulmuş olacaktır. Bu takdirde, kaymakam Hakkı Say ve belediye reisi Ahmed Albayrak isimleri halkın sevgi ve şükranla anaçağı iki ad haline gelecektir.

Devrekte Halkevi gençlerinin çalış-

ma eserlerini gösterir mahiyette büyük bir şey göremedim. Bu hal belki mevsim icabı böylece veya paraya dayanan işlerin dar bir bütçe içinde kıvrılması na imkân elde edemeyişindedir.

Şurasını belirtmeliyim ki Devrek Halkevinin kendi kendini yetiştirmiş güzel bir bando takımı vardır. Bando takımındaki gençlerin heves ve alâkalarını, çaldıkları musiki âletlerini geceleri bile meşketmelerinden anladım.

Anadolunun bir çok kasabalarında, dükkân sayısı ve meta çeşidini kasabadaki yabancı memur adedine göre âyarlamış çarşılar vardır. Çünkü, Devrek çarşısının müstehliki sadece kasaba halkı değil, aynı zamanda bütün civar köy halkıdır. Çünkü, evvelce de bir münasebetle yazdığım gibi, Devrek Zonguldak maden ocaklarına amele veren bir mıntakadır. Devrek köylerinde bir kaç göbek ilerisini sayacak kadar sülâleden madenci olan ameleye rastlamak çok mümkündür. İşte Devrek çarşısının yüzünü güldüren bu unsurdur.

Devrek, maden amelesinin köy geçidlerinde bulunduğundan ay başları maden kuyularındaki istihkakını kayma halinde cebine koyan köylü Devrekten geçerken bu kaymelerin mühim bir kısmını piyasaya bırakır. Ay sonlarında piyasadaki cironun yekünü 15-20 bin liraya kadar yükselir.

Ahmed Naim

İzmitte odun kömür buhranı

İzmit (Hususi) — İzmitte odun ve kömür derdi bütün şiddetle devam etmektedir. Eskiden odun ve kömürün bolluğu ve ucuzluğu ile tanınan İzmitte, ortada hiç bir sebep ve bahane olmadığı halde bazı muhtekirler, bunu yükseltmekte ve tahammül edilmez derecede pahalılandırmaktadırlar. O kadar ki bir araba odun 4-6 lira, kömür de 14-18 liradır. Belediye henüz lâzım gelen ehemmiyetli bir tedbir alamamış bulunmaktadır.

Yurdda umumî meclis azalığı seçimi

Artovanın yeni umumî meclisi azaları: Sami Yazıcı ve Kasım Turgud

Artova, (Hususi) — Kazımın meclisi umumî aza intihabında eski meclisi umumî azasından Kasım Turgud 33 rey ve Tokat münevverlerinden Sami Yazıcı 27 rey ile meclisi umumî azalıklarına intihab edilmişlerdir.

Erzincanda

Erzincan (Hususi) — Umumî meclis üyeleri seçimi bir günde yapılmış ve parti namzedleri kazanmıştır. Merkez kazasına seçilen dört asil ve dört yedek azanın isimleri şunlardır: Asil olarak: Rıza Altınok, Ziya Kök, Hatice Altıntեր, Sami Bayındır. Yedek azalar: Mehmed Türkmen, Ahmed Bahadır, İbrahim Bayender, Hatice Salim.

Gebze

Gebze (Hususi) — Geçen Perşembe günü vilâyet meclisi umumî azası seçimi yapılmış ve C.H.P. Başkanı Ahmed Eldem, tüccardan İsmail Başaran seçilmişlerdir.

Çorluda 42 nüfuslu bir aile

Çorlu (Hususi) — Yukarıda resmi ni gördüğünüz aile Çorlunun en çok nüfuslu ailelerinden Üzeyir oğulları ailesidir. Bu aile 42 nüfustan ibarettir. Resimde bu aileden Hamdi Ayan ile karısı ve 6 çocuğu görülmektedir.

İzmitte yeni buğday temizleme makineleri

İzmit (Hususi) — İzmit Ziraat Müdürlüğü köylünün buğday tohumlarını hastalıktan kurtarmak ve temizlemek için makineler getirtmiş ve bunlar mıntaka mıntaka köylünün ayağına kadar giderek tohumluk hububatlarını temizlemeğe başlamışlardır.

İtalya Fransaya tecavüz edecek olursa

(Baştarafı 1 inci sayfada)

sında, İngiliz - İtalyan anlaşması hakkında ne Süveyş kanalı, ne İspanya ne de herhangi başka bir mesele hakkında meclise danışmadan taahhüd girmeyeceğinize dair teminat verir misiniz?

C — Romada yapacağımız herhangi yeri bir taahhüd, meclisin tasvibine arzedecektir.

S — Alman hükümeti, bir müddet tenberi ortaya atmış olduğu müstemleke mesclisi hakkında herhangi resmi bir teşebbüste bulunmuş mudur?

C — Hayır.

Fransada nümayişler

Paris 12 (Hususi) — Tunusun eski İslâm muharibleri umumî valiye bir telgraf çekerek, Tunus hakkındaki İtalyan taleplerini şiddetle protesto etmiş ve Fransaya bağlılıklarını bildirmişlerdir.

Dün de Fransada mukim 15 bin Korsikalı Marsilyada bir toplantı yapılarak, ana vatana sevgi ve bağlılıklarını izhar etmişlerdir.

Keza, Nis'te büyük bir toplantı yapılmış ve ne bir karış Fransız toprağına, ne de herhangi bir Fransız müstemlekesinin İtalyaya verilmesi hakkında bir karar sureti kabul edilmiştir.

İtalyan gazetelerinin nesriyatı

Roma 12 (A.A.) — Dün Tunus meselesi hakkında hiçbir nümayiş yapılmamıştır.

Gazeteler, Fransadan fevkalâde bulunmasını istemekte devam etmektedir. Maamafih İtalyanın ne istemekte olduğunu tasrih etmemektedirler.

Corriere Della Sera, İtalyanın emel-

lerle Çemberlayn'in yakında Roma'ya yapacağı ziyaret arasında bir mukarret görmektedir. Bu gazete, yapılacak müzakereler neticesinde, İtalyanın Akdeniz ve Süveyş kanalı üzerindeki iddialarının muhik olduğunun kabul ve teslim edileceğini ümit etmektedir.

Fransız gazetelerinin nesriyatı

Paris 12 (A.A.) — Matbuat tefsirleri:

Figaro gazetesinde Dormesson yazıyor:

«Ancak bir lâfife olan Korsika hakkındaki istekten bahis dahi etmiyoruz. Fakat Tunus hakkında, bu topraklara hâlel getirilmesini kabul edecek bir tek Fransız mevcut değildir. Tunus öyle mukaddes şeyler arasmadadır ki bunlara dokunmağa cür'et edildiği takdirde Fransanın tek bir irade halinde ve ihtilâf ne şekilde inkişaf ederse etsin dövüşür. Bunun tereddüdüz söyliyorum ve esasen bunun İtalyanların çok iyi anladıkları bir lisan olduğuna da emin bulunuyoruz.»

Petit Parisien gazetesinde Rene la Bruyere diyor ki:

«Tunusta vuku bulan sadakat tezahürleri bu memleketin Fransanın bir mevzuunu teşkil ettiğini, ve Afrika'daki bütün İmparatorluğumuzun mevcudiyetini feda etmeden, herhangi yabancı bir devletten imparatorluğumuzun herhangi bir noktasına avak basmasına müsaade edemeyeceğimizi isbat etmektedir.»

Oeuvre gazetesinden:

«Bize karşı yapılmak istenen şantajı çok iyi anlıyoruz. Fransanın bu meselede müttehid davranması için bir parlamentoya ihtiyaç yoktur.»

Memel: Almanyaya ilhak mı ediliyor?

(Baştarafı 1 inci sayfada)

Almanlar, meclisteki 29 meb'usluktan 24 ünü kazanmışlardır.

Büyük devletler ile Litvanya arasında 1924 senesinde imzalanan muahede mucibince, şimdiki kadar serbest bir şehir olarak idare edilen Memelin, Almanyaya ilhaki mevzuabastır.

Berlindeki Fransız sefiri ve İngiliz maslahatgüzarı bugün Alman nariyeye nezaretine giderek, 1924 muahedesini mucibince Memel verilmiş olan statünün Alman meb'usları tarafından muhafaza edileceği ümidini izhar etmiş ve şehrin serbest idaresine riayet edilmesini istemişlerdir.

Klaipeda 12 (A.A.) — Havas ajansının muhabiri bildiriyor:

Memel kültür cemiyetinin reisi doktor Emet Neuman yabancı gazetecileri kabu ederek «Vaziyetin Memelde bir karar vermeği mümkün kılacak derecede olgun bulunduğunu» bildirmiştir.

Keza doktor Neuman, önümüzdeki İkincikânunda meclis itimaa çağırıldık-tan sonra icraata tevessül mümkün olacağını ihvas etmekte idi.

Bu beyanat Memelde toplanan şu umumî intibai teyid etmektedir.

1 — Seçimin âcil neticesi olarak hiç bir değişiklik beklenmemelidir.

2 — Memeldeki Alman dirijan mahfelere, Kaunas hükümetinin Memelin vaziyetini ıslaha tevessül etmesi icab edeceği prensibinden mühlhem olarak, meclisin toplanmasını ve mahallî makamatla merkezi hükümet arasında teessüs edecek münasebetleri beklemek muvafık olacaktır.

3 — Memel vaziyetinde esaslı bir değişiklik kararı Memelde değil Berlinde verilecek ve böyle bir kararın vakti de şüphesiz elâkadar iki hükümet arasındaki münasebetlerin vaziyetine bağlı bulunacaktır.

Bu hususta Almanyanın Kaunas orta elçisi doktor Zechlin dönmesini beklemek münasip olacaktır. Elçinin Alman hükümetinin sarîh tekliflerini Litvanya hükümetine tebliğ edeceği anlaşılacaktır.

Kaunas 12 (A.A.) — Hükümet dün Kaunas civarında fevkalâde idare tesis eden polis tedbirleri ittihaz etmiştir.

Her şeyden önce sokak karışıklıklarına mâni olmağa matuf olan bahis mevzuu polis tedbirleri Memel arazisini alâkadar etmemektedir.

Ukranya meselesi

Paris 12 (A.A.) — Bu sabahki gazetesinde Leh meclisindeki (eski Ukranya)

meh'uslarının muhtariyet istemeleri neticesinde meydana çıkan Ukranya meselesinde meşgul oluyorlar.

Le Journal diyor ki:

Avusturya ve Südet meselelerinde olduğu gibi, Ukranya meselesinde de değişiklik dışarıdan gelecek değildir. Berlinin sonradan istismar vazifesini deruhde edeceği vaziyetin inkişafı dahilde olacaktır.

La Republique gazetesinde Dominique, Almanyenin bir koalisionla karşılaşıp karşılaşmayacağını merak ediyor ve bir Ukranya teşkilinin Sovyetler birliği ile Romanya ve Çekoslovakyanın inihillâlerini değilse bile en az birer uzuvlarından mahrum kalmalarını intaç edeceğini kaydettikten sonra diyor ki:

«Ne Sovyetler birliği, ne Polonya ve ne de Romanya müstakil bir Ukranyadan bahsedilmesini istemiyorlar. Polonya tehlikeyi o kadar iyi hissetmiştir ki daha şimdiden Sovyetler birliğine dönerek bir anlaşma imza etmiştir. Diğer taraftan kral Karol da Romanyada Alman dostlarına karşı hareket geçti.»

Homme Libre gazetesinde Touvenin yazıyor:

«Bir kuvvet meselesi mevzuu bahistir. Mesele iki yüz milyon nüfusu ihtiva eden Slav blokunun kendini müdafaa edebilecek vaziyette olup olmadığıdır. Egerbu vaziyette ise Ukranya meselesi yoktur. Aksi takdirde Ukranya meselesi ciddi inkişaf almakta gecikmeyecektir.»

Epoque gazetesinde Donnadienun kalemlinden:

«Üçüncü Rayh'ın bugün veya öbür gün Memeli zaptetmek niyetinde olduğuna şüphe yoktur. Hakikatte tamamen bir Almanyaya - Litvanya meselesi karşısında değildir. Almanyanın şarka doğru ilerlemesi meselesi mevzuabastır ki, bizzat bu mesele de Almanyanın Avrupada yayılması meselesine dahil bulunmaktadır.»

Alman gazetelerinin nesriyatı

Berlin 12 (A.A.) — Alman matbuatı, Memel Almanlarının dün Litvanyada yapılan intihabatta kazandıkları büyük muvaffakiyeti büyük başlıklarla neşretmekte ve bu intihabati Almanyaya lehinde bir pişibisit olarak telâkki etmektedir.

Angriff diyor ki:

«İlk defadır ki, Almanyadan zorla koparılan bir Alman kütlesi tazyiksiz ve serbest olarak siyasi kanaatini izhar imkânını buluyor. Bilhassa yakın bir maziyeye aid bazı siyasi misaller göstermiştir ki, adalet bir kere muzaffer oldu mu, ve enternasyonal sahada tanındı mı, artıllık ne geçilemez.»

Pazar Ola Hasan Bey Diyor ki:

Hasan Bey — Geceleri nam vakit geçirirsiniz dostum?

— Çoluk çocuk akşam yemeğini yer yemez.

... uyumuz gelir, uyuyu veririz.

Hasan Bey — Adresini verir misin?

— Ne yapacaksın Hasan Bey?

Hasan Bey — O gürlütsüz mahalleye ben de taşınacağım da.

Hâdiseler Karşısında

BÜYÜK İNSAN

— İçeride büyük adam var.
... Aman ayaklarının uçlarına bas.
... Aman konuşma.
... Çıt çıkarma.
... Nefesini tut.
.....
— İçeride büyük adam var.
... Bu kapı onun kapısı.
... Bu binada âmir odur.
... O her şeydir.
.....
— İçeride büyük adam var.
... Yanına girmek her kula nasib olmaz.
... Şöyle böyle her insanla konuşmaz.
... Onunla konuşmak için aylarca bu kapılarda beklemeli.
... Onunla konuşmak için, onun derecesinde değilse bile onun derecesine yakın bir derecede olmalı.
.....
— İçeride büyük adam var.
... Sen onunla konuşmak istiyorsan, evvelâ arkana temiz bir elbise giymelisin.
... Yakalığımı, boyun bağımı düzelt.
... Önünü ilikle.

... Ayakkabılarını boyat. Daha iyisi kendine bir çift yeni ayakkabı al.
.....
— İçeride büyük adam var.
... Karşısında divan durmalısın.
... O birşey sormazsa, sen birşey söyleme.
... O yer gösterse bile sen kat'iyen oturma.
... Ve sakın çok kalma, çabuk çık.
Bütün bunlar Osmanlı İmparatorluğunun büyük adam olmuş küçük bazı insanların kapısı önünde daima konuşuluyordu.
★
— İçeride en büyük adam var.
... İçerideki Türkiye'nin Cümhurref-sidir.
.....
Elbisesi yırtık köylü, ayağı çıplak çocuk, iş gömleği kirli amele, bütün millet onun yanına serbestçe girdiler. İstedikleri gibi konuştular. Derdleri ni dinlettiler.
.....
Türkiye'nin en büyük adamı, aynı zamanda da en büyük insandır.
İSMET HULÜSİ

Kadın Köşesi

Kadife ile süslü ceket

Bu ceket pek çok işe yarar. Evde, sokakta giyilebilir. Bluz, rob üstüne, manto altına uyar. Şık ve pratiktir. Sade biçiminin modası çabuk geçmez. Bu sene klâsik ceketler pek rağbette olduğu için en son modaaya uygun bir elbise diye seve seve giyilir.
Tamamen jersey örgüsü örülmüştür. Yakası, düğmeleri, ceb kapakları ken-di renginde, yani yeşil kadifedendir.

Gündelik rop

Gündelik, sa-de bir rop yap-mak istiyorsanız bu modelimizin işinize yaraması ihtimali çoktur. Çünkü hem kul-lanışlı, hem öyle pek dümdüz de değil. Elbiseye neş'e giyene genç lik verecek ufak beyaz bir jilesi, iki mini mini ce-bi var. Kol ka-pakları da bu maksadı tamamlıyor. Başka her tarafı düz, yalnız korsağı hafif büzgülü. Dolgun bir göğüs için bu, pek pratik bir tarzdır.

Her kadın bilmelidir:

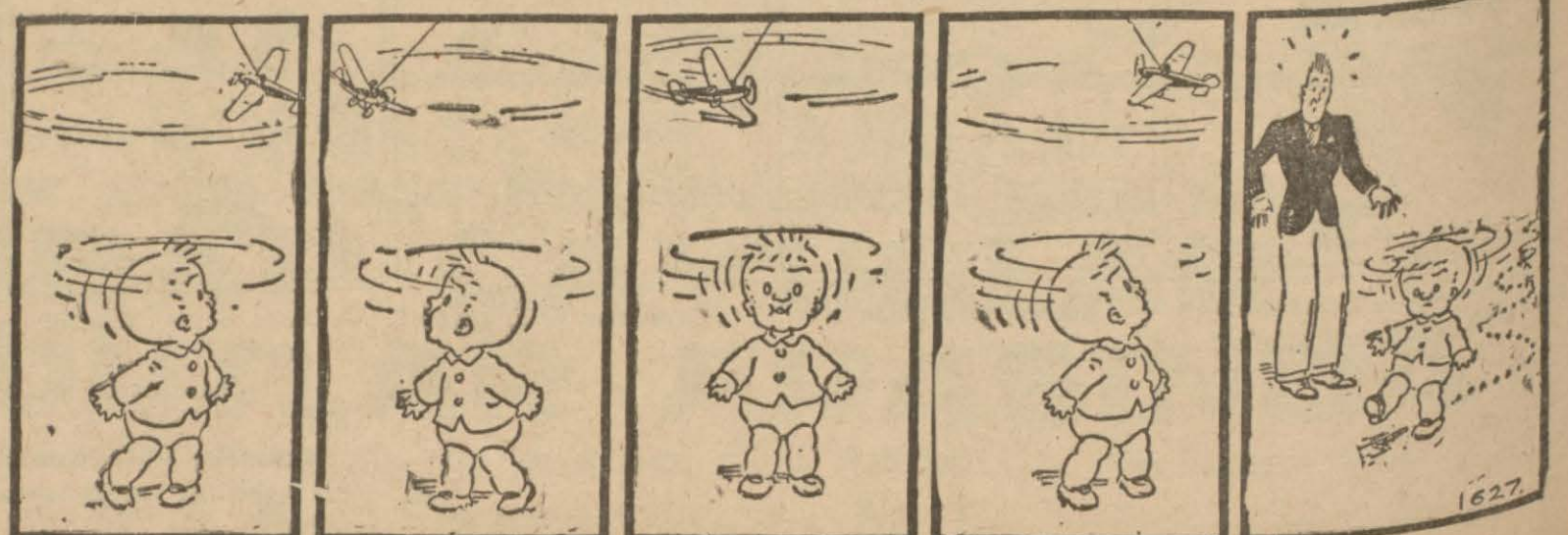
Lekeleri nasıl temizlemeli

Kitap yapraklarındaki mürekkebe lekeleri Eau Oygénie ile silinerek çıkarıldığı gibi 50 gram suya, 4 gram Acide oxalique ile 1 gram (Hyposulfite de soude) karıştırarak hasıl olacak mah-lül ile de silinerek çıkarılır.
Umumiyetle bu temizlikleri yaparken sür'atle ve birbir arkasından yap-malı. Lekeli yaprakları beyaz iki kurutma kâğıdı arasına almalı ve iyice kurutmadan kitabı kapatmamalı.

Mürekkebe lekeleri

Kitap kablardaki mürekkebe lekelerini temizlemek için çok dikkat ister. Evvelimide kabın üzerine lekeli yeri açık bırakacak bir mukavva koyunuz. Lekeye (Alcaol) sürünüz. Sonra da bir resim fırçası ile üzerine Acide oxalique dokundurunuz. Lekenin olduğu yerin rengi kaçacağından orasını da su-lu boya ile boyarsınız.

Bacaksızın maskaralıkları:

Baş dönmesi

Bunları biliyor mu idiniz?

146 yıl gül veren gül fidanı

Amerikada Ma-saşosen'de Ame-rika Cümhurre-İslerinden Adam-ın bahçesinde açan bir gül ağacı 146 sene müddetle her yıl gül vermiştir. Bu emektar gül fidanı bilâhare nebatat âlimleri tara-fından tetkikten geçirilmiştir.

Dünyanın en küçük kilisesi

Dünyanın en küçük kilisesi Yunanistanda Mykonos'tadır. Yüksekliği 35 santim, uzunluğu da 16 santimdir. Bu kilisede hergün âyin icra edilir. 18 inci asırda yerlilerden biri bir gemi kazasından kurtulduktan sonra bu kiliseyi bir bahçe duvarı üzerine inşa etmiştir. Bu kiliseye (Mukaddes kedi) ismi verilmiştir. Zira içinde bir kedi barınmaktadır.

Mezardan dönen adam

16 ncı asırda Fransız askeri olan Fransuva dö-Sivil, mezardan geri dönmüş bir adamdır. 3 ayı zamanda harb meydanların da topla yaralanmış ve öldü zannile olduğu yerde bırakılmış, sonra her seferinde gömülmüş, tekrar mezardan çıkarılarak sun'i teneffüslerle ayıtil-muştu. Nihayet 82 yaşında bir soğukalgınlığı neticesinde hayata gözlerini kapamıştır.

Tüylerle beraber gaga değiştiren kuş

Bu kuş, Atlas Okyanusunda yaşar ve her yıl gaga-değiştirir. Bu gaga-gasle tüylerini rib hali tetkik eden hayvanat â-limleri buna hiçbir kat'î sebep bulamamışlardır.

GÖNÜLİSLERİ

Başboş gezen Kuzuyu kurd kapar

İsmi ve adresini yazmak istemediğim on sekiz yaşındaki bir genç kızdan bir mektub aldım. Okuyucum bu mektubunda ailesinden ve bilhassa babasından şikâyet ediyor. Diyor ki:

— Ben yetişmiş bir genç kıyım. Benim yaşında olanlara kanun kendi istediği bir insanla evlenmek hakkını bile vermiştir. Ben şimdi böyle birşey düşünüyorum da, ailem, babam buna muvafakat etmiyorlar değil. Şikâyetim şu: İsteddiğim gibi gezmek, istediğim gibi eğlenmek hakkını bir türlü ailem bana vermiyor. Bir erkek arkadaşımla sokakta dolaşamam. Bir kız arkadaşımın evinde biraz geç kalsam ve eve karanlık olduktan sonra dönsem babam demediğini bırakmaz. Ben de insanım, ben de hür yaşamak isterim. Niçin bir erkek arkadaşım olmasın. Niçin arkadaşlarının evlerinde biraz geç kalmak hakkına malik olmayayım. Ve niçin bir sinemaya gittiğim, biraz sokakta dolaştığım zaman, «sinemaya kimle beraber gittin?», «sokakta kimle dolaştın?» tarzında suallere muhatap olayım. Size soruyorum Tezce..

Bütün bunlar benim insanlık hakkımı elimden alan mutasabbib düşüncelerin mânasızlığı değil midir?

Ben bu satırları yazan genç kız hakkında fena düşünmem. Ben bilhassa bu mektubundan onun iyi, içli bir insan olduğunu seziyorum. Yalnız şu var ki: Okuyucum, henüz çok genç ve çok (darılmasın bana) toy bir kızdır. Daha açıkçası Han-yayı Konyayı bilmiyor.

Bu yaşta olan genç kızlar için aile baskısı çok elzem bir şeydir. Okuyucum, babasını taassubla itham etmekte haksızdır. Babası iyi gören, ve doğru düşünen bir insan olduğu içindir ki kızının üzerine bu tarzda titriyor, onu bütün tehlikelerden korumak için evvelden tedbirli hareket etmek yolunu ilzâm ediyor.

Ona söyleyeceğim şudur: Babasının sözünden dışarı çıkmasını. Başboş gezen kuzuyu kurd kapar.

TEYZE

Gazeteciliğin kulisleri arasında..

Bir cinayetin karilere meçhul kalan tarafları..

Kadın avcısı canavara kurban olan genç kızların katil tarafından yapılan krokilerini ele geçirmem bana büyük bir muvaffakiyet kazandı. Gerçi, bilâhare, bu krokilerin mecmualardaki ilânlardan kopya edilmiş olduklarını anladım, amma «gık» bile demedim

İngiliz gazetecileri maceralarını anlatıyorlar

O pazar sabahı, Latimar köpoğlusu pansiyon sahibesini boğarak öldürmüş olsaydı, kulunuz, evimde gazeteden yollanacak olan «işinize nihayet verilmiştir» meallî mektub karşısında ne yapacağım diye arpacı kumrusu gibi düşünmeyecektim.

Şefe: «Bir daha böyle bir işe burnumu sokarsam, dünyanın alçağı olayım» diye rek, kızgınlıktan bastığı yeri görmez bir halde matbaadan çıkmış, ayak üstü uğradığım meyhaneden birkaç kadeh attıktan, böylelikle sınırlarımı yatıştırdıktan sonra bir nebze sükknet bulmuş bir halde evime dönmüştüm.

Odamda Latimar hâdisesini belki on beş defa hafızamda yaşatmış, her seferinde de «Allah belânı versin herif, yapacak başka bir iş bulamadın mı?» diye söylenmişim.

Hâdise şöyle olmuştu: Kiliseden çıkan halk, bir içim su kadar güzel bir kızın gözleri faltaşı gibi açılmış bir halde cadde üstündeki evlerin birinden: «Katil var, adam öldürüyorlar!» diye bağırarak dışarı uğradığını ve sokağa yığıldığını görmüşlerdi.

Kızcağzın boynunda, daha birkaç dakika evvel anasını boğazlayarak öldüren eilerin açtığı tırmık yaraları vardı.

Hâdise ayan beyan bir cinayetti. Polis katili aramak, sorup soruşturmak mecburiyetinde kalmadı. Cinayetin işlendiği evin kapısına nokta dikilmedi. Komiser, katili sanki eli ile koymuş gibi odasında, yakaladı. «Mahfuzan» tevkifhaneye gönderdi.

★

Katilin ilk sorgusu yapıldı, herifçi oğlunun - yaşına başına bakmadan - düpedüz asrı kadın avcılarında, yani mükemmel bir Don Juan olduğu anlaşıldı. Cinayetten birkaç hafta evvel de bir mekliste: «Başımdayı saçım kadar kadınlara münasebetim var. Hepsi de bana tutkun, vurgun!» diye övündüğü meydana çıktı.

Melûn, kendisinde tabiatın üstünde bir kuvvet, kudret olduğuna inanarak, saf kadınları avlamak yolunu tutmuştu. Hakikatte ise, bayağı bir dolandırıcıdan başka bir şey değildi. Maksadı kızlara, kadınlara yanaşarak, hulûl ederek onlardan para koparmaktı. Nice yaşları geçkin fakat zengin kadınlara, aşıklık rolü oynamış, onların varlarını, yoklarını sızdırmıştı. Bundan başka bir usulü de vardı. Güzel kızları bulunan yaşlıca kadınların pansiyonlarını seçer, orada yerleşirdi. Aradan birkaç gün geçtikten sonra, evin genç kızına musallat olur, onu tath dillerle kandırır, sevgisini kaza-

nırdı. Bu suretle, pansiyon kirasından kurtulmuş olurdu.

Fakat bu sefer, güvendiği dağlara kar yağmış, pansiyon sahibi kadın, Latimarı bedava beslemekten bıkmış, üstelik te, kızının gönlü hoş olsun diye arada sırada delikanlının avucuna sıkıştırdığı harçlıkları kesivermişti. Bu yüzden aralarında ağır dalaşı olmuş, kadın aksilenmiş: — Bıktım senin bu aylıklığından, kızma ne üst, ne baş yaparsın.. ne de ayrı bir ev açarsın. Bulmuşsun âlemin abdallarını habire bizi yoluyorsun» diyecek olmuş, delikanlı da «tehevüren» koca karyı boğarak öldürmüştü.

Muhakemesi pek kısa sürdü. Herif istifi bile bozmadan, insanı şaşırtacak bir soğukkanlılıkla, cinayetini itiraf etti ve idama mahkûm oldu.

Oldu amma, asıl gailim, derdim de bundan sonra başladı benim... Köpoğlu, idam kararını yer yemez, memleketin dört bucağından çantaları asrı kadın avcısının yollaştığı ihtirash aşk mektubları, şiirlerle dolu, kadınlara, kızlara Londraya sökün etmeğe başladılar.

Ve, hâşâ huzurdan Latimar keratısının aşk hayatını, hallaç pamuğu gibi didik didik ettik. Bizim tahrir müdürü de gayrete geldi. «Haydi çocuklar, göreyim sizi, şöyle okkalıca bir şeyler getirin de diğer gazeteleri atlatalım» dedi ve benî öre sürdü.

Bir canî tarafından öpülmüş olmayı hatırlamanın verdiği heyecan ile ürperen zıppı kadınlarla mı görüşmedim. Onlardan bir şeyler koparmak için, karşılıma geçip şaklabanlık mı etmedim, kendilerini lokantalara, pastanelere mi götürmedim. Katilin son kurbanı olan genç kızın hapishaneye gelerek kendisini ziyaredeceği rivayeti çıkınca saatlarca hapishanenin önünde nöbet mi bekledim?

Derken aynı kızla, herifçi oğlunun gizliye evlenecekleri duyuldu. Evlenme memurunun kapısını o kadar aşındırdım ki, az kalsın alayı valâ ile kapı dışarı edilecektim.

Muhbirliğine, muhbirim amma ben bu çamurlu işten asla hoşlanmıyordum. Zorla değil a... Amma, ne de olsa mesleğim seviyordum. Onun için tahrir müdürünün her dediğine evvallahı bastırıyordum. Fakat katilin idamından üç gün evvel, gidip, onun son kurbanı olan kızla bizzat bir mülâkat yapmam tevkif edilince tepem attı. Küplere bindim. Açtım ağzımı, yumdum gözümü, ve hikâyemin başında söylediğim gibi furladım, gittim matbaadan...

(Devamı 10 üncü sayfada)

Gelecek harbde hiçbir Avrupa memleketinde hiçbir yerin hava bombardımanlarından masun kalmıyacağı anlaşılınca ortaya çıkan mesele

Endüstrileri tayyarelere karşı nasıl korumalı?

(Yazan; General H. Emir Erkilet)

Bir memleketin harbde işe yarayacak olan endüstrisi yok gibidir. Nihayet olsa olsa bunları harbin doğrudan doğruya icrasına, birinci, ikinci ilâh.. derecede lüzumlu diye sınıflandırabiliriz. Kaldı ki, barış zamanı makarna kesen bir makine harbde barut kıydırmak ta kabildir.

Büyük harbde, konserve fabrikalarının tabanca ve tüfek yapıtlarını görmüştük. Bugünün, sınaî seferberliğinden de, başlıca barış zamanı türlü türlü ticaret malları çıkaran millî fabrikaların, bir harb halinde, birer harb malzemesi imalât evi haline getirilmeleri manası anlaşılır. Hülâsa, memleketin her tüten bacası ve her işliyen makinesi bir kuvvet kaynağıdır. Onun için, memleket müdafaasının büyük zararlarına uğramasını göze almaksızın, endüstrinin korunması ihmal olunamaz.

Filvaki bizde harb endüstrisi gibi genel endüstri de henüz genç ve başlangıçta sayılır. Fakat, bunun böyle olması onların harbde korunması meselesinin ehemmiyetini azaltamaz ve lâzım gelen tedbirlerin şimdiden mütalea edilerek alınmasına bir mâni teşkil edemez. Bilâkis, memlekette her bir fabrika veya demirhane kurulurken, onun müdafaası ve korunmasının da aynı zamanda düşünülmesi, ileride vukuu muhakkak birçok ziyanların önüne geçmek demek olacağı için, bir zarurettir. Bahusus bidayette alınmaları lâzım ve mümkün öyle tedbirler ve yapılacak öyle şeyler vardır ki, bunlar fabrikanın imalinden sonra artık yapılamazlar; ve yapılmaya kalkışsalar bile, bu yüzden, kaybolacak zaman ve emekten başka ihtiyarı icab edecek masarif ve fedakârlık bir misli fazla olur.

Nitekim bugün müterakki Avrupa memleketlerinde, eskidenberi kurulu endüstrinin hava bombardımanlarına karşı korunması, azim ve adeta halli gayri kabul bir mesele haline almıştır. Buna mukabil, bizim, sanayi işinde henüz başlangıçta oluşumuz, adeta bir fayda ve geçirilmesi halinde telâfisi artık mümkün olmıyan bir fırsat teşkil eder. Zaten, biz, bunları yazmaya teşvik eden şey de bugün henüz mevcut olan bu fırsattan istifade kaygısı olmuştur.

Millî endüstrinin bir harbde muhtelif düşmanları vardır: Düşman casusları, harb ve hükümet alehtarı anarşistler, hasmın deniz donanması ile hava bombardıman filoları, hava piyadesi ilâh.. bunların her biri ayrı ve esaslı tedbire ihtiyac gösterir. Biz ise bu yazıda endüstrilerin yalnız hava bombardımanlarına karşı korunması çarelerini tetkik edeceğimiz ki bunlar da vasıtalı ve vasıtasız koruma nevelerine ayrılırlar.

Vasıtalı korunma, endüstri sahalarının başlıca, hava müdafaası topçusu, av uçakları ve balon sedleri ile müdafaası demektir. Fakat bu vasıtaların hiç biri, bugün bir memleketin ne şehirleri ile her türlü sınaî imalâtını ve ne de endüstrisini tam bir emniyette bulduramamaktadır. Endüstri ise tam hasılat vermek için hiç durmadan, gece ve gündüz, çalışmak mecburiyetindedir. Bu ise harbde ancak tam bir emniyet elde etmekle ka-

İngilizlerin yeni bombardıman uçakları havada

bildir. Vasıtalı koruma ile endüstri, hava bombardımanlarına karşı büyük ölçüde tahribattan korunabilse bile, gece ve gündüz vukubulacak mütemadî «silâh başı» lar, «ziya söndürme» ler, «sığınaklara koşma» lar, yağınlar, «gazlama» lar, kısmî tahribat ve ilâh.. yüzünden mütemadî çalışma inkıtalına uğrar ve bu da hasılatı birçok misli aşağılara düşürür. Hâlbuki esas olan, fabrikaların, demir ve çelik evlerinin yalnız duvarlarını korumak değil, bunlarda devamlı bir iş temin etmektir.

Bugünkü harblerin istihlak ettikleri silâh, malzeme, mühimmat vesaire yekûnları o kadar büyüktür ki bütün bunları değil evvelden hazır edip depolamak, hattâ hesap veya tahmin etmek öyle, hiç bir devlet için mümkün olamaz. Bunun için harbin emniyette idaresi ve aldedevam beslenmesi, memleketin bütün millî endüstrisinin, harb esnasında dahi, bütün kuvvetile, gece ve gündüz, inkıtaz çalışmasına bağlıdır. Ancak bu gayenin vasıtalı korunma ile temini kabul olamadığına göre vasıtasız usul ile elde edilebilmesini tetkik etmek ve ona bu yoldan varmak çarelerini araştırma zarurî olur; ve işte bizim de tezimizizin asıl hedefi budur.

Vasıtasız korunmayı uzaklaştırma, dağıtma, ve muhafaza usullerine ayırabiliriz.

Korunmak istenilen bir şeyi tehlikeden uzaklaştırmak usulü eskidir. Uçağın icadından evvel, fabrikaları donanma toplarının nazar ve ateşinden masun olacak surette sahillerden ve keza en uzun menzilli kara toplarının varamıyacıkları kadar hududlardan uzaklaştırmak onları herhale karşı korumak için kâfi gelebilirdi. Uçağın icadından sonra da, büyük harb sonu bombardıman uçaklarına karşı, endüstriyi hududlardan birkaç yüz Km. uzak bulundurmamak, kâfi bir korunma temin edebilirdi; ve bu hal bombardıman uçaklarının 400-600 kiloluk bir bomba hamulesi ve saatte en çok 125 Km. bir süratle limanlarından nihayet 500 Km. ye kadar ayrılabilirdikleri 1930 senesine kadar devam etmişti. Fakat, işte 9 Şubat 1938 de, 860 şar beygir kuvvetinde iki motörlü, 370 Amid tipinde, bir Fransız bombardıman uçağının 4000 metre müsavi tazyikli bir yüksekten, 2000 kilogram bomba ile, 2000 Km. lik bir mesafeyi saatte 437 Km. lik bir sürat ile aldı-

ğını ve bu suretle, bir sene evvel aynı şartlarla elde edilmiş olan saatte 428 Km. lik İtalyan bombardıman uçağı: sürat rökörünün kırıldığını görüyoruz. Bugünkü hava taarruzu ordularının esas malzemesini teşkil eden çift motörlü bombardıman uçakları, artık iki tonluk bir bomba yüküyle 1000 kilometrelik bir derinliğe iki küsur saatte gelerek bombardıman attıktan sonra yerlerine dönebiliyorlar. Bunların büyük süratlerle beraber fazla teslihati, av uçaklarından korkmalarına da mahal bırakmıyor.

Sözü geçen Fransız bombardıman uçağının 2000 kilogram bomba hamulesi yerine yalnız 1400 kilogram ile yetsindiğini ve bu suretle 600 kilogram fazla benzini aldığı kabul edersek o halde bunun düşman memleketlere daha çok derinliklere nüfuz edebileceği ve neticede hiçbir Avrupa memleketinde artık hiçbir yerin hava bombardımanından masun addolunamayacağı anlaşılır.

Hududlardan uzaklaştırma suretyle endüstrinin korunması usulü, henüz ve ancak Sovyet Rusya, Kanada ve Şimalî Amerika devletleri birliği gibi çok geniş topraklara malik olan devletlerde tatbik olunabilir ve meselâ Sovyet Rusyanın Oral ile Taşkentde vücude getirdiği sanayi grupları bugün için hava bombardımanlarından masun addolunur. Fakat garibirdi ki, bu memlekette bu kadar derinlikler varken, ve kasnak imalâtı bir kaç sene evvel Moskovada tek bir fabrikada merkezleştirilmiştir. Gerçi burası doğu Alman hududlarından 1500-1600 Km. uzak ise de Lehistanından yalnız 750-800 Km. lik bir mesafededir. Bu suretle bir harbde havadan bir bombardıman sebebiyle bu, bile üzerinde müteharrik edevat fabrikası herhangi bir hasara uğrıyacak olursa bütün Sovyet Rus otomobili, tank ve uçak motörü imalâtı duraklıyabilir. Bahusus geçen sene Japon askeri uçaklığı 14.000 Km. lik bir hareket genişliği elde eden yeni nümunelerden haber vermişti. Birkaç ay evvel de iki Rus bayanın bindiği bir Rus uçağının Moskovadan Sibiryaya bir uçuşta 6450 kilometre katettiklerini ve benzinleri bittiği için bu mesafenin sonunda yere indiklerini gazetelerde okumuştuk. Bugünün vasatileri dün nümune uçaklarının rökörleri olduğu gibi bugünün prototiplerinin vasıfları da yarının vasıflarıdır.

(Devamı 10 üncü sayfada)

Biz Çinliler nasıl evleniriz, bilir misiniz?

(Baştarafı 7 inci sayfa)

Genç kız artık baba evinden ayrılıyor demektir. Bunun için bu arada hemen daima biraz ağlama olur. Bazan da kız sahidan ağlamadığı halde görenler ne taş yürekliymiş demesinler diye yalandan ağlar gibi yapar.

Gelin sandalyası güveyinin kapısına varınca bu sefer de bu evin kapıları bir müddet kapalı tutulur. Bundan maksad hem şeytanın gelinden evvel eve girmesine mâni olmak, hem de gelinin bütün gururunu kırmaktır.

Kapılar açılınca dört kişi gelin sandalyasının dört ucunu tutar, bir kişi önde, biri arkada, gelinle sandalya içeri alınır. Bu sırada kötü ruhları evden koymak için birkaç el fişek atılır. Bazan da gelin, avluda yakılmış kömür ateşinin üstünden geçirilir. Şeytan bir yerine gizlenmiş ise yansın için... Gelin odasının önünde de, gelinle beraber kötü ruhlar eve girmesini diye, damad rastgele üç el ok atar.

Bundan sonra hizmetçi kızlar kapıyı açarlar, gelinin sandalyasından inmesine yardım ederler. Eşiğin hemen dibine bir at eği konulmuştur. Genç kız zıfak odasına gene bir huzur ve sükün lâmeti olan bu at eğerini atılarak girer. Odanın içine kırmızı örtüler yayılmıştır. Çünkü: Gelin ayağının bu sırada doğruya doğruya yere basması doğru sayılmaz.

★

Bütün merasim, yolile bitince kızla eğlan, kız sağda, erkek solda olmak üzere yataklarının üstüne otururlar. Güveyi ancak o vakit gelinin duvağını kaldırır. Bunun eyle de kaldırılabir, evvelden hazırlanmış bir çengelle kaldırırsa da olur. Çengelle açarsa güya karısının saçları daima gür ve uzun kalırmış.

Karı kocaya birer bardak ta şarap hazırlanmıştır. Erkek kendi şarabından bir yudum içer. Kadın kendisi içmeye sıklı. Yengesi içirir. Sonra erkeğin kadehinden kızınkine, kızınkinden de erkeğinkine birer parça şarap boşaltılır. Her ikisi de bu karışık şaraplardan birer yudum alırlar. Bunun manası «birlikte mes'ud olmak ve iyi geçinmek» tir. Şarap yerine bazan alelade su konulur.

Şaraptan sonra odaya «çocuk sofrası» adı verilen bir et yemeği getirilir. Karı kocanın bu ilk yemekleri olduğu için ikisi de birer lokmacık yerler.

Yemek ve içmek faslı sona erince oğlan «dünya ve cennet Allahları» nın tablosu önünde tütsü yakar. İkişi birden tablonun önünde diz çöküp üç kere baş eğerler. Böylece hem tapmış, hem de Allahla meşru izdivaçlarını bildirmiş olurlar. Allahlar tablosu bundan sonra taşıla indirilir ve güya cennete gitmesi için orada yakılır. Gelin, odasına döner. Damad, başı eğik bir müddet bekler.

O da odaya dönünce bu sefer birlikte ecdadlarının resimleri önünde eğilir ve diz çökerler. Onlara da tazimlerini bildirirler. Bunun üstüne kapılar herkese açıktır. Çoluk çocuk ve bütün kadın davetliler içeri hücum ederler. Genç evliler şimdi, üzerinde iki iri kırmızı mum yanar bir masanın önünde ayakta dururlar. Önce ana babalarının, sonra akrabalarının, en sonra da dostlarının önünde diz çökerler. Bu kadar insanın önünde teker teker diz çöküp doğrulmak gerçekten üç züccü bir iştir. Geline her diz çöküp kalkışında bir hizmetçi yardım eder. Önlerinde diz çökülmesini isteyen davetliler kırmızı kâğıtlara sarılı ya para, ya da mücevher getirirler. İstemiyenler daha evvelden bir bahane uydurup sıvırlar.

★

Karanlık basınca odada, gelinin evinden gelmiş bir lâmba yakılır ve sabaha kadar yanar bırakılır. Bu gecenin adı «uzun ömür gecesi» dir. Yatmadan önce güveyi, karısının saçlarını süsleyen çiçeklerden bir tanecik koparır, pencereye çiviler. Bu, karı kocanın pek yakında bir çocukları olması için bir dilektir ve güya çiçek pencerenin ne kadar aşağısına mülhanırsa çocuk o kadar «çabuk» olur. Yukarıya çivilendikçe «gecikir.»

Çokları ilk gece hiç konuşmazlar. Çünkü: «O gece ilk konuşanın öbüründen önce öleceğine» dair bir efsane vardır. Ertesi gün yeni evliler gelinin evine davetlidirler. Komşu kızlar ve kadınlar evin içinde dışı birikir, gelinle güveyi

sanki alelade yiyip içen, gezip yürüyen diğer bütün insanlara benzemiyen mahlûkları gibi tepeden tırnaga kadar süzerler. Gelin tarafı güveyi konuşsun, yesin için, «Ma chiang» şarkısını söyleyin diye eşi dostu çağırılmışlardır. Damad, kaynanasının evinde en baş misafirdir. Hattâ kaynanadan daha ileri tutulur. Kadıncağız akşam ayırlılırlarken kızının iyiliklerini över durur ve ona iyi bakılmasını, kendine sık sık gösterilmesini diler.

Üç dört gün sonra gelinle kaynanası, düğüne gelmiş olanlara birer birer teşekküre giderler. Genç kadın tıpkı düğün günü gibi süslüdür. Bütün gün bir evden öbürüne gitmek üzere bir araba kiralanır. Fakat zavallı gelin akşamı kadar gene her evde bütün yaşlıların önünde diz çökmek azabını çeker.

Çeviren: K. Neyyir

Gazeteciliğin kulisleri arasında..

(Baş tarafı 9 uncu sayfa)

İşte o gün odamda oturmuş arpacı kumrusu gibi düşünüyorum: «Keksin sirketinin zararı kabinadır. Ne diye ce'âllan-dın be herif kalkıp kuzu kuzu gider, orada burada sürter, sonra matbaaya dönerek, genç kıızı aradım bulamadım, der.. üstelik te ayak kirası olarak masraf parasına bir «buyuruldu» alırdın» diye söylüyordum.

Derken ev sahibim odama geldi. Ona bönbön baktım. Biraz havadan, sudan bahsettik. Adam, cebinden bir takım kâğıtlar çıkardı, ve bana uzatarak:

— Bunlara ne dersin yahul.. Sen gazetecisin.. diye sordu.

Bu kâğıtlar, birçok kızların muhtelif pozlarda el ile yapılmış resimleri idi. Hepsi de güzel şeylerdi hanlı..

Hiç te zâkadar olmadım mırdandı'm: — E.. pekâlâ, ne imiş bunlar?.. — Bunları Latimar kendisi yapmış. Bak altında imzası da var.

Beynimde bir şimşek çaktı. Vurgunu vurmuşum. Hakikaten bu resimlerdeki çizgilerde, zavallı kadını boğan ellerin aynı kıvraklığı görülüyordu. Hiçbir şeyden haberi olmayan ev sahibimi ürktümeden, telâş düşünmeden söylettim ve resimleri nereden bulunduğunu öğrendim. Bir saat sonra da tahrir müdürünün yanında bulunuyordum.

Latimarın asıldığı gün, bu resimleri gazeteye basarak, diğer gazetelerin hepsini atlattık. Altlarına da: «Bu resimler, darağacında can veren katil Latimara kurban giden genç kızların, bizzat canı tarafından yapılmış krokileridir» diye yazdık..

Bu yüzden de gazeteden atılmadım. Bilâkis, o ay maasımı arttırdılar. Üstelik te tahrir müdürü muavinliğine geçtim. Aldığım ikramiyenin 10 lirasını da bana bildirmeden en büyük iyiliği yapan ev sahibime verdim.

★

Bir gün matbaada boş zamanımda oturmuş, Amerikan mecmualarına bakarken, Latimarın genç (kurban) larının resimlerinin bu mecmuadaki modellerden kopya edilmiş olduklarını gördüm ve tabii «gık» bile demedim.

Çeviren: İbrahim Hoyi

Sözün Kısası: Arab Bilâl.. Çurçur Mahmud.. Fransa.. Çekoslovakya..

(Baş tarafı 12 inci sayfa)

— Hakkı var, çocuğum! Ben de vaktile onu kayırmadım idim!

★

Çekoslovak gazeteleri, İtalyanların Fransaya karşı açtıkları Tunus davası münasebetile, eski müttetikleri Fransaya değil de, İtalyaya hak veriyor ve: — Oh! diyorlarmış. İster de, alırdı! Sıra şimdi Fransanın,, veriversin Tunusu!

Fakat acaba bu neşriyat karşısında, Fransa, Arab Bilâlın gösterdiği hakperestliği gösterip te:

— Hakkı var, çocuğum! Ben de geçen defa, ahde vefa edip te onu kayırmadım idim.. diyebilecek mi?

Herhalde, «etme, bulma!» dünyası bu. İnsan ektiğini biçiyor.

E. Talu

Endüstrileri tayyarelere karşı nasıl korumalı?

(Baş tarafı 9 uncu sayfa)

satileri olacaktır. Buna mebnî, yarım. Sovyet Rusyada dahi hava bombardıman uçaklarının erişemeyecekleri bir yer kalıyacak demektir.

Fakat ne olursa olsun hududlardan ve bahusus sahillerden uzaklarda, kurulan sanayi grupları, şüphesiz, hava bombardımanlarına karşı, hududlara ve deniz kıyılarına yakın olanlarına nazaran, daha ziyade korunmuş sayılabilirler. Çürkü, bilhassa, denizden gelen bombardıman uçakları ekseriya, bilhassa denizlere hükmedilemediği zamanlar, görülmeden ve bunlara karşı av uçakları harekete geçmeğe vakit bulmadan, sahile yakın hedeflerin üzerine ansızın varabileceklerinden bilhassa tehlikeli olabilirler.

Halbuki fabrikalar sahil ve hududlarından ne kadar uzaklarda bulunurlarsa bombardıman filolarının hareketinden o nisbette erken haber alınacağından av uçak filoları ve hava müdafaa topçusu o derece erken davranarak tehlike önlenmiş olur. Fakat yukarıda gördük ki, bir sanayi grubunda, devamlı hava hücumları sebebiyle vuku bulacak devamlı iş inkıtalı imalatı vasıfca tedenni ettirdikten başka hasılatı da fevkalâde büyük nisbetlerde azaltır. Harbde şiddetle matlub olan işe milli sanayinin imalat kalitesi ile beraber imal ve istihsal kuvvetini korumak ve bunu alabildiğine yükseltmek.

Onun için, memleketimizde narbe, uzak veya yakından, yarıyacak resmî ve hususî bütün fabrikalarla, demir ve çelik esya yapan imalâthanelerin, dökümhanelerin ilâh.. şimdiden kontrol altına alınarak bunların sahillerin ve hududların yakınılarından daima içerlere uzaklaştırılması icab ettiği gibi, meselâ Sovyet Rusyada bu derece genişlikler varken bileli edevat imalinin, Moskova gibi bugün bir hava bombardıman tehlikesine maruz ve yakın apaçık addolunabilecek bir şehrin tek bir fabrika binasında merkezileştirilmesi, tabiatile mühim bir ihtiyatsızlık sayılabilir.

Bununla beraber görüyoruz ki, endüstri gruplarını hava bombardımanlarına karşı korumak maksadile bunları sahil ve hududlardan uzaklaştırmak usulü dün için müessir iken bugün yalnız yarım bir tedbirdir. Yarım ise asla kâfi gelemez.

H. E. Erkiyet

(Devamı ve sonu yarınki yazıdadır.)

Ankara borsası

Açılış - kapanış fiyatları 12 - 12 - 938

ÇEKLER

	Açılış	Kapanış
Londra	5.86	5.86
Nev-York	126.4075	126.4075
Paris	3.3025	3.3025
Milano	6.60	6.60
Cenevre	18.33	18.33
Amsterdam	68.16	68.16
Berlin	50.28	50.28
Brüksel	11.12	11.12
Atina	1.07	1.07
Sofya	1.5425	1.5425
Prag	4.275	4.275
Madrid	5.86	5.86
Varşova	23.6775	23.6775
Budapeşte	14.81	14.81
Bükreş	6.8975	6.8975
Belgrad	2.805	2.805
Yokohama	14.21	14.21
Stokholm	30.18	30.18
Moskova	23.695	23.695

ESHAM

	Açılış	Kapanış
Anadolu em. % 80 peşin	24.60	24.60
A. em. % 80 vadeli	25.50	25.50
Aslan çimento	8.85	8.85
Merkez Bankası	112	112
Bankası	9.90	9.90
Telefon	8.25	8.25
İttihat ve Değir.	11.00	11.00
Şark Değirmeni	0.85	0.85
Terkos	6.10	6.10

İSTİKRAZLAR

	Açılış	Kapanış
Türk borcu I peşin	—	—
••••• II •••••	—	—
••••• I vadeli	—	—

Tasarruf ve yerli malı haftası içinde kumbaran muhtevasını mutlaka bankaya yatır.

Kumbaran yoksa behemehal bir kumbara al.

Ulusal Ekonomi ve Attırma Kurumu

Atatürkle 24 sene

(Baştarafı 8 inci sayfa)

meden itiraf edecek bir seciye taşıdığımi söyledim, yoksa bu hususta bir şüpheleri mi olduğunu sordum. Atatürk gayet ciddi ve keskin bir «hayır!» kelimesile mukabelede bulundu. İşte, ancak bununla müteselli oldum.

Atatürk, ben yüz geri ederken çok uzaklaşmamamı tembih etti. İki adım gerisinde oturdum. O vakitler, Hiâliahmerden bizlere hediye gönderilen yirmi paralık sigaralardan bir tane yakıp içmeğe başladım.

İşte, iş başında ve ateş karşısındaki bu temaslarım, kendilerine 24 sene refakat etmek şerefini doğurmuştur.

★

Cevad Abbas Gürer kısa bir fasıldan sonra söze şöyle devam etti:

— 27 Ağustos Anafartalar muharebesi, o günün şafağı ile başlamış ve gece karanlığına kadar devam etmiştir. Bu kanlı savaş, başında sevgili kumandanı Atatürk bulunan Türk ordusunun tarihi Anafartalar zaferile neticelenmiştir.

Taarruza iştirak eden kuvvetlerimiz 7 piyade alayı ve 36 seri ateşli, yedi buçuk santimetrelilik toplardır. Altmış bini geçtiği tahmin edilen düşman piyade kütlesini ise külliyyetli makineli tüfek, top ve 24 parça geminin topçu ateşi himaye etmiştir. Fakat taarruzumuzla, ilerlemek isteyen düşman durdurulmuş, hattâ geri püskürtülmüş,

sahile sıkıştırılmıştır.

Kıt'alarımızın, kuvvet bakımından nisbetsiz olan düşmanı bu vaziyete sokmasından sonra, mevzilerinin tahkimi için emir veren Mustafa Kemal, gurubdan biraz evvel maiyetile beraber Conkbayırına hareket etmiştir. Çünkü, bir gün evvel Conkbayırını eline geçirmiş bulunan düşmanı - oradan atmak lâzımdı. Muharebe hattının kilidli mesabesinde olan Conkbayırını istirdide Atatürk bilhassa ehemmiyet veriyordu.

Bir gün evvelki kanlı muharebeden sonra, küt'alarımız dağılmış idi. Çünkü bir kaç misli üstün düşman kuvvetleri karşısında ve gemi topçu ateşlerinin cehennemî şiddeti altında cüzütam - larmız yerlerini muhafaza edememişlerdi. İşte, bunları sabaha kadar toplamak, tanzim etmek ve seher vakti düşmanın üzerine atılmak kararında olan Atatürk; sabaha kadar gözlerine bir dakika uyku girmeden uğraşmış, uğraşmıştı. Kumandanlara talimat vermiş, sarsılan maneviyatı düzeltmişti.

Atatürk, bir geceye sığdırdığı bu baş döndürücü faaliyetleri esasında en ince teferrüatla meşgul olmuş, düşman sipherlerine kadar yaklaşmıştı. O kadar ki, kendileri, geceyi, hasım avcı hat - larının hemen hemen yanbaşında geçirmişlerdi: Arada yalnız ve yalnız «11» metrelilik bir mesafe vardı!

Artık sabah olmak üzere idi.

(Arkası var)

Evinden altın çalan 10 yaşındaki kız

Dün saat on iki ile bir arasında on yaşlarında kadar temiz giyinmiş güzel bir kız çocuğu Kapalıçarşıya girmiş doğruca kuyumcuların bulunduğu sokağa sapa - rak mütereddid ve korkak adımlarla yürüyerek kuyumcu dükkânlarının vitrinleri önünde dolaşmaya başlamıştı.

Bu sırada orada dolaşmakta olan mücevherat tellâllarından biri, kızın şaşkın ve mütereddid halini görerek yanına yaklaşmış ve ne için gezindiğini sormuştu. Yeknazarda evini, yahud kalabalık içinde annesini kaybeden bir çocuğu hatırlatan kız, bu hal karşısında bir elinin avucu içinde sıkıca tuttuğu bir şeyi, bu adama uzatarak:

— Bunu, satmak için geldim. Demişti.

Adam çocuğun avucunda parlayan şeyi eline alınca, bunun bir ziynet altını olduğunu görmüş ve çocuğa bunu nereden

bulduğunu sormuştu.

Bu sual karşısında küçük kız, önüne bakarak, heyecan ve korku içinde:

— Hiç bir yerde bulmadım, benim o demişti. Bundan sonra pazarlık başlamış, bu sırada orada vazifeten bulunmakta olan emniyet ikinci şube sırat masası memurlarından biri, şüphe üzerine derhal kıızı isticvab etmeğe başlamıştı.

Kızın, bu altını evden çalmış olduğunu anlatan memur çocuğu ikinci şubeye getirmiştir. Ağlıya ağlıya gözleri kızaran kız ikinci şubeye geldikten sonra boynunu büküp, önüne bakarak suyunu itiraf etmiştir.

Kızın babası vak'adan haberdar edilmiş ve telâş içinde ikinci şubeye gelen adamağış bu vaziyet karşısında mahçup ve müteessir bir halde kızını ve altını alarak çıkıp gitmiştir.

Müteferrik :

Beyoğlu Kaymakamı Çankaya tayin olundu

İstanbul belediyesi reis muavinliğine tayin edilen Lütfi Akalından açık kalen Çankaya kaymakamlığına Beyoğlu kaymakamı Danişin tayini kararlaştırılmıştır.

Bronz ve nikel paralar hakkında yeni bir tamim

Dün akşam geç vakit Maliye Vekâletinden İstanbul vilâyetine bronz ve nikel paralara dair telgrafla bir tamim gelmiştir. Tamimde şunlar yazılmaktadır:

1-1-1939 tarihinden itibaren kaldırılacak olan bronz 5 ve iki buçuk kuruşluklar ile nikel bir kuruşluklar 2257 numaralı kanunun sekizinci maddesi mucibince bu tarih mebdle olmak üzere daha oir sene müddetle, yani 1-1-1940 tarihine kadar malsandıklarıle Cumhuriyet Merkez ve Ziraat Bankaları tarafından kabul olunancağından keyfiyetin alâkadarlara ona göre tebliğini isterim.

Maliye Vekit
Fuad Ağralı

Kamarot ve açığı yetiştirme kursu açılıyor

Denizbank idaresi, gemiler için müte - hassas açığı, kamarot ve metroteller yetiştirmek üzere bir kurs açmağa karar vermiştir. Banka bu iş için Avrupadan sureti mahsusada mütehassus muallimler getirecektir. Nazarı ve amelli kurslar tesis edecektir. Kurslara girebilmek için açığı - cari ilk okul mezunu olmak şarttır.

Denizbank İzmir şubesi müdürü şehrimize geldi

Denizbank İzmir şubesi müdürü Bay Haşmet Dülgen, şehrimize gelmiştir. Bay Haşmet banka servislerinin birleştirilmesi üzerine acentalıkların hesap sistemleri hakkında banka erkânile temaslarda bulunmaktadı. Bir kaç güne kadar İzmirde dönecektir.

Şehir işleri :

Gıda maddeleri, su ve süt satışları kontrol ediliyor

İstanbul belediyesi gıda, süt ve su satışlarını çok esaslı şekilde kontrol edecektir. Bu hususta vali Lütfi Kırdar kaza - lara yapmış olduğu tamimde kaymakamların gıda maddelerinin satışları ile yakından alâkadar olmalarını istemiştir. Bozuk gıda, süt ve karıştırılmış su - tanlar şiddetle cezalandırılacaktır.

Dolmabahçe hâdisesi tahkikatı bu hafta ikmal edilecek

Dolmabahçe hâdisesi tahkikatı ile meşgul olan müfettişler işlerini bu hafta içinde bitirmiş olacaklar, hazırlayacakları raporu Dahiliye Vekâletine göndereceklerdir. Hâdisenin vuku bulunduğu esnada nöbetçi olan eski emniyet müdürü mü - racaat olunması kararlaştığından Kâmaran İstanbula gelmiştir. Eski müdür muavini bugün müfettişler tarafından di - necektir.

Şehrin temizlik işleri ıslah edilecek

Vali Lütfi Kırdar İstanbul temizlik işlerini ıslah etmeğe karar vermiş, bu hususta, fen heyeti tarafından mufassal rapor tanzim edilmesini istemiştir. Fen heyeti, şehir sokaklarının modern şekillenmesi ve en iyi usulle ne tarzda temizlenmesi lâzım geleceğini raporunda bildirecek ve bu raporu belediye reisliğine verecektir. Raporun tedkikinden sonra şehir sokakları yeni esaslar dahilinde temiz - lenmeğe başlanacaktır.

Denizbank yeni yıl bütçesi hazırlandı - Denizbank, yeni yıl bütçesi etrafında - ki hazırlıklarını bitirmiş ve 939 yılı bütçe ve kadrosunu Ankaradaki mürakabe heyetine göndermiştir. Bu bütçe ve kadrolar mürakabe heyetinde tedkik edil - mektedir.

Başvekilin dün akşam söylediği nutuk

(Baştarafı 1 inci sayfada)

Millî şükranına lâyık surette dirayet göstermiştir.

Bilhassa ulusal ekonomi ve artırma kurumunu ünvanını alan bu cemiyetin yüksek himayesi de, Ebedî Şefimiz Atatürk'ün üzerlerinde bulunuyordu. Millî iradenin kaynağı olan Ebedî Şefimizin, her işde olduğu gibi, millî iktisad ve tasarruf cemiyetinde de rehberlikleri mevcuddu. Bugün kendilerinin zıya hicranı için dediği ilk celsemizi açıyoruz.

Atatürkü anmak, Atatürkten bahsetmek hepimiz için ruhi bir ihtiyaçtır. Fakat, bu muazzam varlık huzurunda söylemek kadar güç bir şey tasavvur olunamaz. Bir çok güzide hatiblerimiz, bir çok değerli şairlerimiz, hislerine revaç vermek için söz aldıkları zaman, bu muazzam kudretin karşısında, mutlak bir surette, aciz duymuşlardır. Bu, arkadaşlarımızın kudretsizliğinden, liyakatsizliğinden değil, bu muazzam varlığın herkes karşısındaki harikulâde tecellisinden dir. Bendeniz de Atatürk hakkında, hissiyatımı ifade etmek için, bu mutlak aciz içerisindeyim. Yalnız kendilerine karşı gene bir toplantıda hissiyatımı ifade ederken demiştim ki:

«Atatürkü sevmek, her Türk vatanperveri için millî bir ibadettir.»

Bendeniz, bugün de, huzurunuzda bu Ebedî Şefimizi, Halâskârımızı, kahramanımızın, her türlü üstün vasıfları camî olan Büyük Adamımızın manevî huzurunda eğilerek, bunu tekrar ediyorum:

«Atatürk, seni sevmek, Türk milleti için millî bir ibadettir.» (Sürekli alkışlar.)

Büyük, Ebedî Şefin bize vedaî olan rejim üzerinde durmak, Onun en basit farzolanabilecek usulleri üzerinde dahi, büyük dikkat ve teyakkuzla vazifemizi yapmak en önemli işimizdir.

Ulusal ekonomi ve artırma kurumunun, tam zamanında ve yerinde vazifesini ifa hususunda gösterdiği dikkat, bilhassa takdimimizi mucip olmuştur.

Rejimle teessüs eden ve Kemalîst rejimin an'nesine dahil olan her hareketi, bütün kudret ve kuvvetle muhafaza etmek, her namuslu Türk çocuğu için bir borçtur. Ulusal ekonomi ve artırma kurumuna karşı, şu dakikada bu yüzden duyduğum takdir ve şükran büyüktür.

Tasarruf hareketindeki terakki

İçinde bulunduğumuz sene, diğer senelere nazaran bize, yeni terakki haruleleri kaydetmiştir. Ulusal ekonomi kurumunun üzerine aldığı vazifelerden birisi, memleket dahilindeki tasarruf hareketini revaçlandırmak, keyfiyettir. Bu noktada ifa ettiği hizmeti tedkik ettiğimiz zaman istatistiklerimiz daima terakki seyrini kaydetmektedir. Bendeniz bunları huzurunuzda rakamla ifade etmeye çalışacağım:

1937 haziranında 277 milyon liraya bağ olan tasarruf mevduatımız, - tasarruf mevduatı dediğim zaman, küçük ve büyük hesabı carileri de alıyorum -, bu sene Cümhuriyet Merkez Bankasının muhasebeleri de dahil olmak üzere 305 milyon liraya balığı olmuştur.

Husufi olarak tasarruf sandıkları heveshahlarını, yani milletin bizzat tasarruflarını, istatistikler üzerinde tedkik ettiğimiz zaman, görüyoruz ki, geçen sene 60 milyon lira olan tasarruf hesabları, bu sene, aynı müddet zarfında 12 milyon lira fazlasıyla 102 milyon liraya çıkmıştır. Demek ki, milletin tasarruf hakkındaki dikkat ve gayreti inkişaf etmektedir. Bu itibarıyla çok şayanı şükrandır. Çünkü tasarruf, bir milletin kendisine itimatının en güzelisidir. Mensub olduğu cemiyetin ve milletin refahına bağlılığının ifadesidir.

Bir vatandaşın cebinden çıkarıp, her hangi bir bankaya tevdi ettiği tasarruf sadece o bankanın kasasında artmış bir rakam olmadiği ve fakat memleketin iş hacmine bir ilâve vasıtası olduğu için, cemiyete kredisi demektir. Milletimizin bu vasıde gösterdiği büyük terakkiyi şükranla kaydetmek, hepimiz için sevinçli bir vazifedir.

Aziz arkadaşlarımız, şimdiki kadar sadece mevduattaki terakki bahsedilmiştir. Size bir de bu mesele vâkı ikrazattan bahsetmek istiyorum. Bu rakamlar her halde sizin de nazarı altına alacağınızın celbedecektir:

1924 senesinde millî bankaların umumi plâsmanı 28 milyon lira, yabancı bankaların aynı tarihteki ikrazatı 123 milyon lira, yekûn 151 milyon lira.

1932 senesinde millî bankaların plâsmanı yekûnu 141 milyon lira, ecebi bankaların ikrazatı yekûnu 142 milyon lira, yekûn: 283 milyon lira.

1937 senesinde, - yani geçen yıl - millî bankaların plâsmanı yekûnu 291 milyon lira, ecebi bankaların bütün piyasaya verdikleri para 28 milyon lira.

Bu millî bankalarımızın ne kadar güvene çalıştıklarını, tekml esaslara istinad ettirerek ne derecelerde muamelelerini yürüttüklerini ve aynı zamanda büyük milletimizin kendi müesseselerine olan itimatını gösterir.

Kredi meseleleri ve rejimimiz

Kredi meseleleriyle rejimimiz, çok yakından alakadar olmuştur. Ve zaten bu yakın alâke olmasaydı bu neticeyi istisal etmek bittabi mümkün olmazdı.

Buhran senelerinde Ziraa Bankamızın, zürraa çok değerli bir hizmetini de kaydetmek lâzımdır:

21 milyon lirayı bulan ziraa ikrazat yekûnunu, 15 sene müddetle temdit etmiş ve faiz miktarını da yüzde üçe indirmiştir. Bu hareket bankanın matlûbatını tarsin etmekle, kuvvetlendirmekle beraber, çiftçimiz için de çok istifadeli olmuştur. Ve bundan öteyide ki, ilk zamanlardaki tahsil müşkülâtına rağmen, bugün gayet tabii bir surette ve kolaylıkla tahsilât yapılabilmektedir.

Son zamanlarda Büyük Millet Meclisinin kabul buyurduğu ve millete hediye ettiği kanunlarla, kredi muameleleri tamamen intizam altına alınmıştır.

Bu kanunlardan bir tanesi bankaları millî, teknik bir rejim altına almaktadır. İkincisi, halk bankaları tesisine imkân vermektedir.

Bizim banka rejimimiz diyebileceğimizin mevzuat, hissedarın, mevduat sahi-binin ve bilhassa bankayı idare edenlerin büyük yardımcısı olmuştur, bütün muameleleri küll halinde emniyet ve intizam altına almıştır.

Rejimin mebedinde memleketimizde faiz nisbeti, normal çalışan bankalarda dahi yüzde 22 yi bulmuş ve hattâ bazı-larında bu miktarı da geçmiştir. Son çıkarılan kanunlarla bu nisbet yüzde sekiz buçuğa indirilmiş ve fiilen de tatbik ettirilmiştir.

Bunun haricinde kalan mürabaha faizleri ne haldedir?

Bunu kat'iyetle ifade edecek bir rakamımız yoktur. Fakat memleketimizde mürabahacılığın kökünden sökölüp henüz etilmemiş olduğunu biliyoruz. mürabahaya devam etmektedir. Bunun yalnız şiddetle bertaraf edilemeyeceği bir hakikat olduğuna göre, halk bankalarının teessüs ve icrayı faaliyete başlamış olmalarıyla, hakiki, tabii en kestirme yolu da tutmuş olduğumuzu ifade edebiliriz:

Mürabahacılar, bu tufeyli mahlûklar, devlet kanunlarına karşı hile bulmak hususunda en mahir adamlardır. Hilelerine karşı şiddetli hükümler tesis etmiş olmak, lüzumlu ve faydalı bir hareket olmakla beraber, küçük esnafın ve erbabi ihtiyacın sıkıntısını asla istismar edemeyecek bir hale getirilmiş olmaları demek değildir.

Binaenaleyh, mürabahacılar karşı mücadeleyi şiddetlendirirken, onun yanı başında, halkın ayağına, küçük müstahsil evine kadar ucuz ve kâfi kredi götürmek vazifesini alacak olan Halk bankaları, huzurunuzda zikre şayan bir iş olsa gerektir.

Bu bankalar mütevazî teşekküllerdir. Fakat yapacakları iş itibarile, halkımıza temin edecekleri istifade itibarile büyük olduğu için, Ankarada olduğu gibi İstanbulda da yakında bir şube açılacaktır.

Umumi ticaretimiz

Umumi ticaretimiz, geçen sene olduğu gibi bu yıl da terakki kaydetmektedir.

Geçen sene bir evvelki yıla nazaran, 25 milyon lira bir fazlalık vardı. Bu senenin on ayı içinde geçen yılın aynı devresine nazaran 44 milyon bir fazlalık vardır. Bunun sekiz milyonu ihracatta, öte-bakisi idhalâtıdır. İthalât ile ihracat arasında bu on ay içinde müvazene yoktur ve aleyhimize gözükmektedir. Fakat geriye kalan son iki ay içinde her halde bir tevazüne yaklaşılabileceğini ümid etmek yerinde olur.

Fakat klâsik nazariyeye göre, kendi kendimize bir sual sorabiliriz:

Ulusal Ekonomi ve Artırma haftası

Ulusal Ekonomi ve Artırma haftası

dünden itibaren başlamış bulunmakta -dır. Mekteplerde dersler bu mevzu etrafında toplanmış, talebeye ekonomi hakkında konferanslar verilmeğe başlanmıştır. Bunlardan başka her akşam raşyoda konferanslar verilecektir. İktisad Fakültesi Cuma günü Üniversite konferans salonunda bir toplantı tertib etmiştir. Toplantıda ulusal ekonomi ve artırma hakkında profesörler ve talebeler tarafından nutuklar söylenecektir.

Halkevlerinde de hafta içine toplantılar yapılacak, konferanslar verilecektir. Acaba idhalâtın çoğalmış olması, aktivite ve pasivite bakımından aleyhimize midir? Bir kelime ile, bu, bizim için endişeyi mucib midir?

Arkadaşlar, Bizim takip ettiğimiz ticarî anlaşma sistemine göre, yani klering politikamıza nazaran, fazla idhalâtın kontr partisi olan para, ancak Türk malı alınıp ihraç edilebilmek kaydıla Merkez Bankamızda mevcut olduğuna nazaran, her halde mucib endişe değildir.

Bilhassa şunu tebarüz ettirmek, bu mesele ile uğraşanlar için mucibi inşirah olabilir:

Fazla ithalâtımız memleketimizin ekonomik noktâ nazardan cihazlanmasına yarımacak makinelerin ve alât ve edevatın bedellerinden mütevellittir.

İhracatımızın beş senelik vasatısını ele aldığımız zaman, yüzde seksen beşini toplam mahsulleri teşkil ettiğini görüyoruz. İhracatımızın seyrî, mütemadiyen yükseldiğine nazaran, zirai gelirimiz de yükseldiği şüphe götürmez bir hakikattir. Bu yükseliş nisbetini size şu dakikada bir rakamla ifade edecek halde bulunmadığıma müteessirim.

Hariçten fazla mal ithal edildiğine nazaran dahilideki istihsalâtımızın, sanai malulâtımızın vaziyetini de bilmek elbette merakı mucib olur:

Teşviki sanayi kanunundan istifade eden fabrikalarımızın mamulâtı, yani imalât bedelleri, 1927 senesinde 32 milyon liradan ibaretti.

1932 senesinde bu miktar 138 milyona çıkmıştır. Hariçten idhalât yekûnu seksen altı milyondur. Şu halde milletimiz, 932 senesinde 224 milyon lira kıymetinde istihlâkât yapmıştır.

1937 senesinde fabrikalarımızın imalât kıymeti 255 milyona çıkmıştır. Hariçten idhalâtımız 114 milyondur. Umumi istihlâkâtımız yekûnu 369 milyona ulaşmış demektir.

Bu rakamların bize ifade ettiği mana: Dahilde istihsalât çoğalıyor, hariçten idhalâtımız artıyor ve binaenaleyh milletimizin işitira kudreti, istihlâk kapasitesi yükseliyor. Bu ekonomik noktâ nazardan elbette bir beşarettir.

Mutad olduğu vechile, mall vaziyetimizde de temas edeceğim:

1938 mall yılı bütçesini, geçen sene bütçesine nazaran 18 milyon lira fazlasıyla bağladık. Yekûnu fevkalâde ve adl menabiden istihsal olunmak şartile 308 milyon liradır. Umumi varidat, veva sadece bütçe dedimimiz zaman sadece bildiğiniz devlet bütçesini nazara alıyoruz. Bazı memleketlerde idareî hususiyete bütçeleri de umumi bütçe mevzuatıdır. Milletin mükellefiyetlerinde tediyeye ettikleri para yekûnunu bilmek için umumi bütçe haricinde idareî hususiyete bütçelerini de gözönüne getirmek yerinde birsey olur.

İdareî hususiyete bütçelerinin de bir kaç senedenberi muntazaman yükseldiğini hep biliyoruz.

936 senesinde idareî hususiyelerin varidatları yekûnu 37 milyondur.

Su halde bunu 308 milyon ilâve edersek mükelleflerin tediyeye ettikleri yekûn 345 milyona balığı olmaktadır.

Denk bütçe politikamız ve para politikamız üzerinde çok söz sövniildiği için, ben bu defa bu mevzu temas etmeyeceğim. Bu mevzu tekrar girmek hasılı tahsil etmekten ibaret olur.

Yalnız borç vaziyetimiz üzerinde enteresan görüldüğü bazı rakamları size vereceğim:

Fedler gibi devletler de borcludurlar. Eğer alınırsın borçlar, gelir temin etmeyen işlere sarfedilmelerse, elbette o memleketin felâketile neticelenir. Fakat herhangi bir borç, memleketin refahına, umramna, hasılı verimli bir işine tahsis edilmiş ve eğer gerâttî de normal hadiere uygun olarak temin edilmişse, borç herhalde korkulacak bir iş değildir.

Borçlarımızın nisbeti

Balkanların ve Orta Avrupadaki bazı memleketlerin nüfus başına isabet eden borçları yekûnu 44 lira 15 kuruştan başlayarak 165 lira 53 kuruşa kadar yükselmiştir.

Bu muhtelif memleketlere göre, arzettiğimiz rakamlar arasında, tahliif etmekte dir. Bizde nüfus başına devletin umumi bor-

(Devamı 14 üncü sayfada)

İnönü bu akşam Ankaraya dönüyor

Çerkeş 12 (Husufi) — Geceyi husufi vagonunda geçiren İsmet İnönü sabah saat yedide Karabük istasyonunda va-gondan inerek istasyonda bulunan bir pi-yade taburunu teftiş ettiler. Taburun başında Safranboluda bulunan alayın sancağı vardı. Saat sekizde husufi tren fabrika muntakasına ilerledi. Burada inildi. Sümerbank genel direktörü Nurullah Sümer, fabrika inşaatı müdürü Azmi, Millî Şefi karşıladı. İnşaatı çalışan tek-nisyon memur ve binlerce amele Cümhur-reisimizi şiddetli ve sürekli surette alkış-ladılar.

İnönü inşa halinde bulunan fabrikanın bütün kısımlarını ziyaret etti. Tet-kikler yaptı, izahat aldı, yakın alâka gösterdi.

Millî Şefin ziyareti ettiği kısımlar şunlardır:

Kok fabrikası ve tâli istihallsler dai-resi, yüksek fırınlar, çelikhane, hadde-hane.

Kendilerine inşaat müdürü Azmi ta-rafından verilen izahata göre kok fabri-kasında yılbaşında işlemeğe hazır ola-caktır. Günde üç yüz ton ham demir iş-liyebilecek, yüksek fırınlardan biri mar-tta, diğeri mayısta tamamlanacak-tır. Çelikhane 65 er tonluk dört a-ded çelik ocaklarından ikisi mar-tta, i-kisi haziranda ve haddehane haziranda tamamlanacaktır.

Haddehanenin makine temelleri bit-miş, montajı yapılmaya başlanmıştır. Kuvvet santrali da tamamlanmak üze-redir.

İnşaat sahası gezildikten sonra İnö-nü sırtta kurulan mühendisler ve memurlar mahallesini görmek arzu-sunu göstermiş, otomobillerle (Yeni-şehir) ismini alan bu sahayı teşrif bu-yurmuşlardır. Burada mühendis ve memurlar için beş ev, dörder daireli altı apartman, kırk odalı bir otel ve İng-iliz ustabaşları için muazzam pav-ilyonlar kendilerine gösterilmiştir. Millî Şefe verilen mütemmim malûmata gö-re bu kısmın yeni plâni mütehasşis Prost'a hazırlanmıştır. Yeniden bu-raya mühendis ve memurlar için 56 daire inşa ettirilecektir.

İnönü, inşaat müdürü Azminin e-

vinde kısa bir müddet istirahat etmiş ve banka erkânından demir ve çelik fabrikasının inşaatına açılmasına ta-kaddüm eden aylarda alınacak tedbir-leri dinlemişlerdir.

İsmet İnönü, inşaata nezaret eden İngiliz mühendislerini de kabul ederek kendileriyle 1 saat görüşmüşlerdir. Görüşmelerde Husufi Kalem Müdürü Süreyya bir müddet tercümanlık etmiş, az sonra Cümhurreisi fasih İngilizce ile bizzat görüşmeğe başlamışlardır. Bu hareket tarzı İngiliz mühendislerin çok mütehasşis eylemiştir. İnönü bir kaç sene öğrendiği İngilizceyi müşkül-lâtsiz konuşmakta, kelimeleri çok ye-rinde kullanmaktadır.

Evvelâ Brassert şirketinin teknik müdürü Amerikalı mühendis Binckes, sonra şirketin idare mümessili Hop-kinson'u yanına oturtan İnönü, kendilerine muhtelif sualler sormuşlardır. Su tesisatının neden geç kaldığını öğ-renmiş, fabrikaya, demir cevheri nak-li ve buradan mamulün sevki hakkında seyrüseferin tanzimi için yapılacak hazırlıklara dair geniş malûmat almış-lardır. İnşaatı Sümer Bank namma teknik murakabeyi temine memur e-dilen Alexandre Gib, şirketinin mü-messili Taylor ile de görüşerek kendi sine iltifatla bulunmuşlardır.

İnönü, bu görüşmelerden mütehasşis olmuş, memnuniyetlerini izhar etmişlerdir.

Evden ayrılrken, maiyetindeki ze-vata, İngiliz mümessiline sordukları bir suale aldıkları cevabı şöyle tebarüz ettirmişlerdir:

— Kendilerine: Herşey yfunda, yalnız çok pahabsız! dedim.

Bana şu cevabı verdi: «Beş sene sonra ucuz olduğumuzu göreceksiniz.»

Karabük 12 (A.A.) — Saat 11 de hu-sufi trenlerle yollarına devam etmişlerdir.

Çankırı 12 (Husufi) — Husufi tren 18,30 da Şumucak istasyonuna geldi. Ret-sicümhur geceyi orada geçirecek, sa-bah 7 de hareketle 8,30 da Çankırıya va-racaklardır. Buradan saat 14 de hareket ederek akşam 19 da Ankarada bulma-caklardır.

Mühim bir döviz kaçakçılığı meydana çıkarıldı

(Baştarafı 1 inci sayfada)

Bu ihbar üzerine derhal gümrük mu-hafaza teşkilâtı tarafından tahkik ve ted-kikata başlanmış, hâdis bir cihetten de, adliyyeye intikal etmiştir.

Muhafaza teşkilâtı tarafından, bu fir-manın Galatadaki yazhanesinde bir a-rama yapılmış, elde olunan bazı evrak, delil mahiyetinde görülerek, bir zarf içe-risine konulmuş ve üzeri resmî şekilde mühürlenmiştir.

Fakat, tahkikata el koyan memurlar bir müddet sonra yazıhaneye ikinci gi-dişlerinde, resmî mühürün koparılmış ve zarfın açılmış olduğunu görmüşlerdir. Bu suretle, hâdis müddeumumiliğe akset-miş ve yazhane mensubları, Galata sulh ceza hâkiminin huzuruna sevk edilerek, suçlu sıfatile sorguya çekilmişlerdir.

Suçlular, verdikleri ifadelerde, müh-rün kasten koparılmadığını, kazaen kop-tuğunu söylemişlerdir.

Müddeumumilikçe, bu nokta etrafın-da, tahkikata ehemmiyetle devam edil-mektedir. Suç sübut bulduğu takdirde, hâdisenin mazunları asliye ceza mahkemesine sevk edileceklerdir.

Vâki ihbara göre, mühim bir keyfiyet arzeden döviz kaçakçılığı etrafındaki tah-kikat ta, neticeye doğru, inkişaf etmekte-dir.

« Bir harb olursa Balkanlar 5 milyonluk ordu çıkarabilirler »

(Baştarafı 1 inci sayfada)

«— Balkanlar bugün iyi bir misal ola-rak ele alınabilir. Türk - Yunan hududunda artık ordular bulunmuyor.

Yunanistan, Bulgaristanla da bir anlaşma yapmıştır. Ve Selânik anlaş-ması harbenberi devam eden bir düş-manlık devrine nihayet vermiştir.

Balkanlar, şimdi, yetmiş milyonluk bir kütle teşkil etmektedir. Bunlar bir harb takdirinde beş milyon kişilik bir ordu seferber edebilirler.

Kral müteakiben, Danimarkalı olan ecdadından bahsetmiş, şimal memle-ketlerini ziyareti arzusunda bulundu-

Devlet Şûrası Sabur Sami ve arkadaşları hakkında takibat yapılmasını istedi

Ankara 12 (A.A.) — Devlet Şûrası um-umî heyeti eski İstanbul belediye reisi Muhiddin Üstündağ ile muavini Ekrem Sevencanın otobüs meselesinden dolayı haklarında mülkiye dairesince verilmiş olan lüzumu muhakeme kararına karşı serdettikleri itirazı tedkik etmiştir. U-mumî heyet bu itirazları reddeylemiş ve mülkiye dairesinin mucib sebeplerini ye-rinde bularak kararı tasdik etmiştir.

Diğer taraftan mülkiye dairesi Sürpa-gop mezarlığı işinden dolayı da yazıfeyî suiistimal suçü ile lüzumu muhakeme ka-rarı vermiştir.

Gerek otobüs işinde, gerek mezarlık şe-ratinin tesbitinde memurini hükûmete nüfuz ve intisab beyanide dışarıda bazı suiistimallere vasıta olduklarından do-layı İstanbulda komisyonculuk eden Sa-hur Sami, Ada hanında aynı işle meşgul Kadri ve eski belediye fen memurların-dan Ref hakkında takibat yapılması nın Adliye Vekâletine bildirilmesi gene umumî heyetçe kararlaştırılmıştır.

Amerikada pilotsuz tayyareler

Vaşington 12 (A.A.) — Önümüzdeki yaz zarfında Amerikan ordusunda, yer-den radyo ile kontrol edilecek ve bu su-retle işiyecek altı «robot» tayyare hîz-mete başlayacaktır.

Şunu söylemiş ve şimal memleketleri arasında da birleşmek zarurî olduğun-dan, bunların da Balkan Antantı gibi pekâlâ birleşebileceklerini kaydeyle-miştir.

Kral, Yahudi meselesine de temas ederek, Yunanistanda böyle bir mese-lenin mevzuu bahsaldığını beyan etmiştir.

"Son Posta,"nın Hikâyesi ŞEFKAT DILENCİSİ

Çeviren: Faik Bercmen

Uzun, boğucu, çıldırtıcı bir öksürük tekrar göğsünü ve gırtlakını parçaladı. Zayıflıktan şeffaflaşan sarı elini büyük bir zahmetle yanındaki masaya kadar götürerek bardağı aldı, bir yudum su içti. Elleri ve dudakları titriyordu; bardakta kalan suyun büyük bir kısmı sakalından sızarak göğsüne dökülmüş, düşmüş kopuk geceliğinden sızarak ihtiyarı üşütmüştü.

Tekrar başını yastığa koyarak derin, camından kopmuş kadar derin bir 'ah!' ederek inledi ve evin alt katında yatan ailesini düşündü: Karısı ve çocukları şimdi rahatça uyuyorlar, yukarıda yatan bu ihtiyarı, onun ızdırab ve acısını düşünmeden dinleniyorlardı.

Ahmed efendinin titrek dudakları arasından bir kelime çıktı:

— Hainler!
Öksürük buhranı bir parça yatışınca yastığının altında duran buruşuk kağıddan bir nöbet şekeri alarak emmeğe başladı. Biraz açılmış, nefesi rahatlanmış, akli başına gelmişti; fakat gece ilerlediği halde uykusu bir türlü gelmiyor, göz kapakları elnuna mıhlanmış gibi kapanamıyordu.

Sobanın üzerinde yanan ve ışığı hastanın gözüne vurmasını diye eski kitabının arkasına gizlenen idare kandilinin ölü ışığında etrafına baktı. Elli seneden beri içinde yaşadığı bu oda, bu ölü ışık altında büsbütün yabancı ve uzak bir manzara gibi ruhunu titretiyordu bu gece... Halbuki karyolası gene o eski siyah demir karyola, soba gene çatlak kapaklı yeşil çini soba, yerdeki keçe gene her zamanki soluk kırmızı keçe idi. O halde değişen şey ne idi? Hiçbir şey, fakat her şey... Ahmed efendi, yetmiş yaşına kadar bir mermer sütun gibi sapsağlam ve dindik duran Ahmed efendi hastalanmış, ilk defa olarak yatağa düşmüştü.

Belki de bir daha bu yataktan kalkmayacaktı? Bunu düşününce içinin isimsiz bir köşesinde bir yer sızladı.

Tekrar dudakları arasından:
— Hainler! sözü çıkacaktı... çıkmadı. Ahmed efendi bu kelimeyi telâffuz etmeden durmuş ve dinlemişti. Neyi dinliyordu Dışarıdan gelen bir gürlütyü

Takvorla Misis Fulblöd bu hengame arasında önce kaybolmak, başka

yerde göçmek arzusunun duyuldu. Fakat buna muvaffak olamadılar; çünkü hepsinin vapurdan beraber çıkan eşyası birbirine karışmış, gümrük salonuna bir arada sevkedilmişti. Oradan, naçar aynı otelin yolunu tuttular.

Burası, Marsilyanın en meşhur caddesi olan Kanebiyerin üzerinde idi. Kapıcı, pasaportları muayene ederken, müşterek oda isteyen Takvorla Misis Fulblöde mânalı mânalı göz kırparak, gülümsedi, ve:

— Âlâ! dedi; şu halde, Türkiye ile Amerika arasında ittifak hasıl olmuş, demek size, diplomatlara verdiğimiz odalardan birini ayırarm.

İfakat hanım da kendine ayrı, müstakil bir oda istiyordu. Gurabî efendi itiraz edecek oldu. Kocakarı ayak diretti.

— Hayır! Yola çıktık çıkmalı, hastabakıcılığı ediyorum. Biktım senin öksürüğünden, aksırığından! Azıcık başcağzımı dinlendireceğim.

— Masraf...

— Benim mesarifim de bir bu olsun! Esvah yapınmadım, bir çöp aldım. İki gün sunun şurasında ayağımı uzatmak, vücutümü dinlemek istiyorum. Bu kademeyi de çok görmeyin artık!

Torik, analığının bu kapışını hoş gördü. Her biri yerli yerine dağıldılar.

Heyetin ahengi bozulmuş gibi idi. Sabahları, Torik, pirelerini dökmek maksadile otele den fırlıyor, kendi kendine ezmeğe gidiyordu. Şehirde Galata'lı bir rum bulmuştu. Onunla, Marsilyanın her tarafını dolaşiyor, zevk ve safahat yerlerine girip, çok defa sa-

mü? Rüzgârın saçaklarda, camlarda çikardığı oynak sesleri mi? Beyaz bade-nalı duvarda asılı duran saatin tiktakını mı? Hayır, Ahmed efendi, yetmiş sene-den beri ilk defa olarak varlığını tanımadığı bir köşesinden yükselen ve kalbini, beynini sıcak bir buğu halinde kavriyan bir ses dinliyordu:

— Ne yaptın Ahmed, yetmiş senelik varlığında kimseyi sevmeden, kimseden bir tek şefkat sözü işitmeden nasıl yaşadın?

Evet, nasıl yaşamıştı? Niçin kimseye bağlanmamış, kimsenin kendisine bağlanmasını istememişti?

Şimdi bir sokak köpeği gibi yalnız ve zavallı bir halde ölüp gidecekti, öyle mi?

Tekrar derin bir öksürük kemiklerini sarstı, tekrar bir yudum su içti, ağzına bir nöbet şekeri aldı ve gözlerini karanlık pencereye dikerek düşündü:

Annesini hiç tanımamıştı, babası da beş yaşındaki oğlunu üvey ananın eline bırakarak genç yaşında ölmüştü. Ahmed çocukluğunun en eski günlerini düşündükçe, içlerinde en büyük olduğu halde kardeşlerinin kendisine ezyet ve hakaret ettiklerini, kendi haklarından bir şey çaldığını yüzüne vurarak evde ona bir sıkıntı gibi baktıklarını hatırlıyordu.

Üvey anası onu, beş sene beraber yaşadığı eski kocasının hatırasına hürmetten evinde alakoymuş, kocasıyla çocuklarının ısrarlarına rağmen onu sokağa atmamıştı. Acaba o kadın Ahmed'i sevmiş miydi? Hayır. Ona acıyordu ve işte Ahmed'in en çok gücüne giden, onda vahşi bir titizlik yaratan şey de bu merhametti. Bazan buna o kadar isyan ediyordu ki, aynı babadan gelen öz kardeşlerinin ölümünü temenni edecek kadar hainleştiği oluyordu.

— Beni kimse sevmiyor, ben de kimseyi sevmiyecemim...

İşte Ahmed'in kalbini, yıllarca müddetle dolduran bu duygu oldu ve bu yüzden ne evde, ne de mektepte kimseye yaklaşamadı.

Bazan arkadaşlarından biri, herhangi bir sebeble ona yakın olmak, ona biraz muhabbet göstermek istese, titiz ve isyankâr ruhunda bir fırtına kopar ve içi-

ni derhal bir şüphe kaplardı:

— Herkesin nefret ettiği ve kaçtığı bir çocuğa yaklaşmasında mutlaka bir sebep var. Bana acıyor, yahud benimle eğlenmek istiyor. Bu yakınlığın arkasında kim bilir ne fena bir oyun gizlidir.

Ahmed'in gençliği de çocukluğu gibi yalnız ve kapalı geçmişti. Onun nasıl olup ta evlendiğine kimsenin aklı ermiyordu; halbuki bunun sebebi çok basitti: Ahmed'in vahşi ruhunu titreten büyük bir korku vardı: Yalnız kalmak korkusu. Para kazanmağa başladığı zaman artık evde kalmıyacağı, başının çaresine bakmasını söyleyen üvey anasının yüzüne haşiyetle bakmıştı:

— Ben yalnız ne yaparım? demekten kendini alamamıştı.

Ömründe yüzü gülmiyen, kimse ile iki çift lâl etmiyen bu acı adamı başından defetmek için üvey anası:

— Evlen... dedi ve Ahmed üvey anasının bulunduğu kızla evlenmeğe hemen razı oldu. Hiç olmazsa yalnız kalmıyacaktı.

Karısını sevdi mi? Hayır. Kalbi her türlü sevgiye çocuk yaşından beri kapanmış olan bu adam, birdenbire hayata giriveren yabancı bir kadını nasıl sevebilirdi?

Esasen daha evlendiği günden kendisi ile his dünyası arasına büyük bir duvar çekmek için evin en üst katında, tavan arasındaki bu odayı kendisine tahsis etmiş ve akşam işinden gelir gelmez bu odaya çekilip kendi kendisine kalmayı âdet edinmişti. Aşağıda, evin içinde yaşayan bir insanın mevcudiyeti ona kâfi geliyordu.

Seneler böylece geçmişti...

Ahmed efendi, yalnız iki defa kalbinde bir sızıya çok benzettiği garib bir sıcaklık duymuştu: Biri oğlu, diğeri de kızı dünyaya geldikleri zaman... Her iki defada onlara yaklaşmak, onları kucaklamak, onlara sarılıp öpmek istemiş; fakat beşik yanında duran üvey anasıyla yataktaki karısından utanmıştı. Onlardan sonra da karısı, üvey anası ve kardeşleri gibi çocuklarının da kendisini sevmeye inananak onlardan da kaçmıştı. (Devamı 13 ncü sayfada)

İstanbul Sıhî Müesseseler arttırma ve eksiltme Komisyonundan

Eksiltmeye konulan iş: Şişli Çocuk hastanesi hariciye pavyonuna ilâve edilecek iki oda.

Keşif bedeli: 2725 lira 1 kuruş.

Muvakkat garanti: 205 lira.

Şişli çocuk hastanesi hariciye pavyonuna ilâve edilecek iki oda açık eksiltmeye konulmuştur.

1 — Eksiltme 21/12/938 Çarşamba günü saat 14,30 da Çağaloğlunda Sıhî ve İctimai Muavenet Müdürlüğü binasında kurulu komisyonda yapılacaktır.

2 — Mukavele eksiltme bayındırlık işleri genel, hususi ve fenni şartname projesi keşif hülâsası ve buna müteferri diğer evrak hergün komisyonda görülebilir.

3 — İstekliler cari seneye aid Ticaret Odası vesikasile 2490 sayılı kanunda yazılı belgeler ve bu işe yeter muvakkat garanti makbuz veya banka mektubu ile birlikte bu işe benzer en az 2000 liralık iş yaptığını dair İstanbul Vilâyetinden eksiltme tarihinden 8 gün evvel almış oldukları müteahhidlik vesikalarile birlikte belli gün ve saatte komisyona gelmeleri. (8799)

RADYOLİN

ile SABAH, ÖĞLE ve AKŞAM

Her yemekten sonra muntazaman dişlerinizi fırçalayınız.

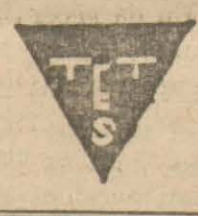
SÜMER BANK

Karabük Demir ve Çelik fabrikalarından:

Fabrikamız için lâzım olan 40,000 ton kireç taşının İrmak-Filyos hattı üzerinde Balıksık istasyonu yakınından ihracı ve Balıksıkta vagona tahmili bir müteahhide ihale edilecektir. İsteklilerin tafsilâtı öğrenmek ve şartnameyi almak üzere 20.12.938 tarihinden evvel Karabük Bürosu Müdürlüğüne müracaat etmeleri ilân olunur.

HALK OPERETİ
Bu akşam saat 9 da
İÇİÇE, Büyük operet
Rejisör Raif Rıza
Müzik: Seyfettin Asıl
Yazan: Yusuf Süruri
Çamaşırı ve Pazar matine
saat 11 de

ERTUĞRUL SADI TEK TİYATROSU
Taksimde bu gece
(Erkekler kırkıncıdan sonra azarlar)
vodvil 3 perde. Yalıda:
İnsan Mâbut

GURABİ EFENDİ AVRUPADA

SON POSTANIN EDEBİ ROMANI

YAZAN:ERCÜMEND EKREM TALU

baha karşı dönüyordu. Takvorla Misis Fulblöd kendi havalılarında idiler. Bunlar da, tanrının günü, şehrin pitoresk köşelerini, bucaklarını geziyorlar, bazan de otomobille harice çıkıp Kot Dazür denilen Akdeniz kıyılarına kadar uzanıyorlardı.

İfakat hanıma gelince o büsbütün değişmiş, cellallenmişti.

— Artık illallah! Küflendim... kok-

den sonra alıştı. Sabahları melonun başında, bastonu elinde, otel altındaki kahveye iniyor, akşama kadar, gelip geçen kadınlı, erkekli yolcuların sayısını kontrol ederek, vakit geçiriyordu.

Bu piniklemeden bıkkınlık getirip de, bir gece nasılsa, hepisi bir arada bulduğunda:

— Yah! Kaplıcalara ne zaman gideceğiz? Benim sızılarım gittikçe artıyor. Diyecek olmuştu. Fakat hepsi de lâkirdiyi ağzına tıkayıvermişlerdi: — Biz burada geziyoruz... eğleniyoruz... Doymadan bir yere gitmeyiz. Zavallı, bu hodgâmlık önünde müteessir olmuş: — Ya, ben? diye sormuştu. O zaman en ağır cevabı karısından

kırk yıllık âyalin den almıştı:

— Sen mi? Patla! Takvor, Zormanla vapurda münakaşa ederken iddia eylediği centilmenlik kaidelere hilâfen:

— Henüz para değıştirmeğe vakit bulamadım... bahane-sile, Amerikalı kadının sırtından geçiniyordu. Abayı yakıtka yakan karı, cebinde dolarları hadsiz hesabsız harcamakta idi. Torik de kendi kesesinin hâkimi idi. Fakat Zormanla İfakat hanım ne ile gezip tozu yorlardı? İşte bu muammerin halli güçtü!

Güç amma, bize, bu tynette heriflerin dalgalarına vakıf bulunmayanlar için güç! Yoksa, kendine sorulmuş olsa, o pek kolaylıkla, şöylece izah edecekti:

— Ben mükemmel dansetmesini bilirim. Bütün modern dansları en klâsik tarzda oynamak benim en büyük hünnerimdir. Barlarda dansör olarak çalışırım. Ancak saatlerim mahduttur. Bu işi ancak, saat ondan, on ikiye kadar görebilirim. Ücretim de, bir dans için elli frank'tır. Bahşış de ayrı. Böylece, gecede 300 frank benim vasatı kazanımıdır. Bazı kadınlar ayrıca benden

hoşlanıp ertesi gün için bana haricte randevu da verirler. Bu da şöyle böyle beş yüz frangın kapısıdır. İşte bu gelirle, mükemmel ömür sürerim.

Filhakika Zormanın kazanç kapısı bu idi. İfakat hanımı: «Azıcık bek! Ben şimdi gelirim!» diyerek, lokantada, otelde tek başına bırakıyor, bir iki saat içinde de volisini çevirip avdet ediyordu.

Böylece günler geçiyor, Gurabî efendi zavallısı ne yapacağını, kime me-ram anlatacağını, kimin merhametine sığınacağını bilemiyordu.

Derken, hafta tamam oluverdi. Ve bir akşam Torik Necmi otele görünmedi. Buna ilkin pek aldırmadılar. Onun bazan böyle dışarıda gecedeği oluyordu. Lâkin sabahları mutlaka dönmüyordu. Halbuki o sabah dönmeydi. Onun yerine, ufak bir çocuk gelip, Gurabî efendiye hitab eden bir mektubu getirdi.

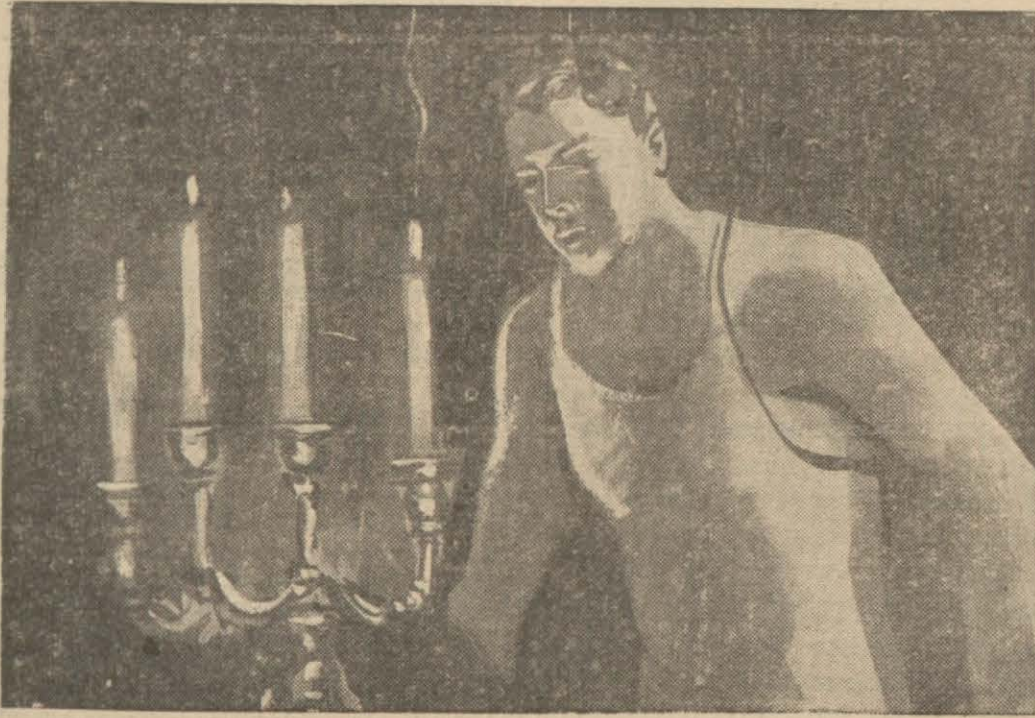
Yeni harflerle ve kursun kalemle yazılmış mektub, aynen şöyle idi:

«Beybaba!
«Ben, peşim sıra ağırlık taşımaktan usandım. Lâkin bu lâfıma gücünmeyiniz. Hep beraber yola düzeldik miydi, kendimi Anadoluda turnaya çıkmış turist kumpanyası rejisörü sanıyorum. Onun için, karar verdim. sizden ayrı-acağım. Peşime düşmeviniz diye yerimi belli etmiyeyceğim. Senin namına, yarın sağ para üç yüz elli paçol uca-nacağım. Bu mangiz seni, kocakarıyı, gâvur oğlunu ferah ferah İstanbula temizledim. Sulara gitmekten vazgeç-tim. Bizde daha eyileri var: Bursa, Yalova, Gönen, Kızılcahamam ne güne duruyor, değil mi babacığım? Sirtına bir kat urba al, anneme de bir manto yaptır. Enayi'lik edip te, mangizi kapıma. İlk vapura atla, sefayı hâtrla git, beni Üsküdar'da bekle. Ben acık pırelerin dökeyim, dünyanın zevkini süreyim, gelirim. Geç kalmam, marak etme. Rab biye amanet ol, babacığım. Necmettin» (Arkası var)

İlk Türk kadın casusu

Yazan: Ziya Şakir

Casusların Adadaki merkezi

Önündeki şamdanın mumlarını birer birer söndürmeğe başladı.

ahıktı. Vâkıâ içi, tamamiyle görülemedi. Fakat çapraz gördüğüm bir köşesinde, bir takım kâğıtların ve defterlerin uçları farkediliyordu.

Bu dolab, hiç şüphesiz ki Davusun casusluk hazinesi idi. Bütün mahrem evrakını, muhaberat kopyelerini, şifrelerini burada saklıyordu.

Soğukkanlılığımı muhafaza etmeye çalıştığım halde, muvaffak olamıyordum. Adetâ, heyecandan boğulacak gibi oluyordum.

Aynı zamanda, başka bir şey de keşfetmiştim... Gözlerime bir karış mesafede bulunan soba deliğinin içinde, büyücek bir ceb saatine benzeyen garib bir âlet yerleştirilmişti. Bu âlete merbut olan tel, odanın içine sarkıyordu.

Davusun masasının önüne gelen duvarda da, barometreye benzeyen diğer bir âlet sallanıyordu, buna merbut olan diğer bir tel de, masanın arkasında kayboluyordu.

İşte.. artık Davusu yakalamıştım... Onu, bütün bu ihanet delilleriyle, hükmete teslim etmeye muvaffak olacaktım.

Bu muvaffakiyetin verdiği sevinç ve heyecandan boğula boğula Davusun

hareketlerini gözlemlemeye başladım.

Genç ve güzel adam, yarı soyunmuş bir halde, düşünce düşünce bir şeyler yazıyor. Vakit vakit başını önündeki âlete uzatıyor. Adetâ onu dinler gibi bir vaziyet alıyor. Ve sonra, tekrar yazısına devam ediyordu.

Bu hal, yarım saate yakın devam etti. Ondan sonra, Davus, önündeki kâğıtları topladı. Büyük bir dikkatle dolaba yerleştirdi. Dolabın kapısını kapadı, dikkatle kilidledi. Büyük bir kotra yarışını gösteren resim levhasını da, duvara asarak, kapıyı bununla nazardan setretti.

Sessizce soyundu. Kolsuz gömleğinden, kısa iç pantolonundan cıvık kalkan kolları ve bacakları, nefis ve son derece mütevazın bir kadın vücudünü andırıyordu.

Davus, benim şu anda gördüklerimden ve hissettiklerimden tamamiyle gafîl bir halde, önündeki şamdanın mumlarını birer birer söndürmeğe başladı. Oda, yavaş yavaş kararı. Üçüncü mumun sönmeye üzerine simsiyah bir hal aldı. Ve sonra, karyolanın somyeleri meirdadı. Bu entresan sahne, böylece kapandı.

(Arkası var)

HİKÂYE: Şefkat dilencisi

(Baş tarafı 12 inci sayfada)

Hayatlarında bir gün kendilerini kucağına alıp sevmiyen, bir gün onlarla iki çift lâf etmiyen bir babayı hangi evlâd sever? Seneler geçtikçe aralarındaki duvar daha yükselmiş, daha kalınlaşmıştı.

Kuvvetli bir öksürük ihtiyarın göğsünü tekrar sarstı ve başı, boşluğa düşen ağır bir taş gibi, yastığa düştü. Bu sefer gözleri kapanmış, buruşuk göz kapaklarının arasından iki damla yaş yuvarlanarak sakalına doğru kaymıştı. Şimdi artık başında ve kalbinde bir tel kopmuş gibi, derin bir gevşeklik hissediyor, şimdi artık yetmiş senede görmediği ve anlamadığı bir şeyi duyuyor ve anlıyordu. O, tâ üvey anasından başlayarak, kardeşlerini, karısını, çocuklarını, hattâ üvey anasının kocası olan o alçak adamı bile sevmişti.

Hele çocuklarını, hele onları... Şimdi kalksa, yavaş adımlarla, merdivenleri gıcırdatmadan aşağı inse, kızının odasını açarak yatağına yaklaşırsa ve ona:

— Kızım, yavrım... dese; onun gözi-rinde de kendisine yakın bir ışık sezse, onun da kollarını açıp:

— Baba... diyerek kendisine sokulduğunu görse...

İhtiyarın kapalı göz kapaklarından sı-zan damlalar yastığı ıslatıyordu. Birden-bire nefesi tikanyormuş gibi göğsü daraldı, büyük bir kuvvetle doğruldu, su bardağını almak istedi; fakat gücü yetmemiş, bardak gecenin sessizliğini korkunç bir gürültü ile yırtarak yere yuvarlanmış, ihtiyarın başı da tekrar yastığa gömülmüştü.

Gözlerini açtığı zaman yanında kızını gördü. Geceliği üzerine bir şey almağa vakit bulamadan yukarı koşan kızını...

— Baba.. baba.. ne oldu size? Niçin bana seslenmediniz? Doktoru çağıralım mı? Ahmed efendi hafifçe gülümsedi:

— Hayır kızım, bir şeyim yok.. sakın annemi de uyandırma; hafif bir bas dönmesi duymuştum, şimdi geçti. Seni bardağın gürültüsü uyandırdı değil mi?

— Hayır baba, akşamdan beri öksürdüğünü duyuyordum, fakat darıltırsınız diye yukarı çıkmamıştım; dört göziye sabah bekliyordum.

İhtiyarın dudakları hafifçe titredi, elini uzatarak kızının elini tuttu:

— Bana çok mu acıyordun yavrım?

— Hastalığıma merak ediyordum baba.

— Demek ben ölürsem çok üzülürsün Sabahat, demek beni seviyorsun sen öyle mi? İhtiyar babanı bir defa öpmez misin kızım?

Sabahatin sarı saçları babasının göğsüne doğru eğilirken iki hıçkırık birden odanın sessizliği içinde çınladı.

★

Ertesi sabah erkenden, Sabahat, yarı zorla, babasının yatağını aşağıya indirmişti.

YARINKİ NÜSHAMIZDA:

8 vapuru

Yazan: İbrahim Hoys

"Son Posta",nın siyasi tefriki: 37

CIHAN HARBINİN ŞARKA AİD KAYNAKLARI

Yazan: Jean Pichon - Tercüme eden: Hüseyin Cahit Yalçın

Abdülhamidin kendi otoritesinden az çok uzak kalmış ahaliyi itaat altına almak arzuları

Hiçbir ayrılık temayülü göstermiyordu. Haitâ, ıslahatçılar Avrupanın hürsına mukavemet için İstanbul hükümetile rabıtelarını muhafaza etmek arzusunda idiler. Meselâ umumî menfaate mâteallik bazı meselelerin eskisi gibi sultan tarafından tesviyesi lüzumunu kabul ediyorlardı. Onlar yalnız Suriyeye aid işlerin idaresine iştirak emelinde idiler.

Lübnanlılar menfaatlerini müdafaa için Şükrü Ganem'in riyaseti altında «Lübnan komitesi» ni teşkil etmişlerdi. Suriyeliler de «ademi merkezîyetçi Suriyeli» karşı besedikleri hissiyatın birbirine tevafuku ve ırkı tehdid eden tehlike, çok geçmeden, Lübnanlıları Suriyelileri birbirlerine yaklaştırdı. Siyasî ve dinî nifaklarını unuttular ve icraatlarını tevhid ettiler. Bu hareketten bir «Lübnan - Suriye kongresi» fikri doğdu. Bu kongre 1913 haziranında Pariste toplandı. Burada Lübnan ve Suriye mümessilleri ile bütün dünya muhacirleri mümessilleri hazır bulunuyorlardı. Murahhaslar Türkiye ve devletlere icrası icab eden ıslahatı müşîr mukarreratı gönderdiler. Müsaadekârlık ve tesanüd ruhile meşbu olan bu talepler, cihan harbî esnasında, Lübnan ve Suriye nasyonalizmlerinin temel programlarını teşkil edeceklerdi.

Lübnan - Suriye meselesi, 1856 Paris muahedesindeberi beynelmilel bir hale gelmiş de, Fransa, ne vakit bir teşebbüs zaruret-kesbederse, bir Avrupa müdafaaasını temin için önyak olmaktadır kalmıyordu. Meselâ, 1860 da, Dürzilere karşı hristiyan Marunileri himaye için birer bir vazife tevdi edilmişti. O zaman danberi, Lübnanlıları Türk mezalimine karşı müdafaaadan hâli bulunmamıştı. Hristiyanlara müzaheret bizi Suriye müslümanlarının bazı taleplerini teyid etmekten meneylemiyordu. Çünkü muhtelif teşebbüslerimizden, dinleri ne olursa olsun, Suriyenin bütün ahalisini müstefid etmek niyetinde idik [1]. Bırakınca, Balkan harbleri felâketinden kalkanmak için Türkiyeye ikraz edilecek paraya mukabil yalnız Lübnana değil, bütün Suriyeye ademi merkezîyet esasına müstenid geniş bir ıslahat programı tatbikini Babâlıden taleb hususunda diğer milletlerle birleşti. 1912 de, Jules-Ferry kruvazörümüz gelip küçük Djounich limanında demirledi ve kumanda heyeti Maruni patrikini resmen ziyaret etti. Aynı sene Kânunuevvelinin sonunda, M. Poincaré, âyan meclisinde irad ettiği bir nutukta, Türkiyeye aleni bir ihtardarı bulundu ve Suriye halkının dileklerini hayırhahane dinlemesini tavsiye etti.

İşte büyük harbin arifesinde, Lübnan - Suriye meselesi yakında memnuniyet verici bir hal şekli alacak gibi görünüyordu. Fakat Türkler Suriyelilerden ve bilhassa Lübnanlılardan muhtariyet emellerinin acısını çıkarmakta gecikmiyeceklerdi.

★

Lübnanlılarla Suriyelilerin muhtariyet hareketi, başlangıçta bazı Suriyeliler tarafından teşkil edilmiş olmasına rağmen, Arabların ayrılık hareketi ile karıştırılmamalıdır. Bu ayrılık taraftarları bütün Arab ahaliyi yahud Osmanlı imparatorluğunun Asyadaki arazisi üzerine yayılmı arabca konuşur halkı İstanbuldan müstakîl bir otorite altında tophiyarak halifeler imparatorluğunu tekrar tesis etmek ve Türk hukukundan tamamen ayrı bir Arab hilâfeti kurmak hülyasında idiler.

Napoléon tarafından ilham edilen bu fikri mahallî isyanlar dolayısıyla Türkiye-den tardedilmiş bazı Suriyeli münevverler 1895 te ele aldılar. Pariste toplanarak «Millî Arab komitesi» teşkil ettiler. Bu da arabca konuşulan bütün Türk vilâyetlerinde efkârı hazırlamak için derhal gizli şubeler yaptı.

Fakat bu, Abdülhamidin Avrupadaki kudretin yıkılmakta olduğunu hissede-

[1] Suriye müslümanları arasında Fransanın birçok dostları vardı. Ezcümle, Emir Abdülkadirin torunu Emir Ömerülcezaîrî.

rek, tavizat aramak için, Von der Goltz'un tavsiyesi üzerine, gözlerini Asyaya çevirdiği zamanlar idi. Abdülhamid o zaman kadar kendi otoritesinden az çok uzak kalmış ahaliyi itaat altına almak istiyordu. 1900 de, Şamdan Hicazdaki mukaddes şehirde bir telgraf hattı ile bir demiryolu inşasına karar verdi. Resmen hacı teşkil etmek bahanesi ileri sürülüyordu, fakat hakikatte maksad Arabistandaki isyanları bastırmağa memur askerî kuvvetlerin hareketlerini kolaylaştırmaktı. Maamafih, bu isyanlar gittikçe çoğalıyordu. Fevzi Paşa 1904 te Necid emiri tarafından mağlûb edildi. Eİtisi sene, âsiler Yemenden, Asirden ve Hicazdan Türk garnizonlarını tardedtiler.

O devirde, sabık Kudüs mutasarrıf muavini Negib Azoury Arab meselesi hakkında pek gürültü yapan bir kitab neşretti. Çok geçmeden, «millî komite» devletlere bir beyanname göndererek Arab ahalinin yeni bir imparatorluk teşkil etmek üzere Türkiye'den ayrılmağa arzusunda bulunduğunu bildirdi. Bu yeni Arab imparatorluğu Dicle ve Fırat vadilerinden Süveyş berzahına ve Akdenizden Amman denizine kadar imtidat edecekti. Bunu bir Arab sultanı idaresinde meşrutî ve liberal bir monarşi idare edecekti. Diğer taraftan, cismanî idareyi ruhanî idareden tefrik için, Hicaz vilâyeti Medine havalisi ile birlikte müstakîl bir devlet vücude getirecekti. Bunun hükümdarı aynı zamana bütün Arabların ruhanî halifesi olacaktı. Millî komite Lübnanın hukukuna, Filistin'in makamâtı mübarekesine ve devletlerin muhtelif imtiyazlarına hürmet edeceğini de bildiriyordu.

İstanbuldaki inkılâplar 1908 ve 1909 da Arab ayrılık hareketine yeni bir hamle verdiler. 1911 de Yemende bir isyan yu-kula geldi. Suriyede ve Irakta kıyamlar oldu. Bütün bu hareketler Türk hükümetini büyük askerî masraflara soktular. Nihayet hükümeti bazı müsaadatta bulunmağa sevkettiler. Bilhassa arabca tedrisatında müsaid davranıldı. Artık arabcanın mahkemeler huzurunda kullanılması teviz edildiği gibi Arab memurların tayini de kabul olundu.

Buna rağmen, büyük harbin arifesinde genç Türklerle Arablar arasındaki ihtilâf bütün şiddetle devam ediyordu. Arablar, oturdukları memleketin coğrafî vaziyeti sayesinde, cihan buhranı esnasında Türklerin mukabele bilmisil hareketlerinden hemen hemen tamamen masun kalmağa muvaffak oldular.

Maamafih, o devirde halifeler imparatorluğunun ihyası biraz zor tahakkuk eder bir iş gibi görünüyordu.

Bu imparatorluk vaktile Bizans istibdadından bıkışmış yerli ahalinin memnuniyetsizliği neticesinde teşekkül etmişti, fakat hakikatte Arabların bunda hiçbir tesiri yok gibiydi. Çünkü bir Arab ırkı mevcut değildir. Filhakika Arabistanda birbirinden ayrı üç grup sakındır:

— İsmail ve Samî grup ki Sina, Maan, Hicaz, Nefoud ve Necid havalisinde oturur;

(Arkası var)

BAYLAR!

Küçük bir ihmal insana bütün bir hayatı zehir eder.

Unutmayınız ki

Dünyanın En Sağlam ve Sıhhi

Prezervatifleri

dir

Teki 10, 3 lük 20, 6 lük 40 Kuruş Her eczanede bulunur

«Son Posta» nun deniz romanı: 34

Deniz Şeytani

Türçeye çeviren: M. Süreyya Dülmen

Donanmaya iltihak kararı

Bu adamın, artık tabü takat-ten kesilmek üzere bulunduğu anlaşılıyordu. Derhal paltomu çıkarmaya davranmışım. Fakat gümrük memuru beni önlüyor:

— Siz deli misiniz, diyordu, bu buzlu havada suya atlamak! Bu adamın boğulduğu kâfi değilmiş gibi bir de siz mi kendinize kıyıyorsunuz?

— Fakat bu adamın böyle gözümün önünde boğulmasına tahammül edemem!

Gümrükcünün çıkarmamaklığı için tutmuş olduğu paltomu içinden sırdım ve işkeleden denize sıçradım.

Aman Allah! Suya atladığım zaman sanki birisi boynumun etrafına kızgın bir demir geçirmiş gibi bir duygu hasıl olmuştu. Ne ise zorlu bir yüzmeden sonra, boğulmak üzere bulunan adama yetiştim. O fazla heyecanlanmadı, telaşa düşmedi. Binaenaleyh onunla beraber yüzmekle kolay oldu. Yalnız su son derece soğuktu. Bu vaziyetlerde insan sükkunetini muhafaza edebilmek kolay kolay boğulmaz. İşkeleye gelince gümrük memuru her ikimizi çekip dışarı çıkardı. Eğer o olmasaydı yalnız başıma işkeleye çıkmaya muvaffak olamayacaktım.

— Ne çılgın bir budala imişsiniz, diyordu, eğer ben burada bulunmasaydım gene böyle atılacak ve sonra işkeleye çıkamıyarak boğulacaktınız!

Denizden çıkınca her ikimizi bir salona sevkettiler ve burada bizi batta-niyeler içine sararak ispirtoyu içki sundular. Biraz sonra kuvvetim yerine gelmişti. Boğulmaktan kurtardığım adam da -ki Person adında bir İngiliz gemici idi - kendisine gelmişti.

Bu, cankurtarma işinden sonra Hamburg gazeteleri hakkında bir çok yazılar yazmaya başladılar. Bilhassa bir tahliye medalyası için şahid tedarikinde kendini özmek istememiş olduğumdan bir havli bahsetmişlerdi. Muharrirler bu hâdiseyi ele alarak kırtasiyecilik aleyhinde bir hayli yazı yazdılar. Nihayet bu mücadeleli neşriyat prens Henry de Prus'un nazarı dikkatini çekmişti. Bir müddetlik sonra, deniz yedek subaylarının senelik manevralarına iştirak etmişim. Bu esnada aldığım bir emre tevfiakan onun hururuna çıkmışım.

Prens bana muvazzaf hizmete girip girmeyeceğimi soruyordu. Buna verdiğim cevapla muvazzaf deniz hizmetinin en büyük arzularımın bir olduğunu fakat, maatessüf, yaşımın ilerlemiş bulunmasından korktuğumu bildirdim. Prens, bunun üzerine yaş meselesinde üzüntümün yersiz olduğunu çok nazikâne bir eda ile beyan eyledi.

1912 Şubatının üçüncü günü, donanma emirnamesinde şu satırlar görül-müştü: «Kont Luchner'in, muvazzaf hizmet için donanmaya iltihakı kabul edilmiştir.»

Eyvahl! Gene mi tahsil mecburiyetine karşılaşıyordum? Kadetlerin üç buçuk sene içinde öğrendiklerini bir kaç ay zarfında öğrenmek mecburiyetinde bulunuyordum. Prens Henry, hakkımda imparatora da bahis açmıştı. İmparator, bizzat benimle alakadar olmuş ve donanmaya tam bir zabıt yetiştirilmeğimi için lazım gelen hususî tahsil masarifinin «Cebi imparatoru» lerinden çıkmasını irade buyurmuştu.

Eğer sınıflarımda iyi numaralar alamazsam ne cins bir Luchner olurum yarabbi?.. Bu, artık benim bütün na-hoş tahsil hayatımın son haddi bulunuyordu.

Ne ise evvelâ bir piyade kursundan geçtik. Ondan sonra torpito kursuna girdik. Bir talebenin torpido âletini öğrenebilmesi, anıhyabilmesi için tam bir çeşid ferretuatın bilinmesine ihtiyac vardır.

Dört nevî torpito ve bunların birisinde yüz ellî vida mevcuttur. Bu âletin bütün kısımlarının isimlerini bi-

lip hatırlamanız ve onunla öyle bir ünsiyet peyda etmeniz lâzımdır ki icab ettiği zaman hiç bir yardıma ihtiyac duymadan bunu söküp tekrar yerli yerine koymaya muvaffak olasınız.

Kendi kendime düşünüyorum ve: — Luchner, diyordum, hiç uğraşma! Bütün bunları hiç bir vakit öğrenmeyeceksin, sen dün ne kadar akılsız idisen, bugün de dünden iyi değilsin!

Korkuyordum, fenalaştığım hissediyordum. Tahsil işini başaramıyacaktım. Muallimlerimden biri deniz yarbayı Pochhammer namında bir zattu. Bu zatın pederi İtalyan edebiyatı profesörü idi. Onun bilhassa üzerinde en çok durduğu mevzu Dante idi. Bu zat deniz talebesine «İlahî komedi» mevzuu üzerinde konferanslar veriyordu.

Tuhaftır ki, benim tahsille başım hiç de hoş olmamakla beraber bu konferansları seviyordum, onları dinlemek ve Dante hakkında tetebüde bulunmak hayli hoşuma gidiyordu. Danteyi okurken, ondan bir çoğunu anlıyamamakla beraber, onu okumaktan çok büyük zevk duyuyordum. Bu zevki bana duyuran Dantedeki ilâhî kız Beatrice idi. Benim zannıma göre o, benim muhayyemimde yarattığım «Peri prensesi»nin aynı olmaı idi.

Profesör Pochhammer konferanslarında ondan bahsettiği veyahud Dantenin sayfalarında ona dair olan kısımları okuduğu zaman Niobe gemisinin önünden geçtiği adada yasadığını tahayyül ettiğim ve sonradan Caesera gemisinde de bizim Smutjenin «Kal-

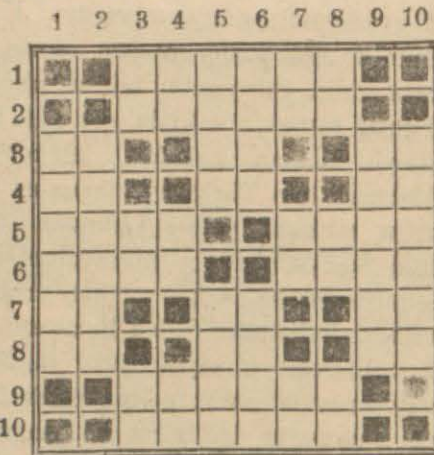
bim bir arı kovarı gibidir» şarkısını söylerken nazarı hayalim önünde tecessüm ettirmekten meninefs edemediğim peri prensesini hatırlırdı. Sonraları da bir çok zamanlar muhayyem-i işgal eden peri prensesi evince bana Cenabıhakkın bir lütfü inayeti olduğu gibi şimdi de, garib bir yolda, gene aynı şey olmakta devam ediyordu.

Benim Dante ve Beatrice'deki alâ-kam, profesör Pochhammerin konferanslarında dermeyan eylediği veçhile, yalnız bizzat profesörün üzerinde değil, oğlu deniz yarbayı Pochhammer ve diğer muallimlerimin üzerinde de çok iyi bir intiba husule getirmiş bulunuyordu. Binaenaleyh Dante ve Beatrice'nin yüz suları hürmetine, benim iğmazı kabul olmıyan kifayetsizliklerime göz yumuyorlardı. Onlar benim cesaretimi, nefsimi itimadımı arttırıyorlardı. İmtihanı muvaffakiyetle savdım. Ondan sonra imparator buyruğumun daha mukaddem bir tarihte müverrih olmasını irade etmişti. Bundan maksad donanmada o vakte kadar bilfiil ifa eylediğim hizmet müddetinden daha uzun müddet hizmet eylemiş gibi görüne-rek bu suretle donanmada kadem kazanmış olmağımı temin ediyordum.

Bu tahsil devresini de muvaffakiyetle savuşturduktan sonra Prussen gemisine tayin edilmişim. Bu gemideki hizmetim esnasında ve boş vakitlerimde yetkenli gemi modelleri yapmakla meşgul olmağı itiyad edinmişim.

(Arkası var)

Günün Bulmacası

Soldan sağa:

1 — Köyden büyük, şehirden küçük.

2 — Oyular.

3 — Rabî edatı-elâmanın yarısı - «Aba»nın üçte ikisi.

4 — Farsca güzelliik-frenkçe eşek - haya ile beraber gider - dahl mânasına.

5 — Hind horozu - mekteb çocuklarının sabırsızlığı bekledikleri.

6 — Seni doğuran - yaka paça onsuz olmaz.

7 — Fikret Âdli-öztürkce asker-içindeyiz.

8 — Zaman aksamının en ufağı-öyle olsun benim olsun-«Talusun» yarısı.

9 — Sarsıntı.

10 — Hacı yatmaya benzer meyva.

Yukarıdan aşağı:

1 — Akşamcıların kafadarı.

2 — İnanç getiren.

3 — «Şık»ın başına geçince sofrada kul-lanıldığı bir âlet olur-gibi-şart-lâhıkası.

4 — Atıcı sporu-lâhza-güzellik.

5 — Yazın sokaklarımızın belediye den beklediği bir emir-sesli.

6 — Palavracının ve akşamcının yaptıkları-eziyet eden.

7 — İşaret sıfatı - Binek - arabca su.

8 — San'at-bir harfın okunuş şekil-hu-bubeyle.

9 — Sosyetenin esası.

10 — Beleş

Eminönündeki molozlar kaldırılıyordur

Eminönündeki molozlar dört gün içinde kaldırılmış olacaktır. Yıkıcı müteahhidler molozları vaktinde kaldırmadıkları için belediye bunlar hakkında ceza zaptı tanzim etmiştir. Yenicami mecsedinin önüne isabet eden han, maili inhidam olduğundan belediye tarafından yıkılmasına başlanmıştır.

Evvelki molozların satışından elde edilen beş bin lira ile bu molozlar belediye tarafından kaldırılacaktır.

RADYO

DALGA UZUNLUĞU

1639 m. 183 Kcs. 120 Kw.
T.A.Q. 19,74 m. 15195 Kcs. 20 Kw.
T.A.P. 31,70 m. 9465 Kcs. 20 Kw.

SALI 13/12/938

12,30 Müzik (karışık program - Pl), 13,10 Saat ayarı ve haberler, 13,20-14 Müzik (opera seleksiyonları).

18,00 Müzik (operet), 18,30 Konuşma (tayyareci konuşuyor), 18,45 Müzik: Saz eserleri ve oyun havaları, 19,15 Saat ayarı ve haberler, 19,25 Müzik (Incesaz faslı), 20,00 Müzik (Riyaseticümhur bandosu - Şef: İnsan Küncer)

20,45 Temsil - bir dram - Han ve onun oğlu yazan (Maksim Gorki), 21,00 Saat ayarı ve arabca söylev, 21,10 Müzik (küçük orkestra).

22,10 Konuşma (Türkiye postası), 22,25 Müzik (bir operanın tamamı - taktim eden-Cemal Resid), 23,45-24 Son haberler ve yarıncı program.

Safranbolu Asliye Hukuk Hâkimliğinden:

Müddei Safranbolunun Karabük demir çelik fabrikasında elektrik santralında müstahdem İbrahim Ercan ile müddeaa-leyh İstanbulda istasyon karşısında 5 sayılı hanede mukim Hasan Tahsin kızı Müveddet aralarında çıkan boşanma davasının icra kılınmakta olan duruşma sırasında Müddeaa-leyhanın mahalli ikamet meçhul kalmış olması hasebile ilânen tebligat icra kılındığı halde duruşma günü olan 26/11/938 Cumartesi günü saat 9 da gelmemiş ve musaddak vekâletname ile bir vekil dahi göndermemiş olduğundan hakkında gıyap kararı ittihaz edilmiş olduğundan işbu gıyap kararına ta-rihi ilândan itibaren beş gün zarfında itiraz etmemiş ve duruşma günü olan 30/12/938 Cuma günü saat 9/30 da Safranbolu esliye hukuk mahkemesine gelmediği veya bir vekil göndermediği takdirde gıyaben yapılan muamelenin müteber addedileceği tebliğ makamına kaim olmak üzere ilân olunur.

Türk parası, kaya gibi sapaşatlam du-
ruyor
En emin tasarruf parası Türk parası -
dur
Bankada Türk paran var mı?
Korkma çünkü Türk parası en sağlam
paradır

Başvekilin nutku

(Baş tarafı 11 inci sayfada)

cu cahilli ve harici demek istiyorum. 21 lira 37 kuruştur.

Milletler Cemiyetinin bu mesele hakkında, muhtelif memleketlere aid olarak gösterdiği nisbi rakamlar 4,9, 7,9, 9,47, 5,99, birimlik 0,8 dir.

Bu, maliyemizin kudretini ifade etmekle beraber, demin işaret ettiğim şartlara uygun olmak şartile memleketimizin kalkın-masını hazırlamak için vasıta bulmak hususundaki arzularımızın meşru olduğunu da gösterir.

Şimendifer işleri

Rejimimizin, tâ bidayeti teessüsündenberi büyük önem verdiği işlerden birisi de şimendifer politikamız olduğu malumdur.

Buna müvazi olarak takib ettiğimiz di-ğer politika cenebi şirketler elinde bulunan hatların da mubayaasıdır. Bu mubayaaya e-hemmiyet verdiğimiz tek sebebi, şimen-diferlerin memleket ve memleket ekono-misine faydalı olabilmeleri için tarifelerine hâkim olmanın bir zaruret halinde bulun-masıdır. Ecebellerin elinde bulunduğu müd-detçe bu hâkimiyeti tesile imkân olmadığı anlaşılmıştır. Diğer taraftan elimize geç-tikten sonra, memleket ekonomisi icab-larına müvazi olarak tahakkuk ettirilmiş ta-rife tabiiyat da malumdur.

Şark hududlarına doğru ilerlemekte olan İnşaatımız üç kol takib ediyor: Birisi Er-zuruma doğru ilerlemektir. Bir heyet, dün, Nafta Vekillimizin reisiği altında Erzincan-da küşad resmîni yapımıştır.

Diyarbakırdan ilerlemekte olan hat, şar-ka ve cenubu şarkıye doğru yürüyor. Her sene şimendifer için bütöden tediyे ettiğimiz para 28 buçuk milyon raddesindedir.

Demin size söylediğim rakamlar arasın-da geçen yıla aid olan bu rakam da vardı. Şimendifer mevzuunda aynı hızla yürüye-ceğiz ve mu'tak netice alacağız.

Üçüncü dört senelik program

Bu sene, ikinci beş senelik sanayi pro-gramına ilâveten bu defa dört senelik üç numaralı bir program ilân etmiş bulunuyoruz. Programın esas müskülâtı, mall cephe-sini halletmekti. Teknik meselelere ve ele-manlara aid kısmı halletmek daha az müş-kül bir iş oluyor. İlan ettiğimiz programın mall ciheti halledilmiştir.

En ziyade ehemmiyet verdiğimiz bir me-sela de, deniz işlerimidir. Denize, sanayîli ticareti, sporu ile çıkmak için millete ver-dığımız söz üzerinde büyük hassasiyetle du-ruyoruz.

Deniz nakliye vastalarımız tamam-landığı, şimendifer politikamız hedefine vardığı anda, memleketimizin ekono-misi üzerinde bambaşka bir vaziyet tahad-düs edeceğini şimdiden kabul etmek lâ-zımdır.

Her sene memleketin umumî ekonomik vaziyeti üzerinde göz gezdirilirken, ha-rici politikamıza da temas etmek âdet ha-line gelmiştir.

Dünya sulhu ve biz

1938 senesinin sulh ve emniyet havası içinde geçtiğini iddia etmek mümkün de-gildir. Bundan bir kaç ay evvel vaziyet-in bir ihtilâta müncer olması ihtimal-lerinden her tarafta endişeler belirmişti.

Biz, dünya sulhünü tehdid eden bu vaziyetin bize müteveccih bir tehlike ol-duğu için değil, fakat, umumî sulhü ih-lâi edebilecek ve binnetice bütün me-deniyet dünyasını büyük zararlara soka-cık böyle bir halin vukuunu kendi inşanı, ve medenî ve millî duygularımıza uy-gun görmediğimiz için herkesle beraber kendi kudret ve kabiliyetimizle temin et-mek esasına ana gayemizdir. Ve bizi teh-edişeye düştük. Kendi emniyetimizi, likelerden masun bulunduracak fiilî im-kânlarımız tamamen mevcuttur.

Cumhuriyetin umumî politikası, hep imkânlarımız ölçülerek tanzim edilmiş ve bütün taahhüdlerimiz de millî kud-retimizin hududları dahilinde bulunmuş-tur.

Sulha olan bağlılığımız

Her hangi bir şekilde bir macera şem-mesi olan politikadan daima uzak kaldık ve kalacağız. Sulhe olan ciddi ve samimi nuerbutiyetimiz bu esaslara müstenittir. Ve onu ihlâl edecek tehlikeler, bizi me-denî milletler ailesinin bir ferdi olmak hissi ve sıfatile teessüre uğratar. Millî birlik ve millî varlığını çevik cephesi, Türk milletinin özü, Türk tarihinin şe-hamet timsali olan kudretli ordumuz ve onun süngüsü Cumhuriyetin bu sınımlı politikasının niğebhanı ve emniyetinin zaminidir. «Kuvvetli ve sürekli alkış-lar.»

Tesis etmiş olduğumuz dostlukların ittifaqların hep sözüme sadakat gös-termek ve imkânımızın ölçüsünü bil-niek esasına müstenid olması bunların hakikî kuvvetini ve ittifaqlardan aynı sulh idealinin hâdimi, kudretli bir kütle teşkiline muvaffak olmuştur. İşte size, harici politikamız ve dahili kudretimizin kısaca söylenmiş ifadesi.

Yeni Hatay devleti

Geçen yıl burada hep beraber Hatayı

selâmlamıştık. O zaman Cenevrede kabul ettirilmiş bir statüde mevcudiyetini bu-lan Hatay, şimdi muntazam, medenî bir devlet olarak yanı başımızdadır. «Şid-detli alkışlar.»

Aziz arkadaşlarımız; Size hülâsa etmeğe çalıştığım bu hava içerisinde ulusal ekonomi ve arttırma hat-tamızı açıyorum.

Kemalist rejimin büyük Türk milletine temin ettiği nimetleri korumak ve gö-zetmek hususunda azmini bildiğiniz Cüm-hurreisimiz, Millî Şef İnönü'nü, huzuru-nuzda hürmetle selâmlamağı bir vazife bilirim.

Büyük Türk milletinin faziletli hare-ketlerine, rejimin öz millî rejimimiz ok-duğuna ve bu milleti en yüksek seviyeye ulaştıracağına ve ulusal ekonomi ve art-tırma hareketinin memleketimize fay-dalarına güvenimi tekrarlıyarak sözüme nihayet veriyorum. Hepinizi tazimle selâmlarım. (Süreklî ve şiddetli alkışlar.)

İspanya harbinde kadınlara yeni vazifeler verildi

Barselon 12 (A.A.) — Röyter ajansının muhabiri bildiriyor:

Cumhuriyetçi İspanya, Frankistlerin yakında beklenen taarruzlarına karşı koy-mak için islahat tedbirleri almaktadır. Frankistler polis müfrezelerini de hududa sevkedeceklerdir. Cumhuriyetçi İspanyanın millî müdafaa nazırı her yaşta kadınların tramvay arabalarını sev-ketmeğe, şoförlük, telsiz telgrafçılık ve saireyi öğrenmeğe başlamalarını taleb etmiştir. 40 yaşına kadar bütün erkekler yakında askerlik hizmetleriyle tazviz edileceklerdir.

Şimdiki halde muharebe devam et-mektedir. Cumhuriyetçiler hava şerâit-i nin mutaarrızların maruz kaldığı müş-külâtı arttırdığını söylemektedirler.

Ebr nehrinin şark sahiline yeni bir hat kuvvetle tahkim edilmiştir. Nehrin suları yükselmektedir. Pirene dağlarına kar yağmaktadır.

Deniz fenerinde bir facia

Plymouth 12 (A.A.) — Reuter ajan-sının muhabiri bildiriyor:

Eddystore fenerinden verilen işaret-lerden anlaşıldığına göre fenerin baş-gardiyasını fıtk hastalığının bütün âla-metlerini gösteren ve serian tedavisini icab ettiren şiddetli bir buhran geçir-mektedir. Fakat 4 gündenberi hüküm-sürmekte olan şiddetli fırtına dolay-ıyla fenerle kara arasına her türlü mü-nakale kesilmiştir. Hastayı tedavi et-mek için fırtınanın sükkunet bulmasın-beklenilmektedir. Fener beççülerinin bildirdiklerine göre akümülatörler bo-salmış olduğu için, telsiz ahizelerinden istifade edilememektedir. Cenub sa-hillerinde bulunan diğer fenerlerin ve bilhassa Beck Bishop fenerinin üç hat-tadanberi limanla irtibatı kesilmiştir. Bu fenerlere yardım etmek imkânı bu-lunmamıştır.

Nöbetçi eczaneler

Bu gece nöbetçi olan eczaneler şun-lardır:

İstanbul cihetindekiler:
Aksarayda: (Pertev), Alemarda: (İz-zet Neşet), Beyazıdda: (Cemil), Samsat-yada: (Teofilos), Eminönünde: (Hüseyin-Hüsni), Eyübe: (Hikmet Atılamas), Fe-nerde: (Emilyadi), Şehreminde: (Ham-di), Şehzadebaşında: (Hamdi), Kara-gümrükte: (Fuad), Küçükpaşazada: (E-lül), Bakırköyde (Merkez).

Boğaziçi cihetindekiler:
İstiklâl caddesinde: (Dellasuda), Ca-latada: (Hüseyin Hüsni), Takastıme: (Limonçyan), Pangaltıda: (Nargileci-yan), Beşiktaşta: (Süleyman Sırrı).
Boğaziçi, Kadıköy ve Adalar'dakiler:
Üsküdar'da: (Selmiye), Sarıyerde: (Osman), Kadıköyünde: (Büyük Üçler), Büyükdada: (Şinasi Rıza), Heybeliada: (Tanaz).

TURAN TİYATROSU
San'atkar Neşid
Cemal Şahir okuyucu
Semiha
Düztaban Bastıbacak
3 Perde
Localar 100 her yer 90
parası 10 k.

Halk Maskeleri Satışı Türkiye Kızılay

Cemiyeti Umumi Merkezinden:

Cemiyetimiz tarafından sayın halkımızı zehirli gazlardan korumak için yaptırılan Halk Maskeleri 1/12/938 tarihinden itibaren satışa arz edilmiştir. Kâfi malûmatı havi prospektüslerle birlikte ayrı ayrı kutular içinde bulunan bu maskelerden edinmek isteyenlerin Ankarada Umumi Merkezimize, İstanbulda Yenipostane civarında Kızılay hanında Depomuz Direktörlüğüne müracaatları rica olunur.

Yukarıda yazılı satış yerlerinden perakende veya toptan ya bizzat müracaat ederek satın almak isteyenlere veya memleketimizin herhangi bir yerinden parasını göndermek suretile sipariş yapacaklara ambalaj ve posta masarifi Cemiyetimize aid olmak üzere beher maske altı liraya verilir.

1939. YILBAŞI

Hava Kurumu Büyük Piyangosu

Büyük ikramiyesi

(500.000) Liradır.

Ayrıca: 200.000, 150.000, 100.000, 70.000, 60.000, 50.000, 30.000, 20.000, 15.000 Liralık ikramiyelerle (400.000 ve 100.000) liralık iki adet mükâfat vardır...

Keşide Yılbaşı gecesi yapılacaktır. Biletler - (2,5), (5) ve (10) liralıktır... Vakit kaybetmeden hemen biletinizi alınız.

SÜMER BANK

Karabük Demir ve Çelik Fabrikalarından:

Fabrikamız için lâzım olan 6000 ton dolomitin Bartın suyu boğazında Boğazköyü civarından ihracı, deniz tarikle Zonguldak veya Filyosa nakli ve vagona tahmil işi bir müteahhide ihale edilecektir. İsteklilerin tafsilâtı öğrenmek ve şartnameyi almak üzere 20.12.938 tarihinden evvel Karabük Bürosu Müdürlüğüne müracaat etmeleri ilân olunur.

TÜRKİYE İŞ BANKASI'NIN İKRAMIYE KUSU

HER

3 AYDA BİR
KUMBARA
SAHIPLERİNİN
BAŞLARI
ÜSTÜNDE
DOLAŞIR

28600

VE

TAM
384
KİŞİYİ
ZENGİN
EDER

SİZ DE BU TALİHLİLER ARASINA GİRİNİZ!

PUDRALAR

Modasında

Büyük bir tebeddül

Mübalâğalı «Makiyaj» kalmadı.

CİLDE SÜRÜLECEK GAYET İNCE
BİR PUDRA, TABİİ BİR GÜZELLİK
VERİR.

Parisin şık ve kibar kadınları, yeni bir moda meydana atmışlardır. Onlar, bütün gün zarfında hiç parlaklık izi vermeksizin seftali çiçeği bir ten temin eden yeni bir pudra keşfetmişlerdir.

Bu da; yeni ve hususî bir usul ile en ince bir pudrayı ipekli bir elekten üç defa geçirilmiş ve hakikaten krem köpüğü ile karıştırılmış pudradır. - Fransız kimyagerleri tarafından uzun araştırmalar neticesinde elde ettikleri bu en son usul - Tokalon müessesesi tarafından imtiyazı alınmıştır. Tokalon pudrası, parlak bir buruna ve yağlı manzaralı bir cilde nihayet verecek ve size nefis ve 8 saat zarfında «Mat» bir ten temin edecektir. «Fini Mat» Tokalon pudrasını kullandığınızda ne rüzgâr, ne yağmur ne de ter, cildinizin güzelliğini bozamaz. Sehhar güzelliğinizi arttıran bir tazelik ve bir cazibe verir. 8 cazib ve yeni rengi olan Tokalon pudrasını isteyiniz ve kullanınız.

TRUFLEX
Oyuklu Traş Bıçağı

Bütün sakalları yener

İnhisarlar U. Müdürlüğünden :

I - İdaremizin Paşabahçe Müskirat Fabrikası için şartnamesi mucibince 4 adet altın sürme araba ile 100x110 eb'adında, 20 adet plâtfom açık eksiltme usulüne satın alınacaktır.

II - Heyeti umumiyesinin muhammen bedeli 900 lira ve muvakkat teminatı 67,50 liradır.

III - 21/XII/938 tarihine rastlayan Çarşamba günü saat 14 de Kabataşta Levazım ve Mübayaat Şubesindeki Alım Komisyonunda yapılacaktır.

IV - Şartnameler parasız olarak her gün sözü geçen şubeden alınabilir.

V - Eksiltmeye iştirak etmek isteyenlerin fiatsız fennî tekliflerini tedkik edilmek üzere ihale gününden bir hafta evveline kadar İnhisarlar Umum Müdürlüğü Müskirat Fabrikalar şubesine vermeleri ve tekliflerinin kabulünü mutazammın vesika almaları lâzımdır.

VI - İsteklilerin eksiltme için tayin edilen gün ve saatte % 7,5 güvenme paraları ile birlikte yukarıda adı geçen komisyona gelmeleri ilân olunur. «8712»

I - İdaremizin Cibali fabrikası için kadranlı ve otomatik tartan cinsten bir adet 500, bir adet 300 ve bir adet 200 kilogramı tartabilecek kabiliyette ceman 3 adet baskül şartnamesi mucibince açık eksiltme usulüne satın alınacaktır.

II - Hepsinin muhammen bedeli 2500 lira ve muvakkat teminatı 187,50 liradır.

III - Eksiltme 30/XII/938 tarihine rastlayan Perşembe günü saat 14 de Kabataşta Levazım ve Mübayaat Şubesindeki Alım Komisyonunda yapılacaktır.

IV - Şartnameler parasız olarak her gün sözü geçen şubeden alınabilir.

V - Eksiltmeye iştirak etmek isteyenlerin fiatsız fennî teklif ve kataloklarını eksiltme gününden bir hafta evveline kadar İnhisarlar tütün fabrikalar şubesine vermeleri ve tekliflerin kabulünü mutazammın vesika almaları lâzımdır.

VI - İsteklilerin eksiltme için tayin edilen gün ve saatte % 7,5 güvenme paraları ile birlikte yukarıda adı geçen komisyona gelmeleri ilân olunur. «8760»

I - Şartnamesi mucibince 3000 kilo arab sabunu eksiltme usulüyle satın alınacaktır.

II - Muhammen bedeli beher kilosu 14 kuruş hesabına 420 lira ve muvakkat teminatı 31,50 liradır.

III - Eksiltme 20/XII/938 tarihine rastlayan Salı günü saat 14 de Kabataşta Levazım ve Mübayaat Şubesindeki Alım Komisyonunda yapılacaktır.

IV - Şartnameler parasız olarak her gün sözü geçen şubeden alınabilir.

V - İsteklilerin eksiltme için tayin edilen gün ve saatte % 7,5 güvenme paraları ile birlikte yukarıda adı geçen komisyona gelmeleri ilân olunur. «8833»

I - İdaremizin Yavşan ve Çamaltı tuzları için memur, amele ve lüzumunda hafif yük naklinde kullanılmak üzere satın alınacağı ve 26/X/938 de ihale edileceği ilân edilen 2 adet kamyonetin muhammen bedeli tezyid edilerek yeniden ve pazarlık usulüyle eksiltmeye konmuştur.

II - Her ikisinin muhammen bedeli 6000 lira ve muvakkat teminatı 450 liradır.

III - Eksiltme 19/XII/938 tarihine rastlayan Pazartesi günü saat 14.30 da Kabataşta Levazım ve Mübayaat Şubesindeki Alım Komisyonunda yapılacaktır.

IV - Şartnameler parasız olarak her gün sözü geçen şubeden alınabilir.

V - Eksiltmeye iştirak etmek isteyenlerin kataloklarıyla karoseri şekli ve dahili taksimatını gösterir bir plân ile benzin sarfiyatını gösterir fennî tekliflerini ihale gününden 5 gün evveline kadar İnhisarlar Tuz Fen Şubesine vermeleri lâzımdır.

VI - İstekliler pazarlık için tayin edilen gün ve saatte % 7,5 güvenme paraları ile birlikte yukarıda adı geçen komisyona gelmeleri ilân olunur. «8835»

Cinsi	Mikdarı	Muhammen B.		%7,5 teminat	eksiltmenin	şekli	
		beheri	tutarı			lira kr.	saatı
		lr. kr.	lr. kr.				
Elbise ve kasket	195 Takım	21. —	4095. —	307.13	açık	14. —	—
Pafto	69 Adet	15. —	1035. —	77.72	»	14. 30	—
İskarpin	213 Çift	4. 10	873. 30	65.50	pazarlık	15.	—

I - İdaremiz müstahdemini için yukarıda cins ve mikdarı yazılı üç kalem eşya nümune ve şartnameleri mucibince hizalarında gösterilen usullerle satın alınacaktır.

II - Muhammen bedelleri ile muvakkat teminatları hizalarında gösterilmiştir.

III - Eksiltme 15/XII/938 tarihine rastlayan Perşembe günü hizalarında yazılı saatlerde Kabataşta Levazım ve Mübayaat Şubesindeki Alım Komisyonunda yapılacaktır.

IV - Şartnameler parasız olarak her gün sözü geçen şubeden alınabileceği gibi nünuneler de görülebilir.

V - İsteklilerin eksiltme için tayin edilen gün ve saatlerde % 7,5 güvenme paraları ile birlikte yukarıda adı geçen komisyona gelmeleri ilân olunur. (8662)

GÜZELLİĞİNİZ İÇİN

KREM BALSAMIN KANKUK

Bütün dünyaca takdir edilmiş sıhhi güzellik kremleridir. Gece için yağlı, gündüz için yağsız ve halis acıbadem çeşidleri hususî vazo ve tüplerde satılır.

İNGİLİZ KANKUK ECZANESİ
BEYOĞLU - İSTANBUL

Son Posta

Yerebatan, Çatalçeşme sokak, 25
Yevmi, Siyasî, Havadis ve Halk gazetesi
İSTANBUL

Gazetemizde çıkan yazı ve resimlerin bütün hakları mahfuz ve gazetemize aiddir.

ABONE FİATLARI

	1 Sene Kr.	6 Ay Kr.	3 Ay Kr.	1 Ay Kr.
TÜRKİYE	1400	750	400	150
YUNANİSTAN	2340	1220	710	270
ECNEBİ	2700	1400	800	300

Abone bedeli peşindir. Adres değiştirmek 25 kuruştur.

Gelen evrak geri verilmez.
İlanlardan mes'uliyet alınmaz.

Cevap için mektuplara 10 kuruşluk Pul ilâvesi lâzımdır.

Posta kutusu : 741 İstanbul
Telgraf : Son Posta
Telefon : 20203

Grip, nezle, bronşit, baş, diş, romatizma, nevralji,
kırıklık ve teknil ağrılara karşı

Gripini tercih ediniz

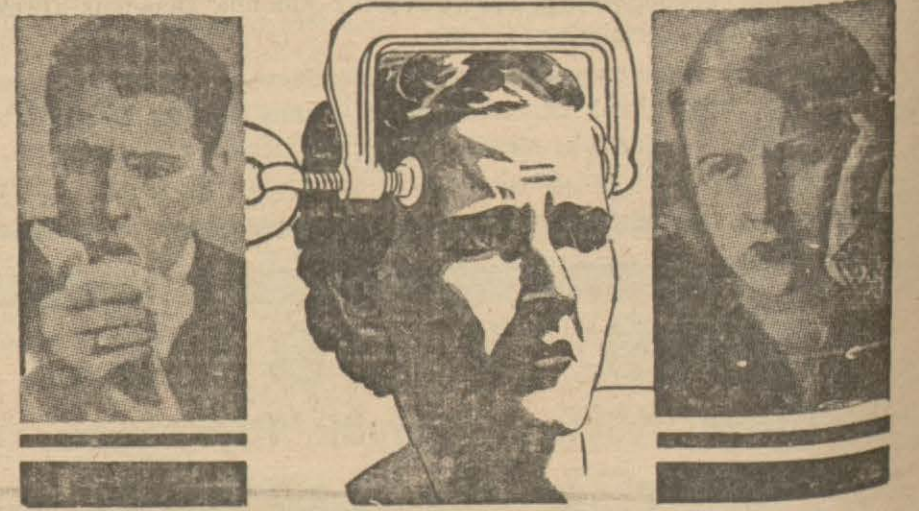
Çünkü bir tek kaşe almakla hastalığı defeder ve ilerlemesinin önüne geçmiş olursunuz. Bir tek kaşe "Gripin,, en muannid baş, diş, ve romatizma ağrılarını, üşütmeden mütevellid sinir ve adale ağrılarını izaleye kâfidir.

Kat'i Tesir

"Gripin,, bu yağmurlu ve soğuk havalarda vücudünüzü hastalıklardan koruyacak en kuvvetli ilâçtır.

Serî Şifa

Bir kaşe "Gripin,, çok kısa zamanda sizi rahat ve sıhate kavuşturur.

icabında günde 3 aded alabilirsiniz.

GRİPİN

Her yerde ısrarla Gripin isteyiniz ve Gripin yerine başka bir marka verilerse şiddetle reddediniz

GRİPİN

İşte yine en büyük ikramiyeyi veren

NİMET GİŞESİ

oldu. Bu keşidenin en büyük ikramiyesi olan

45.000 LİRAYI

kazanan 3631 numaralı bilet sahibi Selimiye kışlası büfeci'si
Bay Talât'ın söyledikleri :

Nimet Gişesinden
45.000 Lirayı
Kazanan Bay Talât

Ben beş senedenberi biletimi muntaz ma NİMET GİŞESİNDEN almaktayım. Bu sefer de yine NİMET ABLA'Nın 50 günlerde paraya ihtiyacım olduğundan sıkı tuda idim. Ben yine bunu düşünürken Hızır gibi yetişen ve kucacına paralar olduğu halde karşıma çıkan Bayan NİMET :

"İşte Allahın nimeti, ihtiyacı olduğun parayı fazlasile getirdim. Güle güle harca."

dedi. Ve parayı verdi. Hakikaten de çok doğru söyledi. Ben de imdadıma yetişen Allahıma ve uğurlu eli NİMET ABLAYA teşekkür ettim.

Siz de talibli bilet almak ve kazanmak isterseniz, biletinizi

NİMET GİŞESİNDEN

alınız. Bilhassa 500.000 liralık büyük ikramiyesi olan

Yılbaşı Biletinizi Mutlaka NİMET GİŞESİNDEN alınız.

Geçen Yılbaşında YARIM MİLYONLUK büyük ikramiyeyi gene NİMET GİŞESİ kazandırmıştır.

Taşra siparişleri çabuk ve muntazam gönderilir.

Adrese dikkat: İstanbul Eminönü Tramvay caddesi 29/31 numarada Telefon: 27802

NİMET GİŞESİ SAHİBİ NİMET ABLA

İç ve dış basur memelerinde, basur memelerinin her türlü iltihablarında cerahatlenmiş fistüllerde, kanayan basur memelerinin tedavisinde

REKTA

daima muvaffakiyetle
ŞIFAYI TEMİN EDER

Dr. HAFİZ CEMAL

(Lokman Hekim)

Dahiliye mütehassısı: Pazardan maada
Bergün (2 - 6) Divanyolu numara 104. ev te-
lefonu 22398 - 21044

Son Posta Matbaası

Neşriyat Müdürü: Selim Ragıp Emeç

S. Ragıp EMEÇ

SAHİPLERİ: A. Ekrem UŞAKLIGİL

Bu mevsimin KADIN MUŞAM-
BALARI gelecek mevsime kal-
mamalıdır. Bu, BAKER MAĞA-
ZALARININ kat'i kararidir. Binaenaleyh Stokun verdiği im-
kân dairesinde her yerden iyi
şerait ve ucuz fiatlarla satmağa
devam edeceğiz.

Doktor

İbrahim Zati Öget

Ebediye karşısında, Piyerloti
caddesinde 21 numarada hergün
Uğleden sonra hastalarını kabul
eder.

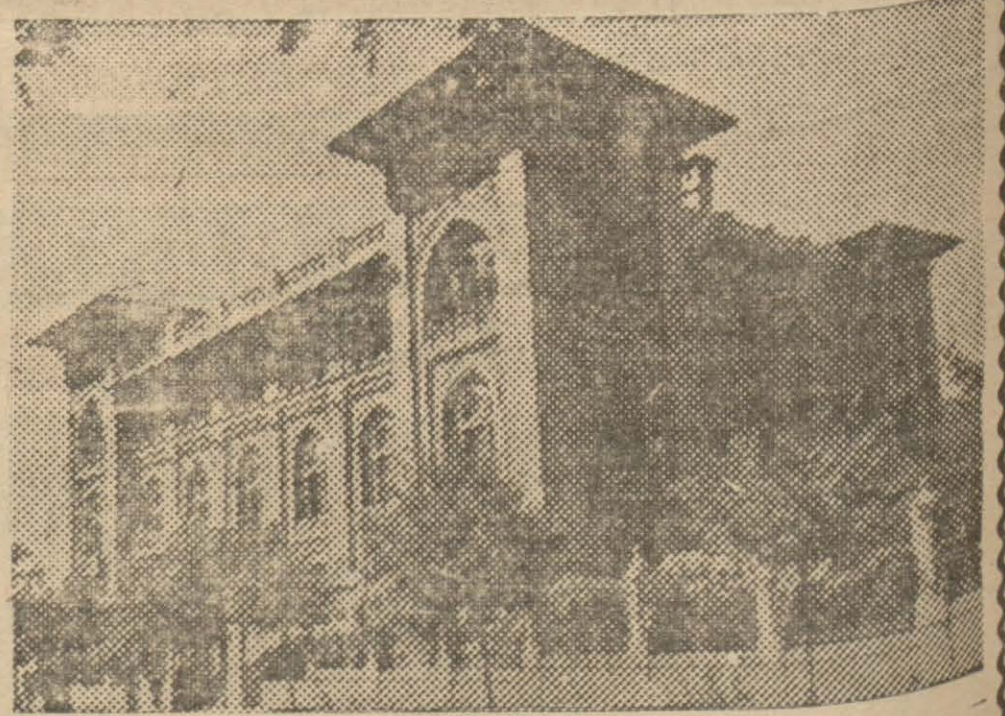
T. C. ZİRAAT BANKASI

Kuruluş tarihi : 1888

Sermayesi : 100.000.000 Türk Lirası

Şube ve ajans adedi : 262

Ziraî ve t'cari her nevi banka muameleleri

PARA BİRİKTİRENLERE 28.800 Lira İKRAMIYE VERECEK

Ziraat Bankasında kumbaralı ve ihbarsız tasarruf hesaplarında en az 50 lirası bulunanlara senede 4 defa çekilecek kur'a ile aşağıdaki plana göre ikramiye dağıtılacaktır:

4 Aded 1,000 Liralık	4,000 Lira
4 " 500 "	2,000 "
4 " 250 "	1,000 "
40 " 100 "	4,000 "
100 " 50 "	5,000 "
120 " 40 "	4,800 "
160 " 20 "	3,200 "

DIKKAT: Hesaplarındaki paralar bir sene içinde 50 liradan aşağı düşmeyenlere ikramiye çıktığı takdirde % 20 fazlasile verilecektir. Kur'alar senede 4 defa, 1 Eylül, 1 Birinci kânun, 1 Mart ve 1 Haziran tarihlerinde çekilecektir.

DENİZBANK

Mürettebat için elbise yaptırılacak

Bankamıza bağlı muhtelif fener ve can kurtaran mevkilerindeki mürettebat için (372) takım elbise yaptırılacaktır. Şartnamesi her gün Top-hanedeki Deniz hanında Materyel şubesinden parasız olarak alınabilir. İstekliler en geç 20/12/938 tarihine kadar tekliflerini ve kumaş nümunele-
rini Materyel şubemize vermiş bulunmalıdırlar.